

"...Στον αγώνα
θεριάζαμε με εμείς"

Κ' Αετόπουλο

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ

Παρασκευή 9. Ιωαννίνων 1945

ΑΝΑΤΥΠΩΣΗ «ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ»-ΚΑΒΑΛΛΑ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1944

Σφ. κ2-12

ΤΑ ΑΕΤΟΠΟΥΛΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΗΣ Γ' ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ
«ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»—1944

Α.Σ.Κ.Ι. ΒΟΥΛ. ΣΤΡΩΟΥΚΙ 15627

Επιμνημόσυνη ἑορτή ἑθνικοῦ κινήματος

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΑΓΩΝΕΣ

Ἐπιθεσίω για το γυμνάσιο

Ο ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψη
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη,
ποῦ μὲ βιά μετροῦει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀντρεπωμένη
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

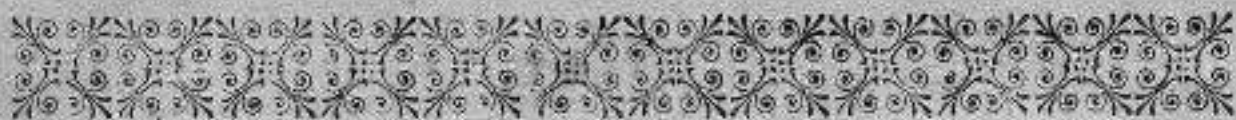
Ἐκεῖ μέσα ἑκατοκοῦσες
πικραμένη, ἐντροπαλή,
κι' ἓνα στόμα ἑκαρτεροῦσες,
ἔλα πάλι, νὰ σοῦ πεῖ.

Ἄργειε νᾶρθει χαίρην ἡ μέρα
κι' ἦταν δὲλα σιωπηλά,
γιατὶ τᾶσκιαζε ἡ φοβέρα,
καὶ τὰ πλάκωνε ἡ σκλαβιά.

Νὺ ἀλλὰ τῶρα ἀντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου μ' ὄρμη,
ποῦ ἀκατάπαυστα γυρεύει
ἢ τὴν Νίκη, ἢ τὴν θανή.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σὰν πρῶτα ἀντρεπωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

ΤΟ ΣΟΥΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ

“Αντρα, ὁ γιός μας πιά μεγάλωσε· τρέχει σὰ δεκαπέντε. Κι’ εἶν’ ἀπρόφταστος. Διψάει στὸν πόλεμο ναρθεῖ. Κάθε πρωῖ καὶ κάθε βράδυ μοῦ κλαίγεται τὸ παλικάρι μου. Μπροστά σου, ἀπὸ ντροπὴ κρατιέται καὶ σωταίνει. Ὅμως κάθε φορὰ πού ξεκινᾷς, αὐτὸ σπαράζει. Καὶ πέφτει στὴν ἀγκαλιά μου καὶ δέρνεται. Καὶ φοβερίζει νὰ κλέψει τὸ καριοφίλι τοῦ παπποῦ του, τ’ ἄγγιχτο, κατὰ τὸ λόγο σου, ἀπ’ τὸν καιρὸ πού τὸν ἔφαγε τὸ βόλι τὸ πικρὸ καὶ κείνον. Καὶ δὰ πάει μοναχός του νὰ κάμει μὲ τοὺς Τούρκους πόλεμο. Κι’ ὁ φόβος ὁ δικός σου μοναχὰ τὸν τρομάζει· ἀλιῶς, ποιάς ξέρεи τί θ’ ἀποκοτοῦσε!

Χάρη δὰ σοῦ τὸ γνωρίζω κι’ ἐγὼ κι’ αὐτὸς δὰ εἶναι ὑποταγμένος σου καὶ δὲ δὰ σὲ βαραίνει. Στὴ δέλησή σου δὰ εἶναι πρόδυμος, σὰ σκλάβος σου. Ἐτσι μονάχα δὰ γλιτώσω ἀπὸ τίς κλάψεις του. Πάρ’ τον μαζί σου!

Ἡ μάνα, ἡ ἀμαζόνα, βλέπει τὸ γέρο της παρακαλεστικά. Καὶ κάποτε γνέφει πονηρὰ τοῦ γιοῦ της. Αὐτὸς σκυμένο τὸ κεφάλι του κρατεῖ. Καὶ κρύβει τὴν παρθενικὴ τὴν ταραχὴ του ἀπ’ τὴ ματιὰ τοῦ γέρου, πού αὐστηρὰ τὸν θωρεῖ καὶ δὲ μιλάει.

Καὶ τὴν αὐγὴ τὸ παλικάρι τ’ ἄγουρο, μὲ τὸ ντουφέκι τὸ βαρὺ στὸν ὦμο, μὲ τ’ ἀλαφρὸ τὸ πάτημα, μὲ τὸ χαρούμενο τὸ καρδιοχτύπι καὶ μὲ τὸ φτερούγισμα τοῦ νοῦ ἀκολουθεῖ τὸ γέρο τὸν πολεμιστὴ καὶ τὸν πολυπειρο. Κι’ ὁ πόλεμος ἀρχίζει. Καὶ τ’ ἄγριο τὸ φαράγγι τὸν ἀντιλαλεῖ.

Ὁ γέρος τώρα δίνει ὅλο τὸ νοῦ του στὸ παιδί καὶ

λησμονεῖ τὸν πόλεμο. Καὶ μιλεῖ στὸ παλικάρι τ' ἀπη-
χτο καὶ τ' ὀδηγᾷ:

— Ἐδῶ, τοῦ λέει, ποῦ σ' ἔφερα, δὲ θέλω νὰ καμα-
ρώσω τὴν παλικαριά σου! Δεῖξε τὴν ἄμα ἔρθει ἡ ὥρα
σου! Ὅμως ἀψὺς μοῦ φαίνεσαι. Τὸ αἷμα σου δὲν κρύ-
βεται· κρατάει ἀπὸ πηγὴ τρελλή. Τώρα θ' ἀκούς! Νὰ
τὸ κοτρόνι. Κρύβε τὰ ζερβά σου! Ὁ δεξιὸς ἄγκω-
νάς σου μὴν ξεπροβάλλει! Τὸ ντουφέκι ἔτσι δὲν τὸ
κρατοῦν, νά, ἔτσι! Καὶ δὲ δίνουν πρόσωπο γιομάτο
στὸ σημάδεμα. Ὁ ἐχθρὸς ἐκεῖ παραφυλάει. Καὶ σοῦ
παίρνει καὶ τὴν τρίχα σου· σκύψε ἀκόμα, παλαβέ!
Ἄετὸς τὸ μάτι σου! Ἀγρίκησες; Ἄδειο ἀκόμα τὸ
ντουφέκι σου; κι' ὀρθὸς ὁ λύκος του; χαρά στον
τὸν ἐχθρό σου ἀντίκρυ, ποῦ σὲ σκιάζεται! Ἐτοιμος;
Τὸ νοῦ σου!....

Η ΣΟΥΛΙΩΤΟΠΟΥΛΑ

Στῆς μάχης τὸν καπνὸ, ποῦ πνίγει τὸ λαγκάδι, ὁ
Σουλιώτης ὅλα τὰ ἔχει λησμονήσει, πείνα καὶ δίψα.
Καὶ τὸ Σούλι πέφτει ξέμακρα, καὶ σὰν λησμονημένο
εἶναι καὶ κεῖνο τ' ἄχαρο.

Καὶ κεῖ ποῦ πολεμᾷ τὸ παλικάρι τ' ἀγλύκαντο,
μέρα καὶ νύχτα, ἀκούει μιὰ γνώριμη φωνή, ποῦ τὸν
ξυπνάει. Λοιπὸν τὸ Σούλι δὲ χάθηκε καὶ ζεῖ:

Ἦταν ἡ Λάμπη, ἡ ἀδερφή τοῦ νιοῦ.

— Τὶ καλὰ μοῦ φέρνεις, ὠρὴ Λάμπη;

— Ζεστὴ κουλούρα, ἀδερφέ, ποῦ σοῦ τὴ ζύμωσα
μὲ τὰ χεράκια μου κι' ἡ μάνα τὴν ἔψησε στὴ δρα-
κιά μονάχη. Ἐλα νὰ φᾶς μιὰ ψίχα καὶ νὰ ξαποστάσεις!

— Δὲ μπορῶ, καημένη, νὰ παρατήσω τὸ ντουφέκι...

— Αὐτὸ εἶν' ἡ συλλογὴ σου, Νάση; Ἐρχομαι γὼ καὶ
σοῦ κρατῶ τὸν τόπο σου... Νά, σοῦ ἔστρωσα! Καὶ
δός μου τὸ ντουφέκι.

Χαμογελάει ὁ ἀδερφὸς ὁ καπνισμένος. Καὶ δὲν ἔ-

χει ανάγκη νά μάθει τήν κορασιά, πῶς πιάνουν τὸ ντουφέκι. Ὁ πόλεμος βαστοῦσε πάντα. Μὲ χέρι σταθερὸ γιόμιζε κείνη καὶ σημάδευε. Κι' ὁ ἀδερφός της παραπέρα ἔτρωγε ἡσυχος καὶ μοναχὰ τήν πείνα του ἄκουγε τῆ θερικεμένη μέσα του.

Κι ὁ πόλεμος βαστοῦσε. Κι ἐκεῖ ἓνα βόλι ἦρθε καὶ πέτυχε κατάστηθα τήν κορασιά. Κι αὐτὴ ἔκανε καρδιά καὶ δὲ μιλοῦσε. Τὸ αἷμα πλημμύριζε τὸν κόρφο της. Ἡ Λάμπη σημάδευε καὶ ντουφεκοῦσε.

—Ἐφαγες, Νάση;

—Κοντεύω, ἀκόμα λίγο, Λάμπη!

Ἡ κόρη ξαναρώτησε δεύτερα καὶ τρίτα.

Καὶ τότε μ' ἓνα πήδημα τὸ παλικάρι βρέθηκε κοντά της. Ἄρπαξε τὸ ντουφέκι κι ἡσυχό, καθὼς εἶχε τραβηχτεῖ, ξανάρχισε τὸν πόλεμο.

Ἀμίλητη ἡ Σουλιωτοπούλα πήγε παραπίσω κι' ἔπεσε. Κι' ὁ πόλεμος βαστοῦσε.

Ἡ ΦΩΛΙΑ ΤΩΝ ΑΙΤΟΠΟΥΛΩΝ

Εἴμαστε ὅλα τὰ παιδιά τοῦ χωριοῦ Ἀετόπουλα. Κι' ὁ Ἀετοπούλας μας εἶναι ὁ καλύτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀετοπούλαδες τῆς περιφέρειας. Μέρης τώρα ἐτοιμάζουμε τὴ φωλιά μας.

Διαλέξαμε τὴν ὠραιότερη κάμαρα τοῦ χωριοῦ. Τὴν ἀσβεστάσαμε, τὴν καθάρισαμε καὶ κρεμάσαμε γύρω γύρω τὰ συνθήματα πού ἔχουμε γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Τ' Ἀετόπουλα πρέπει νά εἶναι καθαρὰ.

Τ' Ἀετόπουλα πρέπει νά εἶναι πρόθυμα.

Τ' Ἀετόπουλα πρέπει νά εἶναι εὐγενικά.

Τ' Ἀετόπουλα πρέπει νά εἶναι ἐργατικά.

Γύρω γύρω στὴν αἴθουσα κάναμε μὲ σανίδες καθίσματα καὶ στὴ μιά γωνιά, πού εἶναι τὸ μεγάλο παράθυρο, φτιάξαμε τὴ βιβλιοθήκη μας.

Ἀπ' τὴν ἄλλη βάψαμε τὸν τοῖχο σκούρο καὶ γυαλιστερό.

γράφουμε τὴν ἡμερίδα τοῦ τοίχου. Στὴ μέση ἔχουμε ἓνα μεγάλο τραπέζι γιὰ τίς συνεδριάσεις.

Σήμερα εἶναι ἡ πρώτη συγκέντρωση στὴ φωλιά. Ὅλοι εἶμαστε παρόντες. Εἶχαμε καθήσει γύρω γύρω καθαροὶ καὶ χαρούμενοί. Θὰ μᾶς μιλοῦσε ὁ Ἀετοπούλας μας, καὶ ξέρουμε πὼς μᾶς λέει ὠραία πράματα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΕΤΟΠΟΥΛΩΝ

—Σήμερα θὰ σᾶς πῶ—όπουλα τὴν ἱστορία μας.

Ἀπὸ χιλιάδες χρόνια ἔδω στὴν Ἑλλάδα ἦταν Ἀετόπουλα. Δηλαδή ἦταν παιδιὰ ποὺ ἀγάπησαν τὴν Πατρίδα τους καὶ ἔδωκαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὴ λευτεριά της.

Τὰ Σπαρτιατόπουλα ἄλλο δὲν ἔκαναν στὴ ζωὴ τους, παρά νά πολεμοῦν ἀπὸ μικρά γιὰ τὴ λευτεριά της Σπάρτης.

Ὁ Δέξιππος, τῆς Ἀθήνας τὸ βλαστάρι, 17 χρόνων, ἔδωκε τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν τιμὴ τῆς Πατρίδας του.

Οἱ Σουλιωτοποῦλες πολεμοῦσαν πλάγι στοὺς γονεῖς τους. Κι ὁ Φῶτος, ὁ γιὸς τοῦ Τζαβέλλα, δταν τὸν κάλεσε μπρὸς του ὁ αἰμοβόρος Βελῆς καὶ τοῦ εἶπε:

—Θὰ σέ ψῆσω ζωντανό, ἂν δὲν ἀρνηθεῖς τὴν πατρίδα σου.
Ὁ Φῶτος ἀπάντησε:

—Πολὺ καλά θὰ κάνεις. Γιατί κι ὁ πατέρας μου τὸ ἴδιο θὰ κάνει σέ σένα, στὸν πατέρα σου, στὰ ἀδέρφια σου, καὶ σ' ὅλους τοὺς συγγενεῖς σου, ἂν πέσετε στὰ χέρια του!

Καὶ πάντο τὰ Ἑλληνόπουλα σ' ὅλες τίς ἐποχές ζοῦσαν μὲ τὸ φλογερὸ ἔρωτα τῆς Πατρίδας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῶν Ἀετόπουλων.

—Μιὰ ἐποχὴ μονάχα μουντζοῦρωσε αὐτὴ τὴ λαμπρὴ ἱστορία τῶν παιδιῶν τῆς Ἑλλάδας.

Ἡ 4η Αὐγούστου, ὁ Μεταξᾶς μὲ τὴν ΕΟΝ.

Ὁ Μεταξᾶς, ὁ πρῶτος φασίστας τῆς χώρας, κατάλαβε πὼς μόνο ἅμα ξεπλανέψει τὰ παιδιὰ καὶ τὰ πάρει μὲ τὸ μέρος του, μόνο τότε θὰ μποροῦσε νά πετύχει τὰ δολερὰ σχέδιά του.

Ἄρχισε λοιπὸν νά λέει ψέματα στὰ παιδιὰ, τὰ ἔβαζε σιγὰ σιγὰ στὸν κακὸ δρόμο, πιστεύοντας πὼς ἔτσι θὰ τὰ κάνει προδότες τοῦ λαοῦ τους.

Κι ὁ Βασιληᾶς παράδωσε τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ στὰ χέρια τοῦ μαύρου διχτάτορα.

Τὰ περισσότερα παιδιὰ μπῆκαν στὴ Νεολαία μὲ τὴ βία. Λίγα πῆγαν μὲ τὴ θείλησή τους.

Ποῖος δὲ θυμᾶται τὰ χάλια τῶν παιδιῶν;

Πεινασμένα, γυμνά, χωρὶς σχολεῖο, χωρὶς φάρμακα, χωρὶς

βιβλία. Ἐπρεπε γιὰ νὰ πάρουν ἀξιώματα νὰ προδώσουν τὸν πατέρα τους, τὴ μάνα τους, τοὺς δασκάλους τους. Ὅσα δὲν τὸ ἔκαναν τὰ ἔστελναν στὶς φυλακές, στὶς ἐξορίες, στὰ βασανιστήρια.

Τότε ὅλα τὰ παιδιά ἔνωσαν τὴ βαριὰ φασιστικὴ σκλαβιά. Καὶ ζητοῦσαν μὲ ποιὸ τρόπο νὰ τὴν πετάξουν ἀπὸ πάνω τους.

Μὰ τὸ κακὸ προχώρησε. Βασιληᾶς καὶ Μεταξᾶς μᾶς παράδωσαν στοὺς Καταχτητὲς. Πρῶτα στοὺς Ἴταλοὺς κι' ἔπειτα στοὺς Γερμανοὺς καὶ Βουλγάρους.

—Τότε πιά τὰ Ἑλληνόπουλα βρῆκαν τὸ δρόμο νὰ λυτρωθοῦν. Εἶδαν, πῶς γιὰ νὰ χτυπήσουν τὸν Καταχτητὴ καὶ τοὺς Φασίστες πρέπει νὰ ἔνωθοῦν. Μὲ τὴν ἔνωση θὰ πετύχαιναν ἐκεῖνο ποὺ καθέννας σὰν ἄτομο ἐπιθυμοῦσε, μὰ δὲν τὸ κατάφερνε.

Κατάλαβαν, πῶς μόνο μιὰ γερὴ ὀργάνωση θὰ πετύχει τὴ λευτεριά. Ἔτσι γεννήθηκε ἡ ΕΠΟΝ καὶ μέσα στὴν ΕΠΟΝ τὸ παιδικὸ κίνημα, τὸ κίνημα τῶν Ἀετόπουλων.

Τώρα ὅλα μαζί τὰ Ἑλληνόπουλα ζητοῦμε νὰ ἐξασφαλίσουμε τὰ δικαιώματά μας:

Νὰ μὴν πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πείνα, νὰ μὴν εἴμαστε γυμνά, νὰ ἔχουμε ἀνοιχτά τὰ σχολεῖα, νὰ ἔχουμε συσσίτια, νὰ ἔχουμε φάρμακα, νὰ ἔχουμε ψυχαγωγία.

Μὰ γιὰ νὰ γίνουν ὅλα αὐτά, πρέπει πρῶτα πρῶτα ν' ἀγωνιστοῦμε μαζί μὲ τοὺς μεγάλους νὰ διώξουμε τοὺς Γερμανοὺς καὶ νὰ καθαρίσουμε τὴ χώρα μας ἀπὸ τὸ Φασισμό.

Χειροκροτήσαμε τὸν Ἀετόπουλά μας ὕλοι καὶ μὲ βροντερὴ φωνὴ φωνάξαμε:

Ζήτω ὁ μικρὸς ἀντάρτικος στρατός μας! Ζήτω τ' αετόπουλα!

Θάνατος στὸ Φασισμό! λευτεριά στὸ Λαό!

Τ' ΑΕΤΟΠΟΥΛΑ

Ἔχουμε τὰ φτερά τ' αἰτοῦ
τοῦ λιανταριοῦ τὴ χάση
τὴ γρηγοράδα τ' ἀλατιοῦ
καὶ τὴν ὄρμη τοῦ Ἄρη.

Ζήτω τ' αετόπουλα, — οπλά, — οπλά
Ζήτω τ' αετόπουλα, γιὰ χαρά.

Τοὺς φασίστες διώχνουμε, — οπλά, — οπλά
λευτεριά ἢ καρδοῦλα μας λαχταροῦ.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΕΝΑ ΣΩΣΤΟ ΑΕΤΟΠΟΥΛΟ

Σήμερα κάναμε άπυλογισμό τής δουλειάς μας. Κι' είμαστε όλοι εύχαριστημένοι. Οί δουλειές μας ήταν και είναι πολλές και δύσκολες. Όμως τις καταφέραμε καλά. Και μάλιστα στις πιο δύσκολες πήγαμε καλύτερα, γιατί προσέξαμε πολύ.

Τώρα πιά δέ μās τρομάζει τίποτα. Σάν τά Σουλιωτόπουλα κι έμεις ζητούμε όπλα. Βλέπουμε, ότι όλοι μās έμπιστεύονται και βάζουμε τά δυνατά μας, νά βγούμε άσπροπρόσωποι.

1. Βοηθούμε, όσο μās είναι δυνατό, μαζί με τήν ΕΠΟΝ, τις όργανώσεις τών μεγάλων και προπάντων τόν ΕΛΑΣ. Γινόμαστε σύνδεσμοι, πηγαίνουμε κι έρχόμαστε με σημειώματα, δίνουμε τις παραγγελίες, οδηγούμε ζώα, συνοδεύουμε συναγωνιστές. Παρακολουθούμε τις κινήσεις τών Γερμανών, κι οί πληροφορίες μας είναι πολύτιμες στον ΕΛΑΣ. Και βάρδιες ακόμα φυλάξαμε και προχθές είδοποιήσαμε μιάν πρότυπη έπονίτικη ομάδα για κάτι μοτοσυκλέτες γερμανικές.

2. Μέσα στο χωριό παρακολουθούμε τούς προδότες. Σώσαμε ως τώρα 20 έπονίτες από βέβαιο θάνατο. Οί Γερμανοάλληδες είχαν αποφασίσει νά τούς σκοτώσουν. Τούς είδοποιήσαμε κι έφυγαν.

3. Κάνουμε χορωδία, παίζουμε σκέτες, πατριωτικά δραματάκια, άπαγγέλλουμε ήρωικά ποιήματα. Πηγαίνουμε στους άντάρτες και τούς διασκεδάζουμε κάθε Κυριακή άπόγευμα. Πηγαίνουμε και στά άναρρωτήρια συχνά.

Τις "διες γιορτές όργανώνουμε και μέσα στο χωριό.

"Όμως σήμερα ο 'Αετοπουλάς μας είναι πιο άπαιτητικός.

—Γιά νά είμαστε σωστά 'Αετόπουλα, μās λέει, πρέπει νά κάνουμε κι άλλες ακόμα υπηρεσίες.

4. Τά μεγάλα, αδέρφια μας λείπουν άπ' τό χωριό. Είναι άντάρτες. Οί μητέρες μας έχουν όλες τις δουλειές τις σπιτικές και τις έξωτερικές στο κεφάλι τους. Πρέπει λοιπόν έμεις νά τις βοηθήσουμε νά ξεκουραστούν. Θα ζητήσουμε ν' άνοίξει «παιδικός σταθμός», για νά μένουν τά μικρά αδέρφια μας όλη τήν ημέρα εκεί ήσυχα και περιποιημένα. "Έτσι δέ θα είναι άφησμένα στο δρόμο, κι οί μητέρες μας θα είναι ήσυχες.

5. Θα κάνουμε κινητοποιήσεις, για νά πετύχουμε συσσίτιο για όλα τά παιδιά, ροόχα, παπούτσια και φάρμακα. Θα ζητήσουμε νά πάψει ή τρομοκρατία και ν' άνοίξουν τά σχολεία.

Σός είπα για τά 1500 'Αετόπουλα που κατέβηκαν μέσα στο 'Αγρίνι και πήραν άπό τό Νομάρχη και τούς Γερμανούς μουρουνόλαδο, γάλα, σούπες κι άλλα τρόφιμα για τά άρρωστα παιδιά, ακόμα και σσκούγι.

Ἄετόπουλα ἦταν τὰ παιδιά τῶν Ἀθηνῶν πού μπήκαν στο Ὑπουργεῖο τῆς παιδείας καί ζήτησαν ν' ἀνοίξουν τὰ σχολεῖα καί τὰ μαθητικά συσσίτια καί τὸ πέτυχαν.

Ἄετοπούλες κατέβηκαν ἀπὸ ὅλα τὰ δρομάκια καί τίς συνηκίες τῶν Ἀθηνῶν καί ζήτησαν μαζί μέ ὅλους τοὺς ἄλλους νὰ μὴν ἐπιστρατευτοῦν τὰ μεγάλα τους ἀδέρφια γιὰ λογαριασμό τῶν Γερμανῶν. Νὰ μὴν πατήσουν Βούλγαροι τὰ ἅγια χώματα τῆς Πατρίδας μας. Ἔτσι σταμάτησε ἡ ἐπιστράτευση καί τὸ ἄπλωμα τῶν Βουλγάρων.

Ἄετόπουλο ἦταν ὁ Τέλης, πού ἔγραφε μέ κατακόκκινο χρῶμα στὴν πόρτα τοῦ γερμανικοῦ καταυλισμοῦ «θάνατος στοὺς Γερμανοὺς»!

Ἄετοπούλες σηκώνονται τὴ νύχτα καί μοιράζουν προκηρύξεις στὴ γειτονιά καί τίς ρίχνουν κάτω ἀπὸ τίς πόρτες.

6. Θὰ φροντίσουμε ἐμεῖς νὰ καλλιεργήσουμε, νὰ σπείρουμε, νὰ θερίσουμε—κατὰ τὴν ἐποχὴ—τὰ χωράφια τῶν ἀνταρτῶν.

7. Καί θὰ ὁμορφύνουμε καί θὰ στολίσουμε τὸ χωριὸ ἐμεῖς. Θὰ φροντίσουμε γιὰ τὴν καθαριότητά του, τοὺς δρόμους του, τίς βρύσες του, τὰ ἀποχωρητήριά του. Ἔτσι θὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν ὑγεία καί τὴ χαρὰ στὸ χωριό.

—Πρέπει, εἶπε ὁ Ἄετός, νὰ κάνουμε σωστὰ ὅλα μας τὰ καθήκοντα, γιὰ νὰ εἴμαστε ἀληθινὰ Ἄετόπουλα. Ὅλοι μαζί μέ τοὺς ΕΠΟΝΙΤΕΣ καί τοὺς ΕΛΑΣΙΤΕΣ νὰ διώξουμε τοὺς Γερμανοὺς, νὰ διώξουμε τὸ φασισμό καί νὰ γίνουμε ἀφέντες τοῦ σπιτιοῦ μας.

Τὸν Ἄετό μας τὸν ἀκοῦμε πάντα μέ ἀγάπη, γιατί μας λέει ὠραῖα λόγια. Ὅμως καί γιατί κείνα πού μας διδάσκει τὰ κάνει πρῶτα αὐτός. Εἶναι τὸ παράδειγμά μας. Ὁ Ἄετός μας εἶναι τὸ πρῶτο Ἄετόπουλο μέσα στὰ Ἄετόπουλα.

ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Ἦταν βραδάκι κι ἡ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ γέμισε ἀπὸ ἀντάρτες. Εἶχαν μετακίνηση, εἶπαν, καί θὰ ἔμεναν ἀπόψε στὸ χωριό. Ὅλα τὰ ἀετόπουλα μαζευτήκαμε γύρω τους.

Ὁ Ἄετός μας παρουσιάστηκε, χαιρέτισε μέ τὸ χαιρετισμὸ τῶν Ἄετόπουλων καί τοὺς εἶπε, ὅτι μπαίνομε στὴν ὑπηρεσία τους γιὰ ἀπόψε.

Οἱ ἥρωές μας, μᾶς κοίταξαν γελαστοὶ καὶ μὲ τὸ χαρούμενο γέλιο τους φώναξαν:

Παιδιά, ἐμεῖς ἀπὸ σᾶς ἀπόψε δὲ θέλουμε τίποτα. Μόνο λίγο τραγούδι. Ν' ἀκούσουμε κι ἐμεῖς τίς φωνές σας καὶ γὰ ποῦμε πῶς ἀκούμε τ' ἀδέρφια μας καὶ τὰ παιδιά μας ποὺ ἔχουμε ἀφήσει πίσω στὸ χωριό.

Ἀμέσως ἡ χορωδία μας πῆρε τὴ θέση της κι ἄρχισε ἡ ψυχαγωγία. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι εἶχαμε πολλή δουλειά. Χωριστήκαμε στὶς ὀμάδες μας.

Ἄλλοι τρέξαμε νὰ βροῦμε καταλύματα. Ἄλλοι νὰ καθαρίσουμε τὰ δωμάτια νὰ τὰ βροῦν καθαρά. Οἱ Ἀετοπούλες ζήτησαν νὰ τοὺς δώσουν ὅ,τι ἄπλυτο εἶχαν νὰ τὸ πλύνουν, ἔστω καὶ τὴ νύχτα. Ἡ νοσοκομειακὴ μας ὀμάδα βρῆκε δυὸ ἄρρώστους. Πῆρε ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο μας τὸ πετρέλαιο καὶ τοὺς ἔκαμε ἐντριβή, τοὺς ἔδωκε ἀσπιρίνη, κι ὁ Γιώργος πῆγε κι ἔφερε τὴ χοντρή κουβέρτα ἀπὸ τὸ κρεβάτι του.

Τὶ δὰ ἔτρωγαν ὁμως τὰ ἄρρωστα παλικάρια; Ζήτησαν ἀπὸ τὰ γύρω σπίτια γάλα καὶ βούτυρο, μὰ κανένας δὲν εἶχε. Ἐτοιμάστηκαν νὰ τὸ ποῦν καὶ νὰ ζητήσουν συγγνώμη. Ὅμως σταμάτησαν ντροπιασμένοι.

Σ' αὐτοὺς τοὺς ἥρωες, ποὺ ἄφησαν τὰ πάντα, σπίτι, γυναῖκα, παιδιά, γὰ νὰ δώσουν στὸ λαὸ τὴ λευτεριά, δὰ πήγαιναν νὰ τοὺς ποῦν, πῶς ἓνα τρανὸ χωριὸ δὲν ἔχει δυὸ κουῖπες γάλα καὶ λίγο βούτυρο; Δὲν γίνεται, εἶναι ἀχαριστία.

Ἐτρεξαν παντοῦ, μίλησαν στοὺς χωρικούς, καὶ σὲ μισὴ ὥρα γύρισαν μὲ αὐγά, γάλα καὶ φρέσκο βούτυρο.

Οἱ ἄρρωστοι ἀντάρτες μόλις εἶδαν τὰ παιδιά, εἶπαν:

Μὴ φοβάστε, παιδιά, αὔριο δὰ εἶμαστε περδίκια. Τώρα δὲν ἄρρωσταίνει κανεὶς. Αὔριο ἔχουμε μεγάλη πορεία.

Ἐμεῖς καληνυχτίσαμε καὶ βγήκαμε σιγὰ σιγὰ.

Οί άντάρτες ἔμειναν γιά λίγο σιωπηλοί καί δακρυσμένοι.

—Μακάρι κι ὁ Γιωργάκης μου, εἶπε ὁ ἕνας, νά εἶναι Ἄετόπουλο!

—Πιστεύω, εἶπε ὁ ἄλλος, ὅτι θά εἶναι καί τὰ δικά μας παιδιά Ἄετόπουλα. Ποιὸς δὲ δίνει τὸ παιδί του σὲ μιὰ τέτια ὀργάνωση;

—Ἀλήθεια! τώρα καί νά πεθάνω δὲ μὲ μέλει. Τὰ παιδιά μας θά γίνουν οἱ ἐκδικητές μας, ψιθύρισε ὁ ἄρρωστος κι ἔγειρε ἤσυχος νά κοιμηθεῖ.

Ο ΤΗΛΕΒΟΑΣ

Πῆρε καί βραδυάζει. Οἱ δρόμοι τῆς πόλης ἔρημώνονται γλήγορα. Οἱ ἐλεύτεροι σκλάβοι γυρίζουν στὰ σπίτια τους.

Πάει κι αὐτὴ ἡ μέρα γεμάτη ἔγνοιες καί πίκρες, ταπείνωσες καί λαχτάρες. Ἐνα ἀκόμα ἀγκάδι στὸ στεφάνι τοῦ μαρτυρίου.

Ἐφυγε ὁ σκλάβος τὸ πρωῖ κι ἀποχαιρέτησε τοὺς δικούς του. Μήπως ξέρει ἂν θά γυρίσει τὸ βράδυ; Ὁ δρόμος, κι ἡ ἀγορά, τὸ γραφεῖο, ἡ δουλειά ὅλα κρύβουν προδότες Ράλληδες καί αἰμοβόρους καταχτητές. Πόσο κρύα εἶνε ἡ καρδιά τοῦ σκλάβου, ὅταν βλέπει πὼς δὲ μπορεῖ νά σταματήσει τὸ κακό. Σήμερα τοῦ παίρνουν τὸ παιδί του γιά ἀγγαρεία, χτὲς τοῦ ἔγδυσαν τὸ μαγαζί, ἕνα μῆνα πρὶν τοῦ πῆραν τὸ σπίτι του. Κι αὐτὰ εἶνε τίποτα μπροστὰ στὸ φόβο νά τὸν πάρουν στὴ φυλακὴ ἀπὸ προδοσία ἢ νά τὸν πάνε ὄμηρο στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης κι ἀκόμα πιὸ χειρότερο νά τὸν σκοτώσουν.

Μὰ ὁ φασισμὸς ἔχει ἀνεξάντλητα κακὰ σωρέψει. Ἡ πείνα κι ἡ γύμνια τῶν παιδιῶν τοῦ σκλάβου εἶναι ἀνείπωτη. Οὔτε ψωμί, οὔτε λάδι, οὔτε βούτυρο, οὔτε παπούτσια, οὔτε ρούχα. Ὅλα τὰ ἄρπαξαν οἱ

Γερμανοράλληδες και τὰ πῆγαν στὴ Γερμανία ἢ κά-
νουν μ' αὐτὰ μαύρη ἀγορά.

Μόνο οἱ προδότες κι οἱ μαυραγορίτες εἶναι ἡσυ-
χοι μέσα στὴν τρομοκρατία.

Εἶναι βραδάκι κι' ὁ σκλάβος γυρίζει στὸ σπίτι
του. Κι' ἡ καρδιά του γοργοσαλεύει ἀπὸ κρυφὴ χα-
ρὰ κι ἐλπίδα. Κλείνει τὶς πόρτες και τὰ παράθυρα,
κάνει πὼς κοιμάται, ὅμως τὸ αὐτί του εἶνε τεντωμέ-
νο, κάτι περιμένει.

Ἦρθε και γι' αὐτὸν ἡ ὥρα τῆς χαρᾶς.

—Προσοχή, Προσοχή! ἀκούγεται μέσα •τὴ βα-
δειὰ σιωπῆ. Ἐδῶ σᾶς μιλεῖ ἡ ΕΠΟΝ. Σᾶς μεταδίνου-
με τὸ ἀνακοινωδέν.

Τὸ πρόσωπο τοῦ σκλάβου μαλακώνει, ἀνασαίνει
πιὸ ἐλεύθερα. Σφίγγει τὶς γροδιές του μέσα στὸ σκο-
τάδι. Ποῦ και ποῦ κρυφομιλεῖ εὐτυχισμένος μὲ τοὺς
ἄλλους. Τὸ καρδιοχτύπι ὄλων δείχνει τὴν εὐτυχία
τους.

«Ἡ ὑποχώρηση τῶν Γερμανῶν στὸ ἀνατολικὸ μέ-
τωπο παίρνει διαστάσεις φυγῆς. Τὰ Σοβιετικὰ στρα-
τεύματα φτάνουν ὀλοταχῶς πρὸς τὴ Γερμανία. Στὴ
Γαλλία, στὴν Ἰταλία οἱ Ἀγγλοαμερικανοὶ προχωροῦν.
Ὁ Τίτο προελαύνει... Ὁ ἡρωϊκὸς ΕΛΑΣ πέρασε ἀπὸ
τὴν ἄμυνα σὲ γενικὴ ἐπίθεση και τσακίζει τοὺς Γερ-
μανοὺς και τοὺς προδότες...»

Τὰ πικραμένα πρόσωπα τῶν σκλάβων φέγγουν
ἀπὸ χαρὰ. Τὰ μάτια τους λάμπουν. Δέν ἀφήνουν οὔ-
τε μιὰ λέξη τοῦ Τηλεβόα νὰ χαθεῖ.

Ἡ σκλάβα πόλη παίρνει δάρρος και πίστη στὸν
ἀγῶνα μέσα στὴ βροντερὴ φωνὴ τοῦ Τηλεβόα.

Ὁ Τηλεβόας σαλπίζει τὴν ἀνάσταση τῆς Πατρί-
δας μας και τὴ θανατικὴ καταδίκη στοὺς καταχτητῆς
και τοὺς προδότες.

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ

Πρωτομαγιάτικο δλόλαμπρο πρωινό. Τὸ δασάκι τῆς Καισαριανῆς ὕστερα ἀπὸ τὸ ἀπόβροχο ἦταν καταπράσινο. Καὶ τὰ λούλουδα τοῦ κήπου τῆς καὶ τῆς γῆς φάνταζαν κόκκινα, κίτρινα, μπλε μέσα στὸ βαθὺ πρᾶσινο. Ὁ ἥλιος ἔβγαινε χαρούμενος ἀπὸ τὸν Ὑμηττὸ καὶ τὰ χελιδόνια ἕμνοῦσαν τὴ ζοή.

Ἐνα φορτηγὸ αὐτοκίνητο μὲ τοὺς βάρβαρους κρότους του τάραξε τὴ γαλήνη τοῦ τοπίου. Μοιτοσυκλίτες μὲ τὸ ἀπόσπασμα τοῦ θανάτου ἀπὸ πίσω τριζοβολοῦσαν ἀπαίσια.

Τὰ παράθυρα τῶν σκλάβων ἀνοίγαν μὲ ἀγωνία κι ἡ ζωὴ ὀλονῶν μας εἶχε συγκεντρωθεῖ στὰ μάτια.

Δέκα ζευγάρια μάτια, ἀξέχαστα μάτια, ὁμορφῶν κοριτσιῶν, ποὺ εἶχαν τὴν ἀνοιξή στὸ μέτωπο καὶ τὸ Μάη στὸ στόμα μᾶς κοίταξαν ἐπίσημα καὶ θαρετά.

Πῆγε νὰ κυλίσει τὸ δάκρυ ἀπ' τὰ μάτια μας, μὰ ἡ περήφανη δὴ ψη τους μᾶς ἀναστήλωσε.

Πήδησαν τὰ δέκακορίτσια στὴ γῆ μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ λεβεντιὰ τῆς πέριδικας.

— Ἐλάτε, εἶπε, ἡ πιὸ μεγάλη βγάζοντας τὸ κόκκινο μαντῆλι τῆς ἀπὸ τὴ ζώνη, ἐλάτε νὰ χορέψουμε κορίτσια. Κι ἄρχισε μὲ μιὰ φωνὴ βαθειά.

Ἐχε γειὰ καημένε κόσμε

ἔχε γειὰ γλυκειὰ ζωή. . .

Ἔτσι πιασμένα τὰ κορίτσια καὶ χορεύοντας μπῆκαν στὸν τόπο τῆς ἐκτέλεσης στὸ Σχοπευτήριο τῆς Καισαριανῆς. Ὑστερα ἀπὸ κάμψωση ὄρα, μόλις τελείωσε τὸ τραγούδι ἔγινε σιγὴ

Κι ἔπειτα:

«Γυναῖκες τῆς Ἑλλάδας ἐκδικηθεῖτε τὸ χαμὸ μας. Ζήτω ἡ Πατρίδα!» φώναξαν τὰ κορίτσια. Καὶ μαζὶ ἕνας ἀπαίσιος κρότος. Κι ὕστερα ἀπέραντη σιωπὴ πλάκωσε τὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου.

Οἱ γριὲς τῆς Καισαριανῆς ἀναψαν λιβάνι κι ἔβαλαν στὸ παράθυρο γιὰ νὰ περάσει τὸ μαῦρο αὐτοκίνητο τοῦ θανάτου μὲ τὰ ἅγια λείψανα. Σταλαγματιᾶς σταλαγματιᾶς ποτίζεται ὁ δρόμος σὰν νὰ πέφτουν ρόδα καὶ δαφνολούλουδα. Εἶναι τὸ ἄλλο αἶμα τῶν ἠρωϊκῶν κοριτσιῶν.

Οἱ νοῖ καὶ νιὲς γονατίζουν μπρὸς στίς σταλίδες τῆς πορφυρένιας καὶ δοκίζουνται. Ἐγγύρα, κορίτσια, θὰ ἐκδικηθοῦμε τὸ σκοτωμὸ σας!

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ

Ἐν ἄλλοις ποὺ τῶν δέντρων του τὰ φύλλα
φωλιές γι' ἀηδόνια μόνο εἶχαν φουντώσει,
θανάτου κάθε τόσο ἀνατριχίλα
τὸ συνταράζει πρὶν νὰ ξημερώσει.

Ὁρθρος βαθύς. Βουβή μιὰ συνοδεία
λεβέντικα κορμιὰ ἀλυσσοδεμένα
ἀπὸ τὸν ὕπνο ξάφνου σηκωμένα
βαδίζουν τὴ στερνὴ τους τὴν πορεία.

Λεβέντες ποὺ δὲν εἶχαν ἄλλο κοῖμα
παρὰ τῆς λευτεριάς τὴ φλόγα ἐντὸς τους
κι ἦτανε φῶς τὸ κάθε ἀγνό τους βῆμα
καὶ δικαιοσύνη ὁ πόθος ὁ κρυφός τους.

Αἰγούλα ἀπ' τὴν ψυχὴ τους πάρε μῦρα
καὶ φῶς ἀπ' τὸ λαμπρὸ τὸ μέτωπό τους
καὶ στρώσε τους τὰ ρόδα σου πορφύρα
καὶ τὰ θαμπὰ σου πέπλα σάβανό τους.

Μακάβρια τὴ γαλήνη ὁμοβροντία
ἀπὸ ντουφέκια βάρβαρα κράζει,
τινάζεται ἀπ' τὸν ὕπνο ἢ συνοικία
κι ὦ! ξαίρει τὶ σημαίνει καὶ στενάζει!

Κι' ὅταν προβάλλει ἡ μέρα ξεχωρίζει
κάθε διαβάτης μὲ θολὸ τὸ βλέμμα,
μιὰ πορφυρὴ γραμμὴ ποὺ ἀνθοστολίζει
τὸ μονοπάτι μὲ ρανίδες αἶμα.

Τὸ μονοπάτι αὐτὸ ποῦχε χαράζει
τὸ αἶμα σας ἀδέρφια, θὰ πλατύνει.
Γιγάντια λεωφόρος θὰ φαντάξει
ἀπ' ὅπου βγαίνει ὁ ἥλιος ὥσπου δύνει.

Γιὰ νὰ χωροῦν τὰ πλήθη νὰ περάσουν
τῶν σκλάβων τὰ βαρεὰ τυραγνισμένα,
νὰ πάνε πρὸς τὸ φῶς, νὰ ξαποσιάσουν
ἀπ' τὴ σκλαβιά τους, τέλος, λυτρωμένα!

ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

12 με 13 'Απρίλη.

'Απόψε, παιδιά, θὰ πᾶμε!

Αὐτὰ τὰ λίγα λόγια μᾶς εἶπε ὁ ταγματάρχης καὶ καταλάβαμε. Θὰ πᾶμε νὰ χτυπήσουμε. Τὸ ζητήσαμε πολλές φορές αὐτὸ καὶ μόνο ἄπόψε θὰ ἱκανοποιηθοῦμε. Θὰ πᾶμε στὸ ὕψωμα ποὺ ἔχουν οἱ Γερμανοὶ ἀπέναντι στὸ Μουζάκι, πάνω ἀπὸ τὸ εἰκόνισμα.

Πρέπει νὰ δώσουμε ἓνα μάθημα σ' αὐτοὺς τοὺς παλικαράδες, τοὺς γερμαναράδες, ἀπέναντι ποὺ πολεμοῦν σὰν ἄστακοὶ καὶ πίσω ἀπ' τὰ σίδερα καὶ συρματοπλέγματα.

'Απόψε θὰ πᾶμε ἐπὶ τέλους!

'Ετοιμαζόμαστε σιγὰ σιγὰ. Οἱ ἀξιωματικοὶ μᾶς λένε μερικὰ λόγια. Εἴμαστε ἔτοιμοι. 'Οπλίζουμε τὰ ὄπλα, παίρνουμε χειροβομβίδες.

Ξεκινᾶμε χωρισμένοι σὲ ὀμάδες καὶ προχωροῦμε σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο.

Μέσα μας ἡ καρδιά μας πάει νὰ σπάσει. 'Επὶ τέλους θὰ βρεθοῦμε κοντὰ μὲ τοὺς Γερμανοφασίστες, θὰ μᾶς νιώσουν γιὰ καλὰ, θὰ τοὺς χτυπήσουμε, θὰ ξεπληρώσουμε κείνο ποὺ τοὺς χρωστᾶμε. Στὶς χιλιάδες σφαῖρες ποὺ μᾶς ρίχνουν καθημερινὰ θ' ἀπαντήσουμε μιά γιὰ πάντα.

'Εχουμε κρατήσει καλὴ σημείωση. Τοὺς ξέρουμε πόσοι εἶναι, πόσες σειρὲς συρματοπλέγματα ἔχουν, ποὺ κοιμοῦνται, τὶ ὄπλα ἔχουν.

'Απόψε λοιπόν!

Συρμόμαστε μὲ τὴν κοιλιά. Εἴμαστε ὅλο προσοχή. 'Ανεβαίνουμε πάντα. Κοιτάζουμε τὰ ρολόγια μας. Στὶς 11 ἀκριβῶς πρέπει νὰ βρισκόμαστε στὴν κορυφή.

'Ἔτσι τὰ κανονίσαμε κι ἔτσι πρέπει νὰ γίνει.

Δίπλα μου ὁ συναγωνιστὴς Χρῆστος ἄρρωστος. 'Ἐχει ἰδρώσει ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ τὸν κόπο.

Μὰ τὰ μάτια του, δὲς μέσα στὴ νύχτα πὼς λάμπουν!

Μίσος καὶ λαχτάρα, ἐκδίκηση καὶ πείσμα δείχνουν. Εἶναι ἡ ὁρμὴ τοῦ νέου ἐκδικητῆ, εἶναι ἡ δίψα τῆς λευτεριᾶς, εἶναι ἡ θέληση νὰ νικήσουμε, αὐτὸ ποὺ καθρεφτίζεται στὰ μάτια του.

Πρέπει νὰ φτάσουμε στὰ συρματοπλέγματα, πρὶν μᾶς πάρουν εἶδηση. 'Ακόμα τρία μέτρα καὶ φτάνουμε. Διακρίνουμε κιόλας τὸ Γερμανὸ ποὺ φυλάγει σκοπός. 'Υστερα θὰ ριχτοῦμε μὲ τὶς χειροβομβίδες, τ' αὐτόματα. Προχωροῦμε σέρνοντας κι ανεβαίνουμε. Οὔτε πετραδάκι δὲν κουνιέται.

Ξαφνικὰ ὁ ἄρρωστος μας βήχει. 'Ἡ γρίπη, ὁ βήχας του.

Μᾶς κατάλαβαν. Πετιούμαστε πάνω σὰ λάστιχα κι ὀρμοῦμε. Ρίχνουμε τὶς χειροβομβίδες, χτυποῦμε μὲ τ' αὐτόματα, πηδᾶμε τὸ συρματοπλέγμα.

Ἀκούγονται βρισιές, κατάρες καὶ λίγοι πυροβολισμοί.

Ὑστερα πάλι ἤσυχία.

Μερικοὶ Γερμανοὶ σκοτώθηκαν, ἄλλοι τραυματίστηκαν, ἄλλοι τὸ ἔσκασαν.

Τὸ ἕψωμα εἶναι δικό μας. Λεύτερο ἀπὸ τὴ φασιστικὴ βρώμα.

Συμμαζεύουμε τὸ ὄλιγὸ ποὺ πήραμε, ὄλιγο βαρό, πολυβόλα, μυδράλια καὶ ἄλλα.

Πρέπει ὁμως νὰ φύγουμε πάλι. Τὸ ἕψωμα θὰ τ' ἀφήσουμε, ἔτσι εἶναι ἡ διαταγή.

Φεύγοντας κοιτᾶμε πρὸς τὸν κάμπο. Βαθεῖα τὰ Τριόκαλα. Κάποια φῶτα πηγαινοέρχονται μέσα στὴ πόλη. Θὰ εἶναι οἱ Γερμανοὶ ἢ οἱ προδότες Ράλληδες ποὺ ψάχνουν στὰ σπίτια. Σφίγγεται ἡ καρδιά μας. Ὁρμιζόμαστε ἐκδίκηση. Φεύγουμε. . .

ΑΔΕΡΦΙΑ ΤΟΥΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ

Ἀδέλφια, τούτην ἀνοιξὴ πουλιά δὲν κελιηδοῦνε
μόν' κελιηδοῦνε τ' ἄρματα, λαλοῦνε τὰ ντουφέκια.
Τὸ λένε οἱ συναγωνιστὲς ψηλὰ στὰ κορφοβούνια.
Δὲν εἶναι οἱ σαραντάπηχοι, τοῦ μύθου οἱ ἀντρειωμένοι
ποὺ λάμπανε ἀπ' τὰ χρυσὰ καὶ τὰ πολλὰ τσαπράζια,
μόν' εἶναι οἱ φτωχογέννητοι καὶ οἱ φτωχοαναθρεμένοι,
ἐργάτες καὶ γραμματικοί, βοσκοὶ καὶ ζευγολάτες.
Μάχουνε χέρια σίδηρο, μάχουν καρδιὲς ἀτσάλι,
μάχουν τὸν ἴδρω τῆς δουλειῆς στεφάνι στὰ μαλλιά τους
καὶ λάμπουν ἀπὸ λεβεντιά καὶ ἀπ' τὴ χαρὰ τῆς νίκης
γιατὶ χαλοῦνε τὸν ἐχθρό, σκοτώνουν τοὺς τυράννους.
Γεῖά σου χαρὰ σου ἡ λεβεντιά, τό νέο Εἰκοσιένα,
παιδιὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, χιμᾶτε ἀδερφωμένα,
πάρετε δίπλα τὰ βουνὰ καὶ παγανιά τοὺς κάμπους
χτυπάτε τ' ἄνομα θεριά, φασίστες καὶ προδότες,
νὰ φέρετε τὴ λευτεριά, νὰ καθαρίσει ὁ τόπος
νάρθει καὶ πάλι ἡ ἀνοιξὴ, νάρθουν τὰ χελιδόνια
νάρθουνε τὰ λαμπρόγιορτα μὲ τὴ γλυκειὰν Εἰρήνη.

Η ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΣΟΔΕΙΑΣ

Ὁλόκληρο τὸ χωριὸ μας αὐτὲς τὶς μέρες εἶναι στὸ πόδι. Ἡ αὐτοδιοίκηση μᾶς διάβασε τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Γραμματέα συναγωνιστῆ Σιάντου ποὺ μᾶς συμβουλεύει νὰ κατεβοῦμε ὀλόκληρος ὁ ὄρεινός πληθυσμὸς μὲ τὰ ζῶα μας στοὺς κάμπους καὶ νὰ πάρουμε μέρος στὸ θέρισμα, στὸ ἀλώνισμα καὶ τὴν ἐξασφάλιση τῆς σοδειᾶς στὴ λεύτερη ὄρεινὴ Ἑλλάδα: «Ἐχει, εἶπε, ἡ μάχη τῆς συγκομιδῆς καὶ τῆς σοδειᾶς μεγάλη ἐθνικὴ σημασία». Ξέρουμε ποὺ τὰ λόγια του εἶναι πάντα σοφὰ καὶ γι' αὐτὸ εἴμαστε ὅλοι στὸ πόδι.

Κατέβηκε κι ὁ ΕΛΑΣ στὸν κάμπο γιὰ νὰ βοηθήσει τὸ λαὸ νὰ σώσει ἀπὸ τοὺς καταχτητὲς τὸ ψωμί του.

Δυὸ χιλιόμετρα πέρα ἀπὸ τὸ χωριὸ γίνεται μάχη. Ὁ ΕΛΑΣ ἔχει κερφώσει τοὺς Γερμανοράλληδες στὴ θέση τους.

Ἐμεῖς μ' ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμή του καὶ τὴν ἀντρεία του κάνομε ἤσυχον καὶ γρήγορον τὴ δουλειά μας.

Γύρω μας σφυρίζουν οἱ σφαῖρες, ὅμως ἀτάραχοι ἀλωνίζουμε πάνω στὴ δοκάνη, γιατί στ' αἰμά μας ἔχουμε τὴ φωνὴ τοῦ σ. Σιάντου.

Προχθὲς πάλι πήγαμε στὸ διπλανὸ χωριὸ καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ ΕΛΑΣ δίπλα στὰ γερμανικὰ φυλάκια, κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῶν Γερμανῶν, θερίσαμε τὴ νύχτα.

Αὔριον εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ πᾶμε ὅλοι οἱ θεριστάδες σὲ πιὸ μακρινὸ χωριὸ, γιὰ νὰ τελειώσουμε τὴ δουλειά ὅσο μπορούμε πιὸ γρήγορα.

Σκεφτόμαστε συχνά, ἂν δὲν εἴχαμε τὸ λαϊκὸ στρατό μας, τὸν ΕΛΑΣ τί θὰ γινόμαστε τώρα στὴ σοδειά; θὰ τὴν ἔπαιρναν ὅλη οἱ Γερμανοὶ κι ὁ λαὸς θὰ ἔμενε νηστικός καὶ πεινασμένος. Τὰ ἀνταρτάκια μας, ἔτσι τὰ λέμε, ἀπὸ τότε ποὺ ἦρθαν στὸν κάμπο, μᾶς ἔδωκαν θάρρος, μᾶς τόνωσαν, πήραμε λίγη ἀνάσα. Ὅταν εἶνε κοντὰ μας δὲν ἔχουμε νὰ φοβηθοῦμε κανένα, οὔτε Γερμανοὺς οὔτε Ράλληδες.

Πολλὲς φορές, ἐπειδὴ οἱ ἀντάρτες ἀγωνίζονται γιὰ μᾶς, γιὰ τὸ ψωμί μας, παίρνουμε μέρος στὶς μάχες καὶ κάνομε ὅ,τι μπορούμε γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουμε.

Τοὺς γινόμαστε ὁδηγοί, πληροφοριοδότες, τραυματιοφορεῖς. Κι ὅταν γυρίζουν ἀπὸ τὴ μάχη στὸ χωριὸ, βγαίνουμε ὅλοι νὰ τοὺς ὑποδεχτοῦμε καὶ νὰ τοὺς δεῖξουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας. Τοὺς ραίνουμε μὲ ἄνθη καὶ τὰ κορίτσια τοὺς προσφέρουν ὀμορφες πῆτες.

Ὅλη αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τῆς σοδειᾶς ἀποφασίσαμε ὅλα τὰ γύρω χωριά ν' ἀναλάβουμε τὴν τροφοδοσίαν τῶν ἀξίων παλικαριῶν μας.

Εἶναι οἱ ἀντάρτες τόσο καλοὶ κι εὐγενικοὶ. Γίναμε κιόλας φίλοι

κι όλα τὰ παιδιά κι οἱ νέοι μαζευόμαστε κάθε βράδυ γύρω τους.

Μᾶς διηγοῦνται εὐθύμα μὰ καὶ ντροπαλὰ τὰ κατορθώματά τους.

Τῇ μάχῃ τῆς σοδειᾶς θὰ τῇ νικήσουμε κι ὁ Λαὸς δὲ θὰ χάσει
τὸ ψωμί τῆς χρονιάς του.

ΒΡΟΝΤΑΕΙ Ο ΟΛΥΜΠΟΣ

Βροντάει ὁ Ὀλυμπος, κι ἀστράφτ' ἡ Γκιώνα,
μουγκρίζουν τ' Ἄγραφα, σιέτ' ἡ Στεριά,
στ' ἄρματα, στ' ἄρματα μπρὸς σὶνὸν ἀγῶνα
γιὰ τὴ χιλιάκριβη τὴ λευτεριά.

Ξαναζωγιάνεψε τ' ἄρματολήκι
τὰ μπράτσα σίδερα, φλόγα ἢ ψυχή
λουφάζουν ἔντρομοι οἱ ξένοι λύκοι
στὴν ἐκδικήτρα μας ἀντρίκια ὄρμη.

Ὁ Γοργοπόταμος στὴν Ἀλαμάνα
στέλνει περήφανο χαιρετισμό,
μιᾶς ἀνάστασης νέας χτυπᾶ ἢ καμπάνα,
μηνᾶν τὰ ὄπλα μας τὸ λυτρωμό.

Σπᾶμε τὴν ἀτιμὴ τὴν ἀλυσίδα
ποῦ μᾶς ἐβάραινε θανατερά.
Θέλουμε λεύτερη ἐμεῖς πατρίδα
καὶ πανανθρώπινη τὴ λευτεριά.

N. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

ΕΤΣΙ ΠΟΛΕΜΑΕΙ Η ΑΘΗΝΑ Ο ΕΛΑΣ ΔΕΝ ΠΑΡΑΔΙΝΕΤΑΙ, ΠΕΘΑΙΝΕΙ!

Περιμέναμε τή μεγάλη επίθεση στην Καλλιθέα και τους γύρω συνοικισμούς.

Άρχισε στις 24 'Ιουλίου 1944 στις 4.30' τὸ πρωί.

Τις επιχειρήσεις τις ἄρχισαν οἱ Μπουραντάδες, κατέβηκαν καμιά τετρακοσαριά.

Πρῶτος ἔνιωσε τὸ μπλοκάρισμα ὁ συναγωνιστὴς λοχαγὸς τῆς Καλλιθέας. Ἐφυγε ἀπὸ τὸ Φρουραρχεῖο στις 4.30' τὸ πρωί, γιὰ νὰ εἰδοποιήσει τὰ ἄλλα Φρουραρχεία, γιὰ νὰ λυθεῖ ἡ ἐπιφυλακή.

Στὸ δρόμο τὸν σταμάτησαν τρεῖς Μπουραντάδες, ἔβγαλε τὸ πιστόλι καὶ τοὺς σκότωσε καὶ τοὺς τρεῖς.

Εἰδοποιήθηκαν ἀμέσως τὰ Φρουραρχεία κι ἀμέσως ἄρχισε ἡ επίθεση.

Ἡ πρώτη σύγκρουση ἔγινε στὰ Σφαγεῖα. Σκότωσαν 15. Κυκλώθηκε ἀργότερα τὸ Φρουραρχεῖο καὶ ὑποχωρῶντας κλείστηκε σ' ἓνα σπίτι στὴν ὁδὸ Μπιζανίου.

Ἐδῶ γράφτηκε ἀληθινὴ ἐποποιΐα, πού μὲ τὰ λόγια δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ τῆ δώσει.

Τρεῖς ὥρες πολέμησαν σὰν ἥρωες.

Ὁ ἐχθρὸς ἔβαλε μὲ πολυβόλα, ὄλμους. Ὅταν τοὺς φώναξαν οἱ ἐχθροὶ νὰ παραδοθοῦν, οἱ ἥρωες φώναξαν ὁμαδικά: «Ὁ ΕΛΑΣ δὲν παραδίνεται, πεθαίνει!».

Ὅταν σώθηκαν τὰ πυρομαχικὰ αὐτοκτόνησαν ὅλοι. Κι ὁ τελευταῖος πρὶν αὐτοκτονήσει κατὰστρεψε τὸν ὄπλισμό γιὰ νὰ μὴν πέσει στὰ χέρια τοῦ ἐχθροῦ.

Τὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Μπιζανίου ἔχει γίνει λαϊκὸ προσκύνημα. Χιλιάδες λαοῦ τὸ ἐπισκέφτονται. Σωροὶ ἀπὸ ἀνθὲ καὶ στεφάνια.

Οἱ μάχες συνεχίστηκαν μὲ σφοδρότητα. Ἦρθαν νὰ ἐνισχύσουν τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τὴν Καισαριανὴ καὶ τὸ

Δουργοῦτι. Τὰ παλικάρια πολέμησαν σὰν λεοντάρια καὶ προξένησαν μεγάλες ἀπώλειες στὸν ἐχθρό. Πάνω ἀπὸ 80—100 εἶναι οἱ νεκροὶ κι οἱ τραυματίες του.

Στὸ ἀναμεταξὺ ἔφθασαν μεγάλες δυνάμεις τσο-
λιάδων καὶ Γερμανῶν μὲ βαρὺ ὄπλισμό. Οἱ Γερμανοὶ
ἔβαλαν μὲ ὄλμους, βαρεῖα πολυβόλα καὶ ταχυβόλα
ἀπὸ τὸν κοντινὸ λόφο.

Μαζεύτηκαν ὡς 2000 Γερμανοὶ καὶ τσολιάδες.
Κι οἱ ἀπώλειές τους εἶναι πολλές.

Στὶς 12 ἡ ὥρα οἱ ἐχθροὶ ἔφυγαν ντροπιασμένοι.

Μάλιστα παρουσιάστηκαν σοβαρὰ κρούσματα ἀ-
πειθαρχίας. Οἱ τσολιάδες φώναζαν :

—Πρέπει νὰ φύγουμε, γιατί θὰ μᾶς σκοτώσουν
ὅλους οἱ ἐαμίτες.

Σ' αὐτὴ τὴ μάχη βοήθησε πολὺ κι ὁ λαὸς τῆς
Καλλιθέας.

Ἐκατοντάδες πολίτες, γέροι, γυναῖκες, ζητοῦ-
σαν ὄπλα γιὰ νὰ πολεμήσουν τὸν ἐχθρό. Βοηθοῦσαν
ὅπως μπορούσαν. Βοηθοῦσαν τοὺς μαχητὲς στοὺς
δρόμους γιὰ νὰ ξεφύγουν, ἄνοιγαν σπίτια γιὰ νὰ δώ-
σουν νερὸ καὶ νὰ περιποιηθοῦν τοὺς τραυματίες.

Πετροβολοῦσαν τοὺς τσολιάδες καὶ τοὺς κατα-
ριόνταν.

Στὴν περίοδο τῆς μάχης τὰ πάντα ἦταν κλειστά.

Οἱ τραμβαγιέρηδες ἔκαμαν ἀπεργία, γιὰ νὰ δια-
μαρτυρηθοῦν γιὰ τὴν κατάσταση, ποὺ κράτησε ὡς τὸ
μεσημέρι.

Τὰ θύματα εἶναι 13 νεκροὶ καὶ 4 τραυματίες,
ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς εἶναι ὁ γραμματέας τῆς Καλλι-
θέας Μίλτος κι ὁ Χάρης φρούραρχός της. Ἔπεσαν
ἥρωες !

Ὁ Μίλτος τραυματισμένος συνέχιζε τὴν πάλη
ὡσότου δολοφονικὴ σφαῖρα τὸν τραυμάτισε σοβαρὰ
κι οἱ τσολιάδες τὸν ἐκτέλεσαν τραυματισμένο.

Ὁ Χάρης ἀποκόπηκε ἀπὸ τὴν ὀμάδα του καὶ μὲ

τὸ πολυβόλο στὸ χέρι χτύπησε ἀπὸ τὰ νῶτα μεγάλη ἐχθρική ομάδα ποὺ εἶχε κυκλώσει μιὰ δεκαρχία. Μὲ τὴν παλικαριά τοῦ συναγωνιστῆ ἢ ὁμάδα ἔσπασε τὸν κλοιὸ καὶ ξέφυγε. Ὁ Χάρης, ἀφοῦ ξάπλωσε ἀρκετὰ τομάρια κάτω, ἔπεσε νεκρὸς ἀπὸ ριπὴ πολυβόλου.

Εἶναι ἄπειρα τὰ ἥρωϊκὰ κατορθώματα τῶν παιδιῶν μας.

Δὲν μπορεῖς νὰ ξεχωρίσεις ἥρωες, γιατί ὅλοι εἶναι ἥρωες.

Ὁ λαὸς τῆς Ἀθήνας μιλεῖ γι αὐτὴ τὴ μεγάλη μάχη μὲ ἐνθουσιασμό. Τὸ ἠθικὸ τοῦ ἐχθροῦ εἶναι πολὺ πεσμένο. Μ' αὐτὴν σταμάτησαν οἱ δολοφονίες, σταμάτησε τὸ ἀνθρωπομάζωμα καὶ τὸ φόρτωμα νέων γιὰ τὴ Γερμανία. Ὁ λαὸς πανηγυρίζει.

Ο ΑΓΩΓΙΑΤΗΣ

Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἥρωες τοῦ σημερινοῦ ἀγῶνα εἶναι καὶ ὁ ἀγωγιάτης.

Πρόσεξέ τον διαβάτη, ὅπου τὸν βρεῖς.

Χιλιοβασανισμένος, μαυρισμένος, ξεραγκιανός, σιωπηλὸς περπατεῖ πλάγι στὸ ζῶο του.

Περισσότερη φροντίδα ἔχει γιὰ τὸ ζῶο του, παρά γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Πουλᾶρι ἢ γαῖδουράκι τὸ κοιτάζει μὲ στοργή, μὲ προσοχή, πονετικά. Θὰ ἔλεγε κανεὶς, πῶς ἀκουμπᾶ τὸ χέρι του ἀπάνω στὴ ράχη τοῦ ζῴου, γιὰ νὰ τὸ χαϊδέψει.

Τὰ δικά του τὰ πόδια εἶναι χωρὶς παπούτσια, περπατεῖ ἐυπόλυτος, δὲν τὸν μέλει. Τὸν ἑαυτὸ του δὲν τὸν συλλογιέται. Τὸ ζῶο του σκέφτεται. Αὐτὸ θέλει νὰ εἶναι «ἐν τάξει». Βαδίζει ὡρες πλάγι στὸ ζῶο· κι ὁ νοῦς του εἶναι νὰ μὴν κουραστεῖ, νὰ μὴν κακοπαθήσει, γιατί ὅλη του ἡ περιουσία, ὅλη του ἡ ζωὴ εἶναι αὐτὸ τὸ ζωντανό.

Πρόσεξέ τον, διαβάτη καὶ χαιρέτησέ τον μὲ σεβασμό.

Τώρα ὅμως μέσα στὰ χιόνια, μέσα στὸ κρύο, μέσα στὶς παγωμένες ἀνεμοζάλες τῆς νύχτας νηστικοὶ αὐτὸς καὶ τὸ ἀγαπημένο του ζῶο περπατοῦν σιωπηλά, μὰ ἥρωϊκά.

Χρυσάφι νὰ τοῦδινες ἄλλοτε δὲν τὸ κουνοῦσε μὲ τέτια κακοκαιρία.

“Όμως τώρα και τον έαυτό του και το ζώο του δίνει στον αγώνα. Ξέρει, πώς άμα λείψει αυτός κόβει το νήμα της ζωής του αντίρτη. Στο μέτωπο χωρίς μεταγωγικά δέ μπορούν νά ζήσουν. Μά ό αντίρτης κάνει τον αγώνα όχι για τον έαυτό του, παρά για νά σώσει την περιουσία και την τιμή του λαού. Φτερά γίνονται λοιπόν τά πόδια του και ρημάζει πάνω στον κατακόδρομο και στ' άπόμερα μονοπάτια του βουνού το ζώο του, για νά μή μείνουν χωρίς τροφές και χωρίς βόλια οί πολεμιστές.

Ποτέ δέ βαρυγκόμησε μέ την καρδιά του. Λέει κάτι, ώρες ώρες, μά είναι από τή μεγάλη κούραση κι από τή βαρεία κακουχία.

Μέσα του είναι περήφανος, γιατί σ' αυτόν έλαχε ή μοίρα νά βοηθήσει τόσο θετικά στον αγώνα.

Και δέν του παίρνεις λέξη από το στόμα

“Αν τον ρωτήσει κανείς κάτι, άγριοκοιτάζει σιωπηλός. Και σαν σκιά περνά μπρός από κάθε ξένο.

Ξέρει, πώς πρέπει νά προσέχει, γιατί μιá λέξη δική του μπορεί νά κααστρέψει τά τίμια παιδιά του λαού που μάχονται στον κάμπο και τά βουνά.

Διπλοσφραγίζει λοιπόν το στόμα του και δέν αφήνει κανένα ούτε τή γυναίκα του ούτε τά παιδιά του νά ρωτήσουν, κι άς είναι όλοι όργανωμένοι.

— Έμένα δέ μου πέφτει λόγος. Έγώ είμαι ένας άγωγιάτης ταπεινός.

Διαβάτη, χαιρέτησε τον ήρωα άγωγιάτη παντού όπου τον δεις. Είναι κι αυτός ένα από τά ήρωικά παλικάρια του αγώνα!

ΤΟ ΕΑΜ

Τό Έθνικό Άπελευθερωτικό Μέτωπο είναι ό σωτήρας της Πατρίδας μας.

Ό Έλληνικός Λαός νίκησε τό βάρβαρο φασισμό της Ιταλίας στο Άλβανικό μέτωπο.

Τά ήρωικά παιδιά του Λαού, τά αδέρφια μας, πολέμησαν μέ φανατισμό στην Άλβανία για νά διώξουν τον ξένο κατακτητή, μά μαζί για νά διώξουν και τό φασισμό, τή δικτατορία του Μεταξά.

Μέ αφάνταστες θυσίες έξη μήνες υπεράσπισαν την έθνική μας ανεξαρτησία, χωρίς όπλα, χωρίς πολεμικό ύλικό, ξυπόλυτα και πεινασμένα. Γιατί ό Μεταξάς, για νά βοηθήσει τους Γερμανούς άφησε άοπλη τήν Πατρίδα.

Ὁ λαὸς ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἐνώθηκε, ἔγινε ὅλος ἓνα, καὶ ζητοῦσε τὴν τιμωρίαν τῶν προδοτῶν. Οἱ φασίστες στρατηγοὶ ἔβλεπαν μὲ τρόμο πῶς ἦρθε ἡ ὥρα τῆς τιμωρίας τους κι εἶπαν:

—Κάλιο νὰ ρθοῦν οἱ Γερμανοὶ καταχτητῆς, παρά νὰ νικήσει ὁ λαὸς καὶ νὰ χάσουμε τὴν ἐξουσία.

Κι ἔτσι ἔκαμαν οἱ στρατηγοὶ τοῦ Βασιληᾶ. "Ἄνοιξαν διὰ πλατὰ τὶς πόρτες τῆς Βόρειας Ἑλλάδας γιὰ νὰ μποῦν οἱ Γερμανοὶ κι οἱ Βούλγαροι.

Στὸ μεταξύ ὁ Βασιληᾶς ἄρπαξε τὸ χρυσάφι, ποῦ μὲ τὸ αἷμα του τὸ μάζεψε ὁ λαός, κι ἔφυγε μαζὺ μὲ τοὺς ἀρχηγούς τῆς τεταρτοαυγουστιανῆς τυραννίας.

Ἡ χώρα μας μόλις μπῆκε ὁ καταχτητῆς βυθίστηκε στὸν ἀφανισμό.

Πεῖνα, γδύμνια, ἀρρώστειες, θανατικὸ τυράννησε τὸ λαό. Οἱ Γερμανοὶ δὲν ἄφησαν οὔτε γιὰ τὰ βρέφη, οὔτε γιὰ τοὺς ἀρρώστους γάλα. "Ἄρπαξαν, ἔσφαξαν, γκρέμισαν γιὰ νὰ σπάσουν κάθε ἀντίσταση τοῦ λαοῦ.

Κοντὰ μ' αὐτούς, σιὰ κρυφά, δούλευαν ὅσοι εἶχαν μείνει πίσω ἀπὸ τοὺς νιόπιους φασίστες.

Ἡ τρομοκρατία ἦταν ἄγρια κι ἀπελπιστική. Κανείς δὲν ἤξερε τὸ πρῶτ', ποῦ ἔβγαινε ἀπὸ τὸ σπιτί του, ἂν θὰ γυρίσει ζωντανός.

Λίγο ἀκόμα κι ἡ Ἑλλάδα δὲ θὰ ζοῦσε.

Τότε ὁ τυραγνισμένος λαός, μισοπεθαμένος, βρῆκε τὴ δύναμη νὰ σηκώσει τὸ κεφάλι του καὶ νὰ ὀρμήσει γιὰ νέα ζωὴ. Τὰ παιδιὰ του, οἱ κομμουνιστῆς, ποῦ ἦταν χρόνια μέσα στὶς φυλακὲς καὶ τὶς ἐξορίες γιὰ τὰ δίκαια τοῦ φτωχοῦ λαοῦ πάλι βρέθηκαν κοντὰ του. Κι ἔριξαν τὸ σύνθημα «Ἕλληνας ἐνώθητε νὰ διώξουμε τοὺς τυράννους, νὰ λευτερώσουμε τὴν Ἑλλάδα».

Ὁ λαός τοὺς ἀκολούθησε καὶ σάν ἓνας ἄνθρωπος ξεσηκώθηκε καὶ ζήτησε τὴ λευτεριά του.

«Αὐτὴ τὴ στιγμή γεννήθηκε τὸ Ε.Α.Μ».

Ἐνας—ἓνας πλησίαζε κρυφά τὸν ἄλλο καὶ ψιθύριζε στ' αὐτὴ τὴ μαγικὴ λέξη Ε.Α.Μ. Κι ὅλων οἱ καρδιές ἔπαιρναν θάρρος καὶ τὰ πρόσωπα τῶν σκλάβων φωτίζονταν ἐλπιδοφόρα.

Τὸ Ἐθνικὸ Ἀπελευθερωτικὸ Μέτωπο μέσα σὲ λίγὸ διάστημα πήρε μέσα του χιλιάδες σκλάβους καὶ τὸ σύνθημά του ἦταν «θάνατος στὸ φασισμό, λευτεριά στὸ λαό!»

Τὸ Ε.Α.Μ ἄρχισε πιά νὰ ὀργανώνει τὴν ἀντίσταση τοῦ

λαοῦ, γιά νά διώξει τόν καταχτητή, νά διώξει τόν ντόπιο φασισμό, καί νά γίνει ὁ ἴδιος νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ του

Ἐκατομμύρια Ἕλληνες μαζεύτηκαν κάτω ἀπό τίς σημαίες τοῦ ΕΑΜ.

Ἐκανε κινητοποιήσεις κι ἔσωσε τὸ λαὸ μέ τὰ συσσίται ἀπὸ τὴν πείνα.

Στις 5 τοῦ Μάρτη τοῦ 1942 μέ τὴν πανελλαδικὴ διαμαρτυρία ματαίωσε τὴν ἐπιστράτευση.

Καί ὁλοένα συσσωματώνει τὸ λαὸ γιά ἀντίσταση καί γιά ἐπίθεση, ὥσπου ἔφτασε ἡ στιγμή νά δείξει τὴ γροθιά του στὸν καταχτητὴ μέ τὸ λαϊκὸ στρατό του τὸν ΕΛΑΣ.

Μόνο οἱ προδότες πολέμησαν τὸ ΕΑΜ. Αὐτοὶ φοβοῦνται τὸ λαὸ, δὲ θέλουν τὴν ἔνωσή του. Ξέρουν, πὼς αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος τους καί γι αὐτὸ δὲν ἄργησαν νά ἐνωθοῦν μέ τοὺς Γερμανοὺς, καί νά αἱματοκυλίσουν μέ τοὺς Γερμανοτσολιάδες τὸ λαὸ.

Μά τὸ ΕΑΜ καί ὁ ΕΛΑΣ θὰ ὀδηγήσουν τὸ λαὸ στὴ νίκη καί τότε βαρὺ θὰ πέσει τὸ χέρι τους πάνω στοὺς προδότες φασίστες!

ΤΟ ΕΑΜ

Λευτεριά πανώρια κόρη
κατεβαίνει ἀπὸ τὰ ὄρη,
κι ὁ λαὸς τὴν ἀγκολιάζει
καί χορεύει καί γιορτάζει.

ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ φωνὴ λαοῦ
ποὺ φτάνει ὡς τὰς οὐρανοῦ,
ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ἀντιλαλεῖ
ὅλ' ἡ Ἑλλάδα μιὰ φωνή.

Πέστε το πουλιὰ κι ἀνέμοι
τώρα ὁ τύραννος ἄς τρέμει,
ποὺ θὰ φύγεις μαύρη βία,
σ' ἔφτασεν ἡ τιμωρία.

ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ φωνή λαοῦ
 ποῦ φτάνει ὡς τάσπρα τοῦθρανοῦ,
 ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ἀντιλαλεῖ
 ὄλ' ἢ Ἑλλάδα μιὰ φωνή.

Χαί, χαρεῖτε, νὰ χαροῦμε,
 κι ὄλοι λευτεριά νὰ δοῦμε,
 γιὰ νὰ ζοῦμε ἀδελφωμένοι
 πὰ στή γῆ, στήν οἰκουμένη.

ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ φωνή λαοῦ
 ποῦ φτάνει ὡς τάσπρα τοῦθρανοῦ,
 ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ΕΑΜ ἀντιλαλεῖ
 ὄλ' ἢ Ἑλλάδα μιὰ φωνή.

Β. ΡΩΤΑΣ

ΣΤΑ ΒΛΑΧΙΚΑ ΚΟΝΑΚΙΑ

Τούτη τῆ φορά οἱ γυναῖκες οἱ ὀργανωμένες δά
 μαζευτοῦν στή χτισμένη βρύση, δίπλα στοῦ εἰκονοστάσι.

Οἱ γυναῖκες τοῦ βλάχικου συνδικισμοῦ μιὰ μιὰ
 ἔρχονται στὸν τόπο τῆς συγκέντρωσης.

Νὰ ἡ δειά—Κώσταινα, ὀγδόντα χρόνων, κοντα-
 νεβαίνει ἀγκομαχώντας κι ἀκουμπώντας στή γνεδο-
 ρόκα τῆς.

Νὰ ἡ Μάρω, ἡ νύφη τοῦ τσέλιγκα, μὲ τὸ χρονιά-
 ρικο παιδί στήν ἀγκαλιά, ἔρχεται γελαστή.

Νὰ κι ἡ Χρύσω, ἡ ἀρραβωνιασμένη, ποῦ εἶναι κι
 ἡ ὑπεύθυνη τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ κοριτσιῶν.

Νὰ τώρα κι ὄλα τάλλα κορίτσια κι οἱ παντρεμέ-
 νες μὲ τὰ μωρά τους στήν ἀγκαλιά. Κι ἄλλες κρα-
 τώντας τα ἀπὸ τὸ χέρι, ἦρθαν ὄλες.

Λεῖπει μόνο ἡ Μόσχω, ἡ τσομπανοπούλα, ἡ τα-
 μίας τῆς ΕΠΟΝ, ποῦ εἶνε σύνδεσμος καὶ πῆγε στοῦ δι-
 πλανὸ χωριὸ γιὰ δουλειά.

Τὶ κρίμα, δὲ δά εἶναι κι αὐτὴ στή συνεδρίαση, μὰ

θά τῆς τὰ ποῦν ὅλα οἱ ἄλλες, ἅμα γυρίσει.

Ἄρχίζουμε.

Οἱ γυναῖκες δὲν ξέρουν καλά τὰ Ἑλληνικά, δυσκολεύονται πολύ. Μὰ εἶναι ἡ ὑπεύθυνη τῆς ΕΠΟΝ ποῦ κάνει τὸ διερμηνέα.

Ἡ πρόεδρος δίνει τὸ λόγο στὴν ὑπεύθυνη τοῦ ΕΑΜ.

—Συναγωνίστριες, ὅλες οἱ γυναῖκες ἀγαποῦν τὸν ἀγῶνα. Δίνουμε τὴ συνδρομὴ μας κάθε μῆνα. Τώρα θὰ πᾶμε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ φέρουμε αὐγὰ καὶ πολλὰ ἄλλα πράματα.

Ὅσο μιλοῦσε οἱ ἄλλες καθισμένες ὀλόγυρά τῆς τὴν κοιτάζουν μὲ λαχτάρια, θέλουν ν' ἀρπάξουν κάθε λέξη ἀπὸ τὸ στόμα τῆς καὶ νὰ καταλάβουν, γιατί ἡ συναγωνίστρια δὲ μιλεῖ καλά τὰ Ἑλληνικά.

Ὅλες εἴμαστε συγκινημένες. Ἡ μιὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἄλλη διαβάσουμε τίς ἐκθέσεις μας. Οἱ ἄλλες μητέρες γιὰ νὰ μὴν κλαῖνε τὰ μωρά τους τὰ βάζουν στὸν κόρφο τους.

Χαρήκαμε ὅμως ὅλες ὅταν μάθαμε, πῶς θὰ ψηφίζουμε καὶ μεῖς στὸ χωριό μας, γιὰ νὰ βγάλουμε ἀντιπροσώπους. Ὅμως ἔχουμε καὶ μιὰ στενοχώρια. Καμιὰ μας δὲν ξέρει γράμματα, γιὰ νὰ ζητήσουμε κι ἐμεῖς νὰ μᾶς ψηφίσουν οἱ συγχωριανοί μας.

Ἡ συνεδρίαση τελείωσε κι ἀρχίζουν τώρα τὰ βλάχικα τραγούδια.

Παρακαλοῦμε τίς συναγωνίστριες νὰ μᾶς ποῦν ἑλληνικά τὸ τραγούδι κι ἀρχίζουν:

Δὲν μᾶς τρομάζουν τῶν Γερμανῶ τὰ βόγια
τῶν φασιστῶ τὰ ἄδοξα σπαθιά,
τόχουμε γάφει βαθειὰ μέσ τὴν καρδιά μας
θάνατος, θάνατος γιὰ λευτεριά!

Καὶ τραγουδώντας σκορπίζονται κι ἡ φωνὴ τους ἀντιλαλεῖ:

Κάτω οἱ πουργότες!
Ζήτω ἡ Λαοκρατία!
Ζήτω ἡ Κυβέρνησή μας!

Στὸ ἀναμεταξύ ὁ ἥλιος εἶχε γύρει πίσω ἀπὸ τὸν Κόζιακα.

Τὸ σούρουπο ἀπλωνόταν κάτω στὸν κάμπο. Κι οἱ βλάχες ροβολῶντας πρὸς τὸ χωριὸ τραγουδᾶνε:

Δὲν μᾶς τρομάζουν
τῶν Γερμανῶ τὰ βόγια.....

ΔΟΥΛΕΨΑ ΚΑΙ ΘΑ ΔΟΥΛΕΨΩ ΑΚΟΜΑ

Ἀκοῦστε νὰ σᾶς διαβάσω ἓνα γράμμα ποὺ ἔστειλε μιὰ γριά Βαβὰ τῆς Ρουμέλης:

Εἶμαι 70 χρόνων γριά. Ἀπὸ τὰ 4 παιδιά μου γεννήθηκαν τὰ 17 ἑγγόνια μου. Δούλεψα καὶ δουλεύω ἀκούραστα ἀπὸ τὸν καιρὸ, ποὺ ὁ πρῶτος μου γιὸς ἦταν ἀκόμα πτὴν κούνια ὡς τώρα ποὺ βασιτῶ τὸ πιὸ μικρὸ μου ἄγγόνι στὴν ἀγκαλιά.

Ἐγὼ τὸ ξέρω πόσο ἰδρωτὰ ἔχουσα.

Τώρα ἦρθαν ξένα σκυλιὰ ἀπὸ μακριὰ καὶ θέλουν νὰ ρίξουν τὰ παιδιά μου στὴ σκλαβιά. Πῶς τόχετε;

Τὰ μικρὰ πεινοῦνε, οἱ μεγάλοι εἶναι γυμνοὶ καὶ ξυπόλυτοι, γι αὐτὸ κι ἐγὼ ἔβαλα τὰ παιδιά μου στὸν ἀγῶνα καὶ τὶς νύφες μου. Κι εἶμαι κι ἐγὼ στὰ γεράματά μου μέλος τῆς Ἐθνικῆς Ἀλληλεγγύης.

Εἶμαι γριά πιά, μὰ μπορῶ νὰ κάμω πολλὰς δουλειὰς γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἀλληλεγγύη.

Ἐχει εὐκολία αὐτὴ ἡ ὁργάνωση γιὰ μᾶς τὶς γυναῖκες. Ἡ κάθε μιὰ μας, ὅσο ἀγράμματη κι ἂν εἶναι, ὅσο ἀδύνατη, μπορεῖ νὰ προσφέρει μιὰ ὑπηρεσία.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ξέρει τὰ πολλὰ, γιὰ νὰ πλύνει τοὺς ἀντάρτες μας. Ἡ γριούλα στὴ γωνιά της μπορεῖ νὰ πλέκει κάλτσες.

Γι αὐτὸ ὅλες οἱ Ρουμेलιώτισσες πρέπει νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ἀλληλεγγύης.

Μὲ τὴν εὐχή μου. Κι ἔτσι θὰ δοῦμε γλήγορα τοὺς ἐχθρούς μας ὅπως θέλουμε καὶ τὰ παιδιά μας ὅπως ἀγαπάει ἡ καρδιά μας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΦΛΩΡΑΚΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Ψάχνει ἡ ἔρημη μάνα νὰ βρεῖ ποὺ ἔθαψαν τὸ ἀδικασκοτομένο παιδί της.

Κι ἀπαντᾷ περήφανα σάν ἀληθινὴ Σπαρτιάτισσα σὺς χαροκαμένους μάνες ποὺ τὴν ρωτοῦν.

—Τὸ ἓνα μου παιδί, τὸν Τόλη μου, ἀγῶσι 18 χρόνων, τὸ παράδο-
σαν οἱ προδότες τῆς Ἀθήνας στοὺς Γερμανοὺς καὶ τὸ ἐχτέλειαν.

Μέσα στὴν ἴδια βδομάδα μοῦ σκότωσαν οἱ συμμορίτες γερμανο-
τσολιάδες τὸ ἄλλο παλικιάρι μου, τὸ Μῆτσο, 20 χρόνων. Αὐτὸν ψά-
χνω τώρα ἐδῶ νὰ βρῶ. Λέν ξέρω ποὺ ἔχουν οἱ ἄνομοι πετάξει τὸ λεί-
ψανο τοῦ παιδιοῦ μου. Λέν κλαίω, συναγωνίστριες, τὰ παιδιά μου,
γιατὶ πέθαναν γιὰ τὴν Πατρίδα. Θὰ εἶναι αἰώνια ἡ μνήμη τους!

Ἐνα παράπονο ἔχω μονάχα μὲ τὸν ἑαυτό μου.

Ὅταν χάθηκε τὸ πρῶτο μου παλικιάρι, ἀπαγόρευσα στὸ Μῆτσο
νὰ ἔχει ὄπλο μαζί του. Τὸ παιδάκι μου, γιὰ νὰ μὴ μὲ στενοχωρήσει
πιότερο, τὸ ἄφησε τὸ ὄπλο.

Λυπᾶμαι συναγωνίστριες, γιατί ἂν εἶχε ὁ Μῆτσος μου τὸ ὄπλο
δὲ θὰ τὸν σκότωναν σάν τὸ σκυλὶ στ' ἀμπέλι. Θὰ σκότωνε κάμποσα
τομάρια, κι ἄς πέθαινε ὕστερα. Αὐτὸ τὸν πόνο ἔχω.

Τώρα ψάχνω νὰ βρῶ τὸ πτώμα του. Θὰ ταχτοποιήσω καὶ τὸ Μῆ-
τσο μου καὶ τότε...

—Τί τότε; τὴν ρωτοῦν οἱ ἄλλες.

—Τότε θὰ πάρω ἐγὼ τὸ ὄπλο τοῦ παιδιοῦ μου. Γυναῖκες ἐκδίκη-
ση ζητάει τὸ αἷμα τῶν παιδιῶν μας.

Μιλεῖ ἡ μητέρα καὶ τὸ βλέμμα της λάμπει ψυχρὸ κι ἀποφασιστι-
κό. Τὸ μῖσος φλογίζει τὴν ψυχὴ της. Γυρᾷ τώρα στὴν Ἀθήνα ἀπὸ
συνγκέντρωση σὲ συγκέντρωση καὶ συμβουλεύει τὶς μανάδες.

—Μὴν ἀναγκάζετε τὰ παιδιά σας νὰ πηγαίνουν σάν τὸ σκυλὶ
στ' ἀμπέλι. Πρέπει νὰ ὀπλιστοῦν τὰ παιδιά μας, καὶ μέσα στὸν ἙΛΑΣ,
στὴν ΕΠΟΝ νὰ ἀγωνιστοῦν. Μόνο ἔτσι θὰ σώσουμε τὴν Πατρίδα
καὶ τὰ παιδιά μας».

✕ ΕΘΝΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Φωτιά καὶ σίδερο πέρασε τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ ἄκρη σ'
ἄκρη.

Αἷματα καὶ καπνοὶ καὶ ἐρείπια καὶ καταστροφές καὶ φυ-
λακές καὶ προδοσίες εἶναι τὸ ἔργο τοῦ Καταχτητῆ καὶ τοῦ
ντόπιου φασισμοῦ ✕

Τρία χρόνια σκλαβιάς, τρία χρόνια μαρτυρικῆ ζωῆ!

Μέσα στο χαλασμό και τα συντρίμια γεννήθηκε η Έθνική Άλληλεγγύη, που στάθηκε στοργική μάνα για τα αίματοβρεγμένα μα ήρωικά παιδιά της Πατρίδας. X

Αυτή όργάνωσε την Κοινωνική Πρόνοια, αυτή στάθηκε κοντά σε κάθε πόνο και κάθε συμφορά.

Ο λαός ελεύτερος σκλάβος αγωνίζεται με πείσμα και θυσία, και στον αίματηρό του αγώνα παραστέκει παρηγορητέρα και βοηθός η Έθνική Άλληλεγγύη.

Κάθε μέρα παραστέκει να στεγάσει τους πυροποθείς και να τους ξαναοργανώσει πάλι. Τους δίνει θάρρος να ξαναρχίσουν την πάλη κατά της τρομοκρατίας. Οργανώνει τις κινητοποιήσεις μαζί με τις άλλες εθνικοαπελευθερωτικές οργανώσεις.

Κι έκαμε 40 μεγάλες μαχητικές διαδηλώσεις μόνο στη Θεσσαλία. Μέσα στην άγκαλιά της περιλαβαίνει παπάδες, γριές, γέροντες και νέους.

Οι φυλακές δέχονται μ' αφάνταστη συγκίνηση το στοργικό χέρι της άλληλεγγύης, όταν φτάνει να τους παρηγορήσει και να τους φέρει τσιγάρα και τρόφιμα. Πόσο ο άλληλεγγύτης κι η άλληλεγγύτισα αλαφρώνουν τη δυστυχία του φυλακισμένου!

Και το στρατόπεδο συγκέντρωσης, αυτός ο "Αδης ο γεμάτος βασανιστήρια, περιμένει την Έθνική Άλληλεγγύη σαν λυτρωμό.

Ακόμα φροντίζει η Ε. Α. και τον αντάρτη. Χιλιάδες είναι τα δέματα που τους έχει στείλει. Κάλτσες, πουλόβερ, γάντια, τροφές, τσιγάρα που ανάκουφίζουν και ζεσταίνουν τους ήρωές μας.

Αλλά το μεγαλύτερο έργο της Ε. Α. είναι τα ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας, που δεν τα είχε δει η Ελλάδα ποτέ μέσα στα 120 χρόνια της λευτεριάς.

Οργάνωσε παιδικούς και βρεφικούς σταθμούς, νοσοκομεία, Ιατρεία, φαρμακεία, θεραπευτήρια, παιδικά συσσίτια, παιδικές έξοχες κι ακόμα λαϊκά συσσίτια.

Σ' όλες τις απόμερες γωνιές της Ελλάδας, όπου υπάρχει το στοργικό χέρι της Ε. Α., υπάρχουν και ιδρύματα Κοινωνικής πρόνοιας.

Η ευγνωμοσύνη του Έθνους θα είναι μεγάλη για την Ε. Α. Μέσα στους καπνούς και τα έρείπια, κάτω από τα βόλια και τις ριπές των Γερμανών δουλεύουν οι άλληλεγγύτες κι οι άλληλεγγύτισες άταραχοι και με ψυχραιμία.

Ο ελληνικός λαός, ὅ,τι δὲ μπόρεσε νὰ ἔχει ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς ποὺ τοῦ ρουφοῦσαν τὸ σῆμα μὲ τοὺς φόρους 120 ὀλόκληρα χρόνια, τὸ ἔχει τώρα ἀπὸ τὴν Ε. Α. Κι ἀκόμα δὲν εἶδε παρά λίγα ἀπὸ ὅσα ἀγαθὰ θὰ ἔχει, ἅμα πάρει στὰ γέρρα του χέρια τὴ διοίκηση τῆς χώρας

✓
 «ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΝΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙ ΤΗΣ ΠΕΙΝΑΣ»

✓
 "Ἐτσι ἀρχίζει μιὰ προκήρυξη ποὺ ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴ Ἀλληλεγγύη.

✗ Κι αὐτὲς τὲς μέρες Ἐπονίτες κι Ἀετόπουλα εἶμαστε σὲ μεγάλη κίνηση.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἰδρῦσουμε σ' ὅλα τὰ γύρω χωριά παιδικὰ συσσίτια. ✗

Τὰ παιδιά μας κινδυνεύουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴ γύμνια ποὺ τὰ καταδίκασε ὁ φασισμός.

Τὸ Ἐπονίτικο Συμβούλιο κι ὁ Ἀετός μας κάλεσαν συνέλευση. Μαζεύτηκαν ὅλα τὰ χωριά. Τοὺς ἐξήγησαν, πὼς στὰ ὄρεινά χωριά ἡ πείνα εἶναι μεγάλη, καὶ πὼς δὲν πρέπει νὰ ἀφήσουμε τὰ μικρὰ νὰ χαθοῦν. Εἶναι ἀδέρφια μας καὶ πρέπει νὰ φροντίσουμε! ✗

Ἀποφασίσαμε, ὅπου εἶναι ἄπορα παιδιά, νὰ κάνουμε ἐπιτροπὲς συσσιτίων κι αὐτὲς μαζί μὲ τὲς μανάδες νὰ πᾶνε στὸ Νομάρχη καὶ στὸν Καταχτητὴ γιὰ νὰ ἀποσπάσουν τρόφιμα. Νὰ ζητήσουν καὶ ἀπὸ τοὺς Συμμάχους βοήθεια.

Ἀκόμα νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸ Διεθνὴ Ἐρυθρὸ Σταυρὸ γάλα, σοῦπες, φάρμακα καὶ ὅ,τι ἄλλα τρόφιμα.

Συναγωνιστὲς καὶ συναγωνίστριες, εἶπε ὁ Ἐπονίτης, ἡ πείνα ἀγκάλιασε τὰ περισσότερα χωριά μας μὲ τὸν φασισμό. Ὁ Καταχτητὴς μᾶς καταδίκασε σὲ θάνατο ἀπὸ ἀσιτία.

Πρέπει κι ἐδῶ νὰ τὸν νικήσουμε. Δὲν πρέπει οὔτε ἓνα παιδί νὰ πεθάνει ἀπὸ τὴν πείνα!

Οἱ βορεινοὶ ὡς τώρα βάσταξαν τὸν πόλεμο μ' ἀφάνταστες θυσίες. Πρέπει νὰ μὴν ἀφήσουμε νὰ πεθάνουν.

Τὰ πριζίματα κι οἱ ζαλάδες κι ἡ τύφλωση ἀπὸ τὸν ὑποσιτισμὸ εἶνε πάρα πολλά. Ἐκατοντάδες χωριά, χιλιάδες οἰκογένειες ζοῦν μ' ἄλευρι ἀπὸ βελάνια καὶ βότσαλα καλαμποκιοῦ. Παντοῦ κι ὅπου σταθῆτε θὰ δῆτε σκελετωμένα παιδιὰ πού ἀπάνω τους φτερουγίζει ὁ ἀτιμος θάνατος τῆς πείνας.

Ἀδέλφια, πρέπει νὰ σώσουμε τὰ παιδιὰ μας!

Πρέπει μαζί μὲ τίς ἄλλες ἐνέργειες νὰ δείξουμε τὴν ἀλληλεγγύη μας. Ὅ,τι περσευόμενο ἔχουμε νὰ τὸ δώσουμε. Οἱ πλούσιοι ἄς δώσουν ἀπὸ τὸ περίσσευμά τους κι οἱ φτωχοὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά τους.

Προχθὲς ἡ Ἐθνικὴ μας Κυβέρνηση μᾶς ἔκαμε ἐκκλήση, πρέπει ν' ἀπαντήσουμε κι ἐμεῖς.

Ἔτσι θὰ μάθει ὁ ἐχθρὸς πὼς τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ μᾶς φοβίσει, οὔτε ἡ πείνα.

Ὁ Δάσκαλος φώναξε συγκινημένος:

—Γράψε με γιὰ 50 ὀκ. στάρι.

Ὁ Παπᾶς σφουγγίζοντας τὰ δάκρυα:

—Γράψε με γιὰ 40 ὀκ. στάρι.

Κι ἐμένα γιὰ 10, κι ἐμένα γιὰ 20, κι ἐμένα γιὰ 5, φώναζαν ὁ ἕνας ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἄλλον οἱ χωριανοί.

Κάναμε καλὴ δουλειά.

Μαζέψαμε 1720 ὀκ. στάρι καὶ θὰ τίς στείλουμε στὴν Ε. Α. γιὰ νὰ τίς μοιράσει γιὰ τὰ παιδικὰ συσσίτια τῶν βορεινῶν χωριῶν.

Ὅλοι οἱ μεγάλοι μᾶς συγχάρηκαν γιὰ τὴν πρωτοβουλία πού εἶχαμε καὶ μᾶς καμάρωναν, γιατί γίναμε τὸ δεξιὸ τους χέρι.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΩΝ

Κάθε βράδυ στὴ λέσχη τὴν ἐπονίτιαν μαζεύονται νέοι, νέες καὶ παιδιὰ μὲ γέλια καὶ γαῖες

Ἡ σοβαρὴ φωνὴ τοῦ Δάσκαλου βαρύνεται
Μαζεύονται κάθε βράδυ τὰ ἀρραβανάκια, χωρία, καὶ κορίτσια τοῦ χωριοῦ, πού ἔχουν περᾶσει τὰ 15 ἔτη

νια, τοὺς μαθαίνει ὁ Δάσκαλος μὲ τὴ βοήθεια τῶν Ἐπονιτῶν νὰ διαβάζουν καὶ νὰ γράφουν.

Τὶ τράβηξαν κι ὁ Δάσκαλος καὶ οἱ Ἐπονίτες ὥσπου νὰ ἰδρῦσουν τὸ σχολεῖο τῶν ἀναλφαβήτων.

Στὴν ἀρχὴ τὰ κορίτσια ντρέπονταν, τ' ἀγόρια δὲν ἤθελαν νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι δὲν ξέρουν γράμματα.

Μόνο λίγοι καὶ λίγες κοπέλλες πῆραν θάρρος καὶ πῆγαν

Μὰ σιγὰ σιγὰ, ὅσο ἔβλεπαν κι οἱ ἄλλες πόσα πράματα μάθαιναν τὰ παιδιά στὸ βραδυνὸ σχολεῖο, ἄρχισαν νὰ γράφονται κι ἄλλες κι ἄλλες ὥσπου γέμισε ἡ αἴθουσα.

Ἔτσι τώρα Δάσκαλος καὶ παιδιά βάζουν τὰ δυνατά τους, ποιὸς δὲ καταφέρει καλύτερα καὶ πιὸ γρήγορα νὰ γράψει τ' ὄνομά του, νὰ κάμει γράμματα στοὺς μακρυνοὺς συγγενεῖς του, νὰ διαβάσει τὴν ἔφημερίδα, νὰ βοηθήσει στοὺς καταλόγους τοῦ χωριοῦ ἢ νὰ κάμει ὅ,τι ἄλλη δουλειὰ χρειαστεῖ.

Ὁ Δάσκαλος γιὰ χάρη τῶν παιδιῶν ἔφερε ὡραῖα βιβλία ποὺ μιλοῦν πῶς εἶναι ἡ χώρα μας, πῶς εἶναι οἱ ἄλλοι τόποι. Βιβλία ποὺ νὰ μᾶς μαθαίνουν πῶς νὰ περαιοποιήσουμε τοὺς κήπους μας, τ' ἀμπέλια μας καὶ τὰ ζῶα μας. Βιβλία ποὺ μιλοῦσαν γιὰ τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, βιβλία ποὺ μιλοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια. Ἱστορίες ὡραῖες ἀπὸ διάφορους λαοὺς, ποιήματα ὡραῖα, ἔφημερίδες.

Σιγὰ σιγὰ τ' ἀγράμματα παιδιά γίνηκαν γραμματισμένα ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἦξεραν πολλὰ πράματα καὶ ἔδιναν ὁδηγίες γιὰ πολλὲς ἀσχολίες. Ἀγάπησαν ὅλοι τὸ «Σχολεῖο τῶν Ἀναλφαβήτων» κι ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν ἀκόμα καὶ ἄνθρωποι μὲ περασμένη ἡλικία.

Ἔτσι κάθε βράδυ, κατὰ τὴν 5 ἡ ὥρα, ὁ δρόμος τοῦ Σχολείου γεμίζει ἀπὸ νέους, νέες, παιδιά, καὶ μεσόκοπους κι ἀκούγεται ἡ βαρεῖα φωνὴ τοῦ Δάσκαλου ποὺ βάζει τάξη.

Ἐπονίτες καὶ Ἐπονίτισες τὸν βοηθοῦν στὸ ἐρ-

Ο ΕΛΑΣ

✓

Σήμερα ο Δάσκαλος μᾶς διηγήθηκε πῶς γεννήθηκε ο λαϊκός μας στρατός ο ΕΛΑΣ.

Ο λαός ἦταν ἐγκαταλειμένος στὴν τύχη του μόλις ἔγινε ἡ κατοχὴ ἀπὸ τοὺς Γερμανούς.

✓ Δὲν φαινόταν καμιὰ ἐλπίδα σωτηρίας ἀπὸ πουθενά.

Οἱ παλαιοὶ πολιτικοὶ τοῦ συνιστοῦσαν νὰ ἔχει καρτερία, νὰ κάμει ὑπομονὴ καὶ νὰ μὴν ἐξοργίζει τοὺς Γερμανούς.

✓ Στὸ ἀνάμεταξύ πέθαιναν ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὶς συμφορές.

Τότε γεννήθηκε τὸ ΕΑΜ κι ἀνάλαβε τὸν ἀγῶνα γιὰ νὰ ζήσει ὁ λαός, μὰ καὶ μαζὺ ὀργάνωσε τὴν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ ἀνέβασε τὴν ὄρεξη γιὰ ἀγῶνες.

✓ Ἀργότερα ὁ Ἄρης Βελουχιώτης ἄρχισε νὰ σχηματίζει ἀντάρτικες ὀμάδες, πού μὲ τὴν ἀντρεία τους καὶ τὸν ἥρωισμό τους ἔπαιρναν τὰ ὄπλα ἀπὸ τοὺς Γερμανούς καὶ ἐλευθέρωναν μικρὲς περιοχές.

✓ Σιγὰ σιγὰ σχηματίστηκε τότε ὁ Ἑλληνικὸς Λαϊκὸς Ἀπελευθερωτικὸς Στρατός, ὁ ΕΛΑΣ, πού γίνηκε ὁ ἐκδικητὴς τοῦ λαοῦ κι ὁ ἐγγυητὴς τῆς νίκης.

✓ Ἐπειτα ἀπὸ καιρὸ τὰ παλικάρια διάλεξαν καὶ τὴ διοίκησή τους, τὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο.

✓ Ἔτσι σχηματίστηκε ὁ λαϊκὸς μας στρατός μὲ παιδιά τοῦ λαοῦ καὶ μὲ δημοκρατικὴ διοίκηση.

✓ Τὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο τοῦ ΕΛΑΣ παίρνει πιά ὅλα τὰ μέτρα καὶ δίνει τὶς ἀπαραίτητες ὁδηγίες, γιὰ νὰ χτυπήσει τελειωτικὰ μαζὺ μὲ τοὺς συμμάχους τοὺς Ρώσους, τοὺς Ἀμερικανούς καὶ τοὺς Ἀγγλοὺς, τὸν καταχτητὴ Γερμανὸ καὶ τοὺς ντόπιους προδότες.

✓ Σ' ὁλόκληρη τὴ χώρα μάχεται καὶ ἐκδικιέται τὰ βάσανα τοῦ λαοῦ, γίνεται ὁ προστάτης τῆς ζωῆς, τῆς

τιμής και τῆς περιουσίας του.

Λαός και Στρατός είναι ἑνωμένοι! Οἱ ἀξιωματικοὶ ὅλοι εἶναι παιδιὰ τοῦ λαοῦ, εἶναι ὄργανα καὶ ὑπηρετές τῆς δέλησης τοῦ λαοῦ. Δὲν εἶναι πιά ἀφέντες δύστροποι καὶ κακοὶ παρὰ ὑπερασπιστὲς καὶ φρουροὶ του. Μὲ τὴν τέχνη τους τὴ στρατιωτικὴ τοῦ ἐξασφαλίζουν τὴ λευτεριά του, τὴν ἀνεξαρτησία του καὶ τὸν βοηθοῦν νὰ γίνεῖ ἀφέντης στὸ σπίτι του.

Μ' αὐτὸ τὸ λαϊκὸ στρατὸ εἶναι βέβαιος ὁ λαός, ὅτι δὲ δὰ πᾶνε οἱ σημερινές του δυσίες κι οἱ κόποι χαμένοι. Αὐτὸ τὸ στρατὸ τρέμουν οἱ ἐχθροὶ μας. Αὐτὸ τὸ στρατὸ ζητοῦν νὰ διαλύσουν κι οἱ ντόπιοι προδότες. Ὅμως ἑνωμένοι Λαός και Στρατός προχωροῦν στὴ Νίκη.

Ο ΕΛΛΑΣ ΚΑΘΑΡΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΔΟΤΕΣ

Εἶναι 25 τοῦ Μάη. Μέρα βροχερή. Βρισκόμαστε σ' ἕνα ἀπὸ τὰ λεύτερα χωριά μας κι ἀπὸ κεῖ τὸ βλέμμα μας ἀπλώνεται στὸν κάμπο. Εἴμαστε ἀνακατωμένοι μαζί ἐφεδροελασίτες καὶ ἀντάρες τοῦ λαϊκοῦ μας στρατοῦ.

Ἡ βροχὴ δὲν παύει. Κι ὅλοι ἔχουμε ἀγωνία μήπως δὲ σταματήσει. Ἔτσι δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ καταστρέψουμε τὴ γεσταλιτική ἐστία τοῦ χωριοῦ.

Μὰ νάλ ἡ βροχὴ σταμάτησε.

Μοιραζόμαστε τὰ πυρομαχικά, δίνουν οἱ ἀξιωματικοὶ μας στοὺς ὀμαδάρχες ὁδηγίες, κάνουμε μὲ γέλια καὶ τραγοῦδια τὴν τελευταίαν προετοιμασίαν.

Ξεκινήσαμε τὸ σούρουπο. Ὅλοι εἴμαστε ἀψήχαιμοι. Ὅλα ἦταν ἐτοιμασμένα μὲ τὴν πιὸ μικρὴ λεπτομέρεια.

Ὁ κόσμος μὲ χειροκροτήματα καὶ μὲ εὐχές μᾶς ξεπροβάδισε.

—Στὸ καλὸ, παιδιά, στὸ καλό! Κανένας νὰ μὴ σᾶς γλυτώσει.

—Ἐννοια σας, λέμε ἐμεῖς, καὶ θὰ σᾶς τοὺς φέρουμε ὅλους.

Περάσαμε τὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ χωρὶς νὰ μᾶς νιώσουν οἱ Γερμανοί.

Στὶς 10.30' τῆ νύχτα μᾶς δόθηκε τὸ σύνθημα γὰρ ἐπίθεση.

Εἴχαμε περικυκλώσει τὸ χωριὸν κι αὐτὸ τὸ καταλάβαμε, γιατί βλέπαμε τὴς λάμπεις ἀπὸ τοὺς πυροβολισμούς.

Σ' ὅλη τὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ βλέπαμε φωτοβολίδες νὰ πετιοῦνται ἀπὸ τὰ γερμανικὰ φυλάκια.

Ἔτσι καταλάβαμε, ὅτι κι ἐκεῖνα δέχονταν ἐπίθεσή μας.

Αὐτὸ—τρεῖς φορές ἀκούστηκαν γερμανικὰ μηδράλια, μὰ σὲ λίγο σταμάτησαν, γιατί κατάλαβαν πὼς εἶναι περικυκλωμένοι.

Τὰ δικιά μας αὐτόματα κελαϊδᾶνε!

Οἱ ὀμάδες μας μπῆκαν μέσα στὸ χωριό. Ὅπου φανερώνεται ἐχθρική ἀντίσταση ἀμέσως τὴν πνίγουμε. Στὸ τέλος κάνει ἐπέλαση ἡ ἑφιππη ὀμάδα μας ἀναγνώρισης καὶ φωνάζοντας «ἀέρα» βρῖσκεται στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

Οἱ προδότες ἄρχισαν νὰ πετοῦν τὰ ὄπλα καὶ νὰ τρέχουν νὰ κρυφτοῦν μέσα στὸ σκοτάδι.

Μὰ οἱ ἀντάρτες ἔνα—ἔνα τοὺς μαζεύουν. Τοὺς βγάζουν ἀπὸ τὰ σπίτια τους, ἀπὸ τοὺς ἀχυρῶνες, ἀπὸ τοὺς κάδους.

—Δὲν ἔπαινα ἐγὼ τίποτα. Ὁ Γκόλιας φταίει, φώναζαν οἱ προδότες.

—Βγαίνεις ἔξω ὁρὲ σὺ ἢ ἀνατινᾶζω τὸ σπίτι στὸν ἀέρα; Παραγγέλνουν οἱ ἀντάρτες στοὺς ταμπουρωμένους ἑσασαδίτες:

Σιγὰ σιγὰ ἄρχισαν τὰ πυρὰ νὰ ἐλαττώνονται. Μερικὰ σπίτια πῆραν φωτιά, γιατί ἔσκασαν οἱ χειροβουβίδες πὸν ῥίξαμε.

Τώρα ἡ φωτιά τῶν σπιτιῶν μᾶς βοηθεῖ στὴ δουλειά μας.

Πιάσαμε ἄρκετοὺς καὶ κατασχέθηκε ἡ περιουσία τους.

Ὁρα 2.30' μεσάνυχτα. Χτυπάει ἡ σάλπιγκα συσσίτιο (εἶναι τὸ σύνθημά μας γιὰ ἀποχώρηση).

Ἡ κάθε ὀμάδα παίρνει ὅσους ἔπιασε ἀπὸ τοὺς προδότες καὶ φεύγουμε τραγουδώντας.

Περνάμε τὴ γραμμὴ χωρὶς ἐνόχληση. Μόνον πὸν μᾶς ἔριξαν μερικὲς φωτοβολίδες οἱ Γερμανοί. Ἴσως νὰ τὸ ἔκαμαν γιὰ νὰ μᾶς φέξουν, γιὰ νὰ μὴ χάσουμε τὸ δρόμο.

Ἔτσι μὲ μεγάλη εὐκολία καθαρίσαμε τὴν περιφέρεια. Σκοτώθηκαν 2 ἑσασαδίτες, συλλάβαμε 15 ἄλλους, χαλάσαμε τὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ σὲ 13 σημεία ἀπὸ τὰ Καλύβια ὡς τὴν Καρδίτσα, καὶ πήραμε 1000 μέτρα καλώδια τηλεφώνου.

Ἐμεῖς εἴχαμε τρεῖς μονάχα ἐλαφρὰ πληγωμένους.

Τὴν ἄλλη μέρα μᾶς ἔρχονται νέα ἀπὸ τὸν κάμπο.

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ λαοῦ μας δὲν περιγράφεται. Ὁλόκληρος ὁ κάμπὸς ἀνάσανε βαθειά, γιατί ξαλάρωσε ἀπὸ τὸν ἐφιάλτη τῆς προδοσίας.

Ὅσοι μᾶς ἔφυγαν στὸ σκοτάδι παραδόθηκαν. Κι ὁ ἄρχηγός τους μᾶς ἔγραψε: «πῆρα τὸ χωριό μου στὸ λαιμό μου, κατάλαβα πὼς δὲ μοῦ μένει τίποτα ἄλλο παρὰ νὰ λείψω ἀπὸ τὸν κόσμον».

Σύντομα μὲ τὴν ἡρωϊκὴ στήση τοῦ ΕΛΑΣ θὰ τὸ πύδν κι ὅλοι οἱ ἄλλοι προδότες.

Γ. ΡΗΓΑΣ

Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΕΝΟΣ

Γύρισε ὁ Πέτρος στὴν Πόλη.

Ὅλοι τὸν κοιτάζουν ψυχρὰ καὶ περιφρονητικά.

Ἰερνοῦν οἱ φίλοι του ἀπὸ μπροστά του καὶ κάνουν πὼς δὲν τὸν βλέπουν, γυρνοῦν τὸ κεφάλι ἀπ' ἄλλου.

Οἱ συγγενεῖς μὲ μισὸ στόμα τὸν χαιρετοῦν καὶ ἀποφεύγουν ν' ἀλλάξουν δυὸ κουβέντες μαζί του.

Οἱ κοπέλλες τὸν κρυφοδείχνουν καὶ λένε ὁ «δειλός». Οἱ ἄντρες τὸν βλέπουν μὲ μῖσος καὶ λένε ὁ «προσκυνημένος».

Ὁ Πέτρος μὲ σκυφτὸ τὸ κεφάλι, σέρνει τὸ βῆμα του ἀβέβαια στὸ δρόμο, χωρὶς νὰ βροῖσει καταφύγιο, γιατί ὅλες οἱ πόρτες εἶναι κλειστές.

Κι ὁ ἴδιος τώρα μετανιώνει, μὰ εἶναι πιά ἀργά.

Πῶς τόκανα ἐγὼ; ρωτᾶει χτυπώντας τὸ κεφάλι του.

Πῶς ἔκανα ἐγὼ δήλωσι;

Πῆγε στὴ μητέρα του καὶ ἐκείνη ντροπιασμένη δὲν ἀνοίξε τὴν ἀγκαλιά της ὅπως ἄλλοτε, παρὰ τοῦ εἶπε καὶ τὰ μάτια της ἔτρεχαν ποτάμι:

— Παιδί μου, πῶς μᾶς ἔκαμες τέτοιο κακὸ μέσα στὸ σπίτι;

Πῆγε στῆς ἀρραβωνιαστικιάς του καὶ ἐκείνη τούγκλισε τὴν πόρτα σκληρὰ λέγοντας:

— Πρόδωσες τὴν Πατρίδα μας. Ἐγὼ δὲν παίρνω προδοτή!

Ὁ Πέτρος τώρα περιφρονημένος ἀπὸ ὄλους καὶ ἔρημος καταριέται τὴν ὥρα ποὺ φάνηκε τόσο δειλὸς μπρὸς στὰ βάσανα μιᾶς ὥρας καὶ προσκύνησε τοὺς Γερμανοὺς.

Τὸ ἀνάθεμα ὀλόκληρης τῆς Πόλης πέφτει τόσο βαρὺ ἀπάνω του, ὥστε δὲ βάσταξε πιά καὶ ἔδωκε τέλος στὴ ζωὴ του!

Κανένας δὲ λυπήθηκε τὸ χαμὸ του.

Η ΚΑΤΑΡΑ

Νάχετε τὴν κατάρα της! Εἶναι βαριά ἡ κατάρα
 τῆς μάνας εἶναι γαλασιὰ, εἶναι φωτιά καὶ λαύρα,
 ἡ ἀραχνιασμένη κόλαση, τὰ τάρταρα τὰ μαῦρα,
 κι ἀτέλειωτο παράπονο, παραδαρμός, λαχτάρα!

Νάχετε τὴν κατάρα της! Τὸν κόσμο νὰ γυρνᾶτε
 ὡσὰν ἀγύρτες, ἄτιμοι, προδότες, δολοφόνοι.
 Νὰ σᾶς ξεσχίζουν τὴν καρδιά, ὕλου τοῦ κόσμου οἱ πόνοι,
 καὶ νὰ σᾶς τρῶνε βάσανα κι ἀφροσύτια ὅπου καὶ ἂν πᾶτε!

Νάχετε τὴν κατάρα της! Τὴν ξακουστή μας μάνα,
 τὴ χώρα τὴν Ἑλληνικὴ στὴν πείνα, στὴ σλαβιά της
 καὶ σεῖς νὰ τὴν προδίνετε βγήκατε τὰ παιδιά της,
 καὶ νὰ τήνε ποτίζετε σκληρὰ χολὴ γιὰ μάνα!

Νάχετε τὴν κατάρα της! Κι ἄλλα παιδιά ἔχει ἐκείνη
 παιδιά μὲ ἀγάπη, μὲ καρδιά, καμῖοι, καύχημά της,
 ποὺ κάποια μέρα τὰ βαριά θὰ σπᾶσουν σίδερά της
 παιδιά ποὺ στὴν ἐνθύμησιν κάθε της πόνο σβήνει!

Νάχετε τὴν κατάρα της! Ἔρημοι σεῖς καὶ ξένοι
 στὸν κόσμο, μ' ἄδειον τὸν τουρβᾶ, μὲ σάπιο δικανίκι,
 μὲ πείνα, δίψα καὶ φωτιά, θὰ σέρνεσθε σὰν λύκοι,
 ἀφορισμένοι, ξέκληροι, βαριά καταδιωγμένοι.

Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Ο ΚΛΗΡΟΣ

Ὁ σεβάσμιος γέροντας ὁ παπα—Δημήτρης, ὁ ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ, βγήκε στὸ ἱερὸ γεμάτος συγκίνηση.

Ὅλοι καταλάβαμε, πὼς κάτι ἔχει νὰ μᾶς πεῖ πολὺ σπουδαῖο κι ἔγινε βαθιὰ σιωπή.

Ὁ σεβάσμιος γέροντας στὴν πόρτα τοῦ ἱεροῦ, μὲ τὸ κάτασπρο κεφάλι καὶ τὴν ἄσπρη γενειάδα του, ὅπως ἔπεφτε τὸ φῶς ἀπὸ τὸ ἱερό, ἔμοιαζε μὲ τὸ Σαμουήλ στὸ Κιοῦγκι.

Μὲ βαθειὰ φωνὴ ἄρχισε:

—Παιδιά μου, σήμερα στείλαμε ὀλόκληρος ὁ Κληρὸς ἓνα ὑπόμνημα, ποὺ ἔχει μεγάλη σημασία, στὴν Ἐθνικὴ μας Κυβέρνηση, τὴν Π. Ε. Ε. Α.

Μ' αὐτὸ ὅλοι οἱ ἱερεῖς κι οἱ ἱεράρχες μπαίνουμε στὸ πλευρὸ τοῦ λαοῦ.

Ὁ Κληρὸς μ' αὐτὸ τὸ ὑπόμνημα ἔκανε τὸ καθήκον του.

Σὰν τὸν Παπαφλέσσα εὐλογεῖ τὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του.

Ἀναφέρουμε τοὺς ἀγῶνες ποὺ κάνουμε κι ἐμεῖς καὶ τὰ δύματα ποὺ ἔπесαν στὸν ἀγῶνα.

Δείχνουμε τὴν εὐγνωμοσύνη μας στὸν ΕΛΑΣ, καὶ τὸ ΕΑΜ ποὺ τόσα ἔκαμε γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ κι εὐλογοῦμε τὸν ἀγῶνα του.

Δεόμαστε στὸ Θεὸ νὰ εὐοδῶνει τὸ ἔργο τῆς Πολιτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Ἀπελευθέρωσης, τῆς Π. Ε. Ε. Α. Καὶ ὑποσχόμαστε ὁ Κληρὸς ὅλης τῆς Ἑλλάδας, ὅτι θὰ μείνει στὸ πλευρὸ τῆς, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ λαὸ νὰ κερδίσει τὸ δίκαιο ἀγῶνα ποὺ κάνει γιὰ νὰ ἀποχτήσῃ τὴ λευτεριά του.

Ὁ σεβάσμιος γέροντας ἀφοῦ μᾶς ἐξήγησε, διαβάσει σιγὰ σιγὰ τὸ ὑπόμνημα καὶ τὰ μάτια του βουρκάνουν.

Ἐμεῖς ὅλοι ἀκοῦμε μὲ προσοχὴ καὶ τῶν ἀντρῶν καὶ γυναικῶν τὰ μάτια κλαῖνε, γιὰ τὸ περίμεναν ἀπὸ

καιρό αυτό από την Ἑλληνική Ἐκκλησία. Ἐπρεπε ὁ Κλήρος νά φανεῖ ἄξιος τοῦ Παπαφλέσσα καὶ τοῦ Διάκου!

✕ Η 25ῃ ΜΑΡΤΙΟΥ

Σήμερα γιορτάζουμε μὲ μεγάλο ἐνθουσιασμό τὴν ἐθνική μας γιορτή.

Ὅλοι οἱ ὑπεύθυνοι τῶν ὀργανώσεων μίλησαν στὸ λαό, καὶ ἔδειξαν πόσο ὁ ἀγῶνας μὲ τὸ ΕΑΜ καὶ ΕΛΑΣ ἔσωσε τὴ ζωὴ μας καὶ στήριξε καὶ τὸ συμμαχικὸ ἀγῶνα.

Τὸ ἀπόγευμα εἶχαν οἱ Ἑπονίτες συγκέντρωση. Ὁλόκληρο τὸ χωριό μας ἦταν ἐκεῖ.

Τότε ὁ ὑπεύθυνος Ἑπονίτης εἶπε:

Σήμερα ἀκούσατε πολλοὺς λόγους. Αὐτὰ τὰ λέμε ἐμεῖς γιὰ τὴ δουλειά μας. Ἄς δοῦμε ἑμῶς πὼς κρίνουν καὶ οἱ ἄλλοι. Γι' αὐτὸ θὰ διαβάσω τὰ τηλεγραφήματα ποὺ μᾶς ἔστειλαν οἱ Σύμμαχοι, νά δῆτε τὸ σεβασμὸ ποὺ ἔχουν στὸ ἔργο μας. ✕

Ὁ ἀντιπρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶπε χαιρετώντας μας:

Δὲ θὰ ξεχάσουμε ποτὲ τὴν ἀντίσταση τῆς Ἑλλάδας ἐνάντια στὴν Ἰταλία.

Ἡ Ἑλλάδα χάλασε τὰ σχέδια τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας. Καὶ τῆς ἔδωκε στὸ Ἀλβανικὸ μέτωπο τέτια χτυπήματα ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ποὺ δὲν μπόρεσε νά συνέλθει ποτέ.

Ὅταν ὁ Χίτλερ εἶδε, πὼς δὲ μπόρεσε νά σκλαβώσῃ τὴν Ἑλλάδα ὁ Μουσολίνι, ἤρθε μὲ τὰ συντριπτικὰ του μηχανήματα ὁ ἴδιος.

Ἀλλὰ καὶ τότε ἡ Ἑλλάδα ἀντιστάθηκε. Αὐτὸ ὠφέλησε, γιατί καθυστέρησε τὴν ἐπίθεση τῶν Γερμανῶν ἐνάντια στὴ Ρωσσία, δυσκόλεψε τὴν ἐπίθεσή του στὴ Μεσόγειο, καὶ ἔδωκε ἔτσι πολύτιμο χρόνο στοὺς συμμάχους γιὰ νά ἐτοιμαστοῦν. Αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία εἶνε ἀνεχτίμητη!

Χρυστᾶμε λοιπὸν αἰῶνια εὐγνωμοσύνη στὴν Ἑλλάδα!

Σήμερα στὴν ἑλληνικὴ γῆ ἄντρες, γυναῖκες, παιδιὰ πεθαίνουν, γιατί δὲ θέλουν νά γίνουν σκλάβοι.

Οἱ ἐγκληματίες θὰ τιμωρηθοῦν.

Πάνω σιὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδας ἔξακολουθεῖ τὸ 21.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲ σκύβει τὸ κεφάλι, πεθαίνει ἀλλὰ δὲ σκλαβώνεται.

Καὶ μεῖς οἱ Ἀμερικανοὶ ἀγωνιζόμαστε σήμερα γιὰ νὰ δώσουμε στοὺς καταπιεζόμενους ὅ,τι μπορούμε γιὰ μιὰ πραγματικὴ δημοκρατία, ποὺ θὰ ἐξασφαλίσῃ στὸν ἄνθρωπο τὴν εὐτυχία.

Ὁ Ρωσικὸς σταθμὸς εἶπε:

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲ σκλαβώνεται ποτέ!

Σήμερα γιορτάζει ἡ Ἑλλάδα τὴ μέρα τῆς ἐθνικῆς τῆς ἀπελευτέ-
ρωσης ἀπὸ τοὺς Τούρκους.

Τρία χρόνια τώρα οἱ Χιτλερικοί ἔχουν πάλι ὑποδουλώσει τὴν Ἑλ-
λάδα. Τρία χρόνια κατατρογγυῶσι καὶ τρομοκρατίας.

Τέτια σκλαβιά δὲν πέρασε ποτὲ ὁ ἑλληνικὸς λαός. Οἱ Χιτλερικοί
καῖνε τὰ χωριά. Σὲ πολλὰ σκότωναν ὁλόκληρο τὸν πληθυσμό.

Ὁ λαὸς περνᾷ μεγάλη πείνα. Στέλνονται χιλιάδες Ἕλληνες στὴ
Γερμανία γιὰ καταναγκαστικὰ ἔργα. Οἱ ἀγρότες καταδιώκονται. Τὸ ἴ-
διο καὶ οἱ γραμματισμένοι. Ἔχουν ἀνοίξει πολλὰ «στρατόπεδα συγ-
κέντρωσης» καὶ μέσα σ' αὐτὰ μαρτυροῦν πολλοὶ ἀγρότες, ἐργάτες,
διανοούμενοι.

Ἔτσι ζητοῦν οἱ Γερμανοὶ νὰ σκλαβιάσουν τὴν Ἑλλάδα. Ὅμως
δὲν ξέρουν καλὰ τοὺς Ἕλληνες!

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς δὲν παραδίνεται, γιατί δὲ λογαριάζει θυσίες! Οἱ
ἐργάτες κάνουν ὁλοένα ἀπεργίες καὶ σαμποτάζ. Πολλοὶ ἀγρότες καὶ
ἐργάτες καὶ διανοούμενοι βγήκαν στὸ βουνό. Ἐκεῖ μαζὺ μὲ τοὺς τί-
μιους Ἕλληνες ἀξιωματικούς, αὐτοὺς ποὺ δὲ θέλησαν νὰ συνεργα-
στοῦν μὲ τὸν κατακτητὴ, συνεχίζουν τὸν πόλεμο μὲ τοὺς Γερμανοὺς
γιὰ νὰ λευτερώσουν τὴ χώρα.

Ἔτσι ἔγινε ὁ δυνατὸς ΕΛΑΣ, ὁ στρατὸς ποὺ θὰ ἐκδυηθεῖ τὸ
Γερμανὸ στὸ πλευρὸ τοῦ λαοῦ.

Τὸ 1941 γεννήθηκε τὸ ΕΑΜ ποὺ ἔκαναν συμφωνία ὅλοι οἱ τίμοι
πατριῶτες νὰ πολεμήσουν ἐνωμένοι γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδας.

Τώρα εἶναι πολλὰ μέρη ἐλεύθερα. Σ' ὅλα τὰ μέρη ποὺ εἶναι οἱ
ἀντάρτες καλύτερη ἢ ζωὴ. Μπῆκε νέο σύστημα γιὰ νὰ κυβερνιέται
καλύτερα ὁ λαός, ἡ αὐτοδιοίκηση.

Ἔτσι ἀντικαλεῖται δραστήρια ὁ ἑλληνικὸς λαός. Κι οἱ μορφές τῶν
παιλαιῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Μπότσαρη, τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τῶν ἄλλων
εἶναι οἱ φωτεινοὶ ὁδηγητὲς τους.

Ἄνδρεῖοι Ἕλληνες!

Ἡ ἡμέρα τῆς ἀπελευθέρωσης δὲν εἶναι μακριά. Ὁ ἥρωϊκὸς Κόκ-
κινος Στρατὸς γρήγορα θὰ ἐλευθερώσει τὴν Ἑλλάδα.

Σὲ σένα τὸν ἀνδρεῖο ἑλληνικὸ λαὸ στέλνουμε τὸ χαίρετισμὸ ἀπὸ
ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Σὲ ὑποστηρίζουν ὅλα τὰ
Δημοκρατικὰ Φιλελεύθερα Κράτη.

Ἡ μέρα τῆς λευτεριάς πλησιάζει.

Ζήτη ἢ ἐλεύθερη καὶ ἀνεξάρτητη Ἑλλάδα!

Θάνατος στοὺς Γερμανοὺς φασίστες!

Ἄμα τελείωσε, τραγουδήσαμε ὅλοι μαζὶ τὸν Ἐθνικὸ μας Ὑμνο
καὶ μὲ περηφάνεια καὶ νέα δύναμη διαλυθήκαμε.

ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

Είμαστε ἑλληνόπουλα μ' ἀφοβή καρδιά.
Γ' ἄρματά σας—όπουλα ζῶστε, βρὲ παιδιά.

Βαρβαρομαζώματα πάτησαν, ἀλλά,
τὰ ἱερά μας χώματα. Βόλι στὰ σκυλιά!

Θὰ τοὺς κυνηγήσουμε σὰν τὰ παγανὰ
τρέχοντας—θυμήσου με—πάνω στὰ βουνά.

Θ' ἀνατείλουν τότενες κάλλι—τραλαλά
μέρες ὀλοφώτεινες, γέλια καὶ χαρά.

Μήτε στὸ κεφάλι μας θάν' ἀφέντες πλιά
κι οὔτε θάχουμε ἄλλη μας ἔγνια ἀπὸ τὴ δουλειά.

Μὲ τραγούδια ἀνείπωτα κράζτε στὸ χωριό,
πὼς δὲν εἶναι τίποτα σὰν τὴ λευτεριά.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΑΚΡΙΒΩΣ ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΟ 21.

* Ἀκοῦστε μιὰν ἱστορία ποὺ θὰ σὰς πῶ
Τὸν καιρὸ ποὺ εἶχαν σκλαβώσει τὴν Πατρίδα μας οἱ
Τούρκοι, ἀκριβῶς ὅπως τῶρα οἱ Γερμανοί, ὁ λαὸς ἀγωνιζό-
ταν μέσα σ' ἀφάνταστη πείνα καὶ δυστυχία γιὰ τὴ λευτεριά του.

Μὰ καὶ τότε, ὅπως ἀκριβῶς τῶρα, βρέθηκαν ἄνθρωποι
ποὺ κοίταζαν τὸ δικό τους συμφέρο καὶ δὲ λογάριζαν καθό-
λου τὸ συμφέρο τοῦ λαοῦ. Κοίταζαν τὸ δικό τους τομάρι καὶ
καλοπέραση κι ἀδιαφοροῦσαν ἂν ἦταν γυμνός, πεινασμένος
κι κατατρεγμένος ὁ λαός.

* Ἄρχισαν λοιπὸν νὰ συσταίνουν ὑπομονὴ καὶ καρτερία, ἀ-
κριβῶς ὅπως τῶρα Μὴ θυμώνετε τοὺς Τούρκους, φώναζαν.
Κι ὄλο ἓνα ντεμενάδες καὶ κολακεῖες ἔκαμαν στὴν Πόλη, ἄρχι-
σαν νὰ γκρισιάζουν, σὰν εἶδαν πὼς ὁ λαὸς δὲν τοὺς ἄκουσε
κι τοὺς ἔβαλε στὴν ἄκρη, ἄρχισαν νὰ σπαίρνουν διχόνια.

* Ἔτσι προσπάθησαν νὰ χωρίσουν τὸ λαό, νὰ μὴν ἔχει ἑ-
νότητα, ὅπως ἀκριβῶς τῶρα, κι ἀντὶ νὰ πολεμοῦν τοὺς Τούρ-
κους ἔβαζαν νὰ πολεμοῦνται ἀνάμεσά τους τ' ἀδέρφια τους,
οἱ Ἕλληνες.

Ὁ ἀγῶνας ἀντὶ νὰ πηγαίνει μπροστὰ ἄρχισε νὰ κινδυνεύει. Κι ὅλοι ἔβλεπαν πὼς ἡ διχόνοια θὰ φέρει τὴν καταστροφή.

Τότε ἡ Προσωρινὴ Διοίκηση τῆς Ἑλλάδας—σὰν νὰ ποῦμε ἡ σημερινὴ Πολιτικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς Ἀπελευθέρωσης, ἡ ΠΕΕΑ—ἔστειλε στοὺς ναυάρχους, καπεταναίους καὶ ναῦτες τὸ ἀκόλουθο ἔγγραφο.

—Μὴν τόχει γιὰ μικρὰ πράματα καὶ χάσετε τὸν ἐνθουσιασμό σας ἢ διαλυθεῖ ἡ ὁμόνοια μεταξὺ σας. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ πιὸ θανατηφόρο γιὰ μᾶς. Αὐτὸ ἐπιθυμεῖ ὁ ἐχθρὸς μας.

Αὐτὸ ζητεῖ κι ὁ Μεχμέτ Ἀλῆς ποὺ μὲ δολεροῦς τρόπους καὶ μὲ ὑποσχέσεις πασχίζει νὰ σπείρει τὴ διχόνοια ἀνάμεσά σας γιὰ νὰ κατορθώσει τοὺς σκοποὺς του... »

Ἰούλιου 11 1824

Ἀκριβῶς τὸ ἴδιο καὶ μάλιστα πολὺ χειρότερα γίνεται σήμε-
ρα ἀπο τοὺς φασίστες καὶ τοὺς προδότες τοῦ λαοῦ. Φοβοῦνται τὸ Εἰς Ἐλευθέρωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, φοβοῦνται τὴν ἐνότητα, καὶ σπείρουν τὴ διχόνοια ἀνάμεσα στὸ λαὸ καὶ φτιόχνουν τὸ προ-
δοτικὸ σῶμα τῶν γερμανοτσολιάδων, σφάζουν ἄθωα παιδιά καὶ βοηθοῦν τὸν ἐχθρό.

Γι' αὐτὸ ἡ ΠΕΕΑ μὲ τὸ στόμα τοῦ Προέδρου τῆς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια στὸ λαό.

Ἕλληνας καὶ Ἑλληνίδες!

Ἐνωθῆτε. Γιατί ἡ διχόνοια ὠφελεῖ τὸν κατακτητὴ καὶ τὸν δυναμῶνει γιὰ νὰ μᾶς καταστρέψει. Ὅσοι γίνονται ὄργανα τοῦ Γερμανοῦ καὶ τοῦ Βούλγαρου, ὅσοι εἶναι φίλοι μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ, αὐτοὶ δὲν εἶναι Ἕλληνες.

Μὴν ἀφήνετε νὰ σᾶς δηλητηριάσουν μὲ τίς ψευτιές τους καὶ τίς συκοφαντίες αὐτοῖ ποὺ κατηγοροῦν τὸν ἐθνικὸ μας ἀγῶνα καὶ βοηθοῦν τὸν ἐχθρό.

Πρέπει νὰ μάθετε, ὅτι πάνω στὰ ἑλληνικὰ βουνὰ δημιουργήθηκε ἕνας νέος κόσμος.

Ἐλάτε νὰ τὸν δεῖτε ἀπὸ κοντὰ, νὰ τὸν ζήσητε, γιὰ νὰ νιώσετε πὼς βγήκε ὁλοζώντανος ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ λαοῦ, καὶ νὰ τὸν ἀγκαλιάσετε σὰν πραγματικοὶ φίλοι τοῦ λαοῦ.

Νέοι καὶ Νέες!

Σεῖ σᾶς στηρίζεται ἡ νέα Ἑλλάδα. Σεῖς θὰ κάνετε γόνιμο μὲ τὴ δροσερὴ ψυχὴ σας τὸ νέο πνεῦμα τοῦ λαοῦ, τίς ἐλπίδες του. Σεῖς θὰ κρατήσητε ψηλά τὴ σημαία τῆς Ἑλλάδας ποὺ ξαναγεννιέται, ἐλεύτερη καὶ λαοκρατούμενη.

Οἱ κατακτητὲς μᾶς μεταχειρίζονται μὲ τρόπο βάρβαρο. Δὲν παραξενευόμαστε, τέτιος εἶναι ὁ φασισμός.

Ἐλάτε ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐνωμένοι νὰ τοὺς ἀπαντήσουμε, ὅπως ἀπάντησε ἄλλοτε ὁ Κολοκοτρώνης στὸν Τούρκο κατακτητὴ.

«Ὅχι τὰ κλαριά νὰ μᾶς κόψεις, ὄχι τὰ δέντρα, ὄχι τὰ σπίτια ποὺ μᾶς ἔκαψες, μόνο πέτρα πάνω στὴν πέτρα νὰ μὴ μείνει, ἐμεῖς δὲν προσκυλοῦμε. Τὶ τὰ δέντρα ἂν τὰ κόψεις καὶ τὰ κάψεις δὲ θὰ σηκώσεις τὴ γῆ. Κι ἡ ἴδια ἡ γῆς ποὺ τὰ ἔθρεψε, αὐτὴ μένει δική μας καὶ τὰ ματακάνει. Μόνο ἓνας Ἕλληνας νὰ μείνει πάντα θὰ πολεμοῦμε. Καὶ μὴν ἐλπίζεις πὼς τὴ γῆ ἐτούτῃ θὰ τὴν κάνεις δική σου.

Βγάλλο ἀπ' τὸ νοῦ σου!»

19—5—44

Ὁ Πρόεδρος τῆς ΠΕΕΑ

II ΕΠΙΟΝ

Ποιὰ σιὰ 120 χρόνια τῆς ἐλεύθερης ζωῆς μας δὲν εἶδαν τὸ παιδιὰ τοῦ λαοῦ στὴ στοιχειὰ φροντίδα τοῦ Κράτους. Πάντα ἀρρωστιάρα, πεινασμένα, γυμνά, ξεπόλυτα. Πάντα χωρὶς σχολεῖα, χωρὶς γιατρού, χωρὶς φάρμακα. Πάντα ἐγκαταλειμμένα μέσα στὶς φροντίδες καὶ χωρὶς γὰρ. Ἦρθε ὁ φασισμὸς κι ἀποτελείωσε τὸ κακό. Ἐνῶ θανατικὸ μὲγάλο καὶ μωρασμὸς ἔδεχνε τὰ νιάτα ὁ Βασιλιάς κι ὁ Μεταξᾶς ἔκαναν γιορτὲς καὶ πανηγύρια.

Σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι βρισκόταν ἡ Νεολαία, ὅταν ἦρθε ὁ κατακτητὴς.

Τὰ Νιάτα, ὅπως ἦταν φυσικό, πέρασαν στὴν τρίχρονη αὐτὴ σκλαβιά τὰ μεγαλύτερα μωρτύρια, φυλακίες, ἐξορίες, πείνα. Μέσα στὶς 150 χιλιάδες νεκροὺς τῆς Ἀθήνας καὶ τοῦ Πειραιᾶ τὰ περισσότερα θύματα ἦταν παιδιὰ καὶ νέοι. Ἐτριβε ἀπὸ χαρὰ τὰ χέρια τοῦ ὁ κατακτητῆς, ἔτριβαν ἐνθουσιασμένοι τὰ χέρια τους κι οἱ ντόπιοι προδότες.

Μὰ τὰ Νιάτα δὲ σκλαβώνονται. Αἱματομένα, μὲ τὴν ψυχὴ σιὰ δόντια, μισοπεθαμένα, ὑψώνουν περήφανα τὸ κεφάλι κι ἀποφασίζουν ἢ τὴ Νίκη ἢ τὴ Θανῆ.

Ἐτσι γίνονται στὴν ἀρχὴ πολλὲς ὀργανώσεις, ποὺ ὅλες ζητοῦν νὰ διώξουν τὸν κατακτητὴ, νὰ ἐλευθερώσουν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ αὐτὴ σκλαβιά. Γρήγορα ἄμως νιώθουν, πὼς ἡ ἐνότητα φέρνει τὴ δύναμη κι ἀποφασίζουν νὰ κάμουν μιὰ Πανελλήνια Ὀργάνωση.

Ἐτσι γεννήθηκε ἡ Ἐνιαία Πανελλαδικὴ Ὀργάνωση τῶν Νέων, ἡ ἠρωϊκὴ ΕΠΙΟΝ.

Ποιὸ παιδί δὲν τὴν ξέρει; Καὶ ποιὸς δὲ μλεῖ γιὰ τὰ κατορθώματά της;

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἡ Νεολαία τῆς Ἑλλάδας ἔγραψε καὶ γράφει τὶς ἠρωϊκότερες σελίδες μέσα στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Μὰ μαζί μὲ τὴν ἐλευθερία ἡ ΕΠΙΟΝ φροντίζει γὰ ἐξασφαλίσουν
τὰ Νιάτα τὰ δικαιώματα τῆς ἡλικίας τους. Τὴν ὕγεια, τὴν ἀνετη καὶ
χαρούμενη ζωὴ, τὴν πλέρια μόρφωση, τὴ δημιουργικὴ δουλειά.

Καὶ τώρα μὲ τὸ ὄπλο στὸ ἓνα χέρι οἱ Ἐπονίτες καὶ οἱ Ἐπονίτισσες
καὶ μὲ τὴ δάδα τὴν ἐκπολιτιστικὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο, προχωροῦν στὸ δρόμο
τῆς Νίκης καὶ τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας.

Οἱ θυσίες εἶναι πάρα πολλές, μὰ καὶ ὁ σκοπὸς τους εἶναι τρανός.
Νὰ χτίσουν μιὰ νέα Ἑλλάδα λαοκρατούμενη, ὅπου ἡ Νέα Γε-
νιά θὰ ζεῖ χαρούμενη καὶ εὐτυχισμένη μέσα στὴ δημιουργικὴ δράση.

Ε Π Ο Ν

Μὲ τὴ χρυσὴ τῆς νιότης πανοπλία
τὸ θάρρος, τὴν ὁρμή, τὴ λεβεντιά
βαδίζω στὸν ἀγῶνα, στὴ θυσία
γιὰ τὴ ζωὴ καὶ γιὰ τὴ λευτεριά!

Καμαρωτὰ χαρούμενα τὰ νιάτα
σὰν σὲ χορὸ βαδίζουν πάντα ἔμπρός,
φλόγα, ζωὴ καὶ θέληση γιομάτα
καὶ εἶναι στὸ πέρασμά τους ὅλο φῶς.

Στὸ φράχτη τῆς σκλαβιάς τὸ πέρασμά μας
μιὰ καταλύτρε σὰν νεροποντὴ
τὸ δίκαιο, ἡ λευτεριά γιὰ σύνθημά μας,
ποιὸς θὰ μᾶς ἀντικόψει τὴν ὁρμή;

Καμαρωτὰ χαρούμενα τὰ νιάτα
σὰν σὲ χορὸ βαδίζουν πάντα ἔμπρός,
φλόγα, ζωὴ καὶ θέληση γιομάτα
καὶ εἶναι στὸ πέρασμά τους ὅλο φῶς.

Τῶν ταπεινῶν ὁ πόνος καὶ ἡ θλίψη
τῶν σκλάβων ἡ βαρὴ ἡ σιμωνή
ἀπὸ τὴ γῆ μας θέλομε νὰ λείψει
γιὰ νὰ γινεῖ χιλιόμορφη ἡ ζωὴ.

Καμαρωτὰ χαρούμενα τὰ νιάτα
σὰν σὲ χορὸ βαδίζουν πάντα ἔμπρός,
φλόγα, ζωὴ καὶ θέληση γιομάτα
καὶ εἶναι στὸ πέρασμά τους ὅλο φῶς.

ΤΙ ΜΑΣ ΕΙΠΕ Ο Χ. Β. Ο ΕΠΟΝΙΤΗΣ ΤΟΥ ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΕΛΑΣ ΠΑΛΑΜΑ

Σήμερα στη συγκέντρωση της Έποניתης Ομάδας μας φιλοξενήσαμε το Χ. Β. Έπονίτη του έφεδρικού ΕΛΑΣ Παλαμά. Ο Γραμματέας μας τον παρακάλεσε να μᾶς διηγηθῆι τὰ ἀνδραγαθήματα τῆς ομάδας του.

Ὁ Χρῆστος, 15 χρόνων ἄγορι, σηκώθηκε θαρρετά. Μὲ τὴν ἀντάρτικη στολή του καὶ τὸ γερὸ χαρῶμενο πρόσωπό του μᾶς ἔκαμε νὰ τὸν συμπαθήσουμε ἀμέσως. Χαιρέτισε στρατιωτικὰ καὶ ἔπειτα ἄρχισε ζωηρὰ καὶ σεμνὰ.

—Συναγωνιστὲς καὶ Συναγωνίστριες.

Ἡ ζωὴ ποὺ κάνουμε ἔξω εἶναι στρατιωτικὴ. Κάνουμε κανονικὰ στρατιωτικὰ γυμνάσια, προφταίνουμε ὅλες τὶς δουλειὲς ποὺ μᾶς ζητοῦν, μπαίνουμε σὲ ἐπιφυλακὴ, κάνουμε διαφώτιση στὰ γύρω χωριά καὶ πήραμε μέρος σὲ πολλὲς ἐπιχειρήσεις.

Μὰ μιὰ ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἐπιτυχία μας. Πήραμε μέρος στὴ μάχη τοῦ Κοσκινᾶ.

Ἦταν 4 τοῦ Ἰουνίου. Οἱ ἐφεδροελασίτες μόλις πήρανε τὴν εἰδηση, ὅτι οἱ γερμανοράλληδες κινήθηκαν πρὸς τὸν Κοσκινᾶ, γιὰ νὰ πάρουν τὴν ἀλωνιστικὴ μηχανή, κινήθηκαν πρὸς τὰ ἐκεῖ ραγδαῖα. Μαζὶ μὲ τὸ τμήμα τοῦ ἐνεργοῦ ΕΛΑΣ ἔδωκαν σκληρὴ μάχη, ποὺ κράτησε ὅλοκληρη τὴ μέρα.

Ὁ ἡρωϊσμός καὶ ἡ αὐτοθυσία τῶν ἐφεδροελασιτῶν μας δὲν περιγράφεται.

Μ' ὅλη τὴ δύναμη καὶ τὰ πολλὰ πυρὰ ποὺ εἶχαν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Ράλληδες, μ' ὅλο ποὺ ἦταν περισσότεροι, οἱ ἐφεδροελασίτες τοῖς πλησίασαν σὲ ἀπόσταση 50 μέτρα καὶ τοὺς χτύπησαν ἀλύπητα.

Ἐπῆσαν 52 φασιστικὰ κορμιά.

Οἱ Γερμανοράλληδες ὑποχώρησαν, ἡ ἀλωνιστικὴ μηχανὴ κἀνκε καὶ τὸ τρακτέρ τὸ πήραμε μεῖς.

Θὰ σᾶς διαβάσω, τί ἔγραψε γιὰ μᾶς ὁ ἀξιωματικός:

«Μεγάλου ἡρωϊσμοῦ ἔδειξαν καὶ οἱ Έπονίτες. Ἄν καὶ πρώτη φορὰ μπῆκαν σὲ μάχη, σιάνθησαν ἀκλόνητοι στὴ θέση τους».

Αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία μας γίνηκε ἀφορμὴ νὰ ρηθοῦν ἑκατοντάδες Έπονίτες ἀπὸ τὰ γύρω χωριά μαζί μας στὸ βουνό.

Ὅμως ἔχουμε ἕνα ἄλλο σπουδαῖο κατορθῶσι. Τὸ μῆνα Ἰούνιο πιάσαμε 2 Γερμανοὺς. Τοὺς ἀφοπλίσαμε καὶ τοὺς πήραμε ὅλα τὰ εἶδη ποὺ εἶχαν μαζί τους. Εἶχαμε, οἱ καημένοι, τόσες πολλὲς ἀνάγκες.

Ἀκοῦστε λοιπὸν τὴν προῖκα μας.

Πήραμε δυὸ κοδῆλαια, 2 ζευγάρια ἄρβηλα, 4 ζεύγη κάλτσες, 2 πιστόλια, 2 σουγιάδες, 2 καπέλα, 2 ἀνάπτηρες, 2 χτένες, 2 πορτοφόλια,

1 τσάντα, 1 σακκίδιο, 1 ρολόγι, 4 μαντηλάκια, πολλές αντιπυρίνες και τσιγαρόχαρτα.

Καμαρώνουμε όμως όχι για τὰ πράγματα, ἀλλὰ για τὸ διπλό και τὸ ριθιμά μας νὰ τοὺς πιάσουμε και νὰ τοὺς ὀδηγήσουμε ζωντανούς για ἀνάκριση.

Γι' αὐτὸ μᾶς ἔκαμε ξεχωριστὸ ἔπαινο ἡ Μεραρχία. Εἴχαμε ὅμως και μιὰ ἀποτυχία. Δὲ μπορέσαμε νὰ πιάσουμε και μιὰ δεκαριά γερομανοράλληδες ποὺ μᾶς ἔρχονταν σὰν δῶρο.

Δὲν εἴχαμε τηλέφωνο και μᾶς χάλασε ἡ δουλειά.

“Ὅλα αὐτὰ ποὺ σᾶς λέω νὰ μὴ νομίζετε πὼς θὰ μᾶς κάνουν κερήφανους. Δὲ νομίζουμε, ὅτι κάνουν ἀρχετὰ για τὴν πατρίδα μας. Τὸ ἔχουμε ἀπόφαση νὰ γίνουμε πιὸ δυνατοὶ και πιὸ σκληροί. Θέλουμε νὰ κάνουμε μέσα σὲ λίγο καιρὸ μιὰ μηχανοκίνητη φάλαγγα, για νὰ τραβήξουμε τὸ δρόμο τῆς Νίκης.

Ἐχουμε ὀρκιστεῖ σὰν τὸν ἀρχαῖο ἔφηβο νὰ μὴν παρατήσουμε ἀπὸ τὰ χέρια μας τὰ ὄπλα, ἀν δὲν διώξουμε ἀπὸ τὴν Πατρίδα μας τοὺς ἐχθρούς κι ἂν δὲν τιμωρήσουμε τοὺς προδότες και τοὺς φασίστες.

Ἔτσι θὰ κάμουμε τὴν Ἑλλάδα μας ἐλεύθερη και χαρούμενη. Μέσα ἐκεῖ θὰ ζήσουμε κι ἐμεῖς εὐτυχισμένοι και χαρούμενοι.

Ἀλειώνοντας, συναγωνιστὲς και συναγωνίστριες, μιὰ συμβουλή ἔχω νὰ σᾶς δώσω:

“Ὅλες και ὄλοι στὰ αὐτόματα!”

“Ὅλη ἡ συγκέντρωση σηκώθηκε μὲ δάκρυα στὰ μῖτια και χειροκροτοῦσε τὸ Χρῆστο.

“Ὅλοι οἱ Ἐπονίτες καλοτυχίσαμε τὸ Χρῆστο. Κι ὄλοι τοῦ ἔποσε-θήκαμε πὼς γρήγορα θὰ τὸν ἀκολουθήσουμε.

ΠΩΣ ΖΕΙ ΣΤΟ 3)7 ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΙΠΠΙΚΟΥ
Ο ΕΠΟΝΙΤΙΚΟΣ ΕΦΙΠΟΣ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟΣ ΟΥΛΑΜΟΣ

—Ἐνα γράμμα τοῦ Βενιαμίν τῆς ὀμάδας

Ἀγαπημένη μου μάνα!

Μοῦ εἶχες πεί, δίνοντας τὴν εὐχή σου σὰν ἔφευγα, νὰ σοῦ γράφω μ' ὄλες τίς λεπτομέρειες τῆ ζωῆ μου. Πὼς περνᾶμε ἐμεῖς οἱ καβαλάρηδες Ἐπονίτες. Εἴμαστε, μάνα μου πραγματικὰ ἀδέρφια. Σὰν παιδιὰ τῆς ἴδιας μάνας παίζουμε οἱ 28 καβαλάρηδες Ἐπονίτες μέσα στὸν οὐλαμό μας.

Δίπλα μας, μαζί μας, είναι κι οί αγαπημένοι μας κι άχώριστοι σύντροφοι, τὰ 28 κάτασπρα ἄλογά μας. Ἡ ἀγάπη μεταξύ μας είναι τέτια πού δέν ὑπάρχει τίποτε ξέχωρο γιά τόν καθένα μας, δέν ἔχει κανείς τίποτα δικό του ἀτομικό μέσα στόν ούλαμό. Ἡ ἀλληλεγγύη μας είναι μεγάλη.

Οί συναγωνιστές μου μοῦ δείχνουν ξέχωρη ἀγάπη, ἐπειδὴ εἶμαι ὁ μικρότερος. Ὅλοι θέλουν νά μὴ μὲ λυπήσουν, ὅπως ἔκανες κι ἐσύ καλή μου μητερούλα. Μὰ κι ἐγὼ προσπαθῶ νά μὴν κάνω τίποτα πού δέν πρέπει.

Ὁ ἀρχηγός μας, τὸ πιὸ ἀνδρεῖο παλικάρι, μᾶς φέρνεται σὰν πατέρας. Οἱ μεγάλοι ἑλασίτες μᾶς ἀγαποῦν ὑπερβολικά. Ὅταν πέρνουν ἀπὸ τόν καταυλισμό μας είναι ὄλο καλωσύνη καὶ μᾶς φιλεύουν ἀπὸ ὅ,τι ἔχουν.

— Ὅ,τι θέλουν οἱ καλοί μας Ἐπονίτες, μᾶς λένε. Μόνο κανένα τραγουδάκι θὰ θέλαμε καλό.

Κι ἐμεῖς ἄλλο πού δὲ θέλουμε. Μήπως ὅλη τὴν ἡμέρα δέν ἀχολογᾷ ὁ καταυλισμός μας ἀπὸ τραγούδι καὶ χαρές, καὶ τίς ὥρες πού δουλεύουμε καὶ τὰ βράδυα; Τὸ Σύνταγμά μας μᾶς φωνάζει «καμάρια του», κι ἐμεῖς φροντίζουμε νά εἴμαστε ἄξιοι τῆς ἀγάπης τους.

Ὅμως τὴν ἴδια ἀγάπη καὶ ἀφοσίωση δείχνουμε καὶ γιά τοὺς αγαπημένους συντρόφους, τὰ ἄλογά μας. Τὰ προσέχουμε καλύτερα ἀπὸ τὰ μάτια μας, τάχουμε βάλει μέσα στὴν καρδιά μας. Νιώθουμε, πὼς ἡ ζωὴ μας είναι τὰ ἄλογά μας.

Τὸ πιστεύεις, μάνα, πὼς δέν στενοχωριούμαστε τόσο ὅταν ἀδιαδετῆσει ἓνας συναγωνιστής, ὅσο ὅταν πάθει κάτι τὸ ἄλογό μας; Φαγίζεται ἡ καρδιά μας, ὅταν βλέπουμε νά ἀδυνατίζουν, γιατί δέν ἔχουμε νομῆ. Πολλές φορές κόβουμε λίγο ἀπὸ τὸ ψωμί μας γιά νά τοὺς δώσουμε.

Μερικὲς φορές ἀναγκαζόμαστε καὶ κάνουμε κάτι πού δέν πρέπει, ὅμως δέν ἀντέχουμε νά τὰ βλέπουμε

νηστικά. Πηγαίνουμε κρυφά και παίρνουμε χόρτο ή κανένα δεμάτι βρώμη.

Σε βλέπω, μάνα, να σουφρώνεις τα φρύδια σου, όμως τή λέμε τήν άμαρτία μας, δε μπορούμε να τρώμε μεις και να βλέπουμε τ' αγαπημένα μας ζωνηστικά.

Προχθές ή λύπη μας ήταν άβάσταχτη, όταν χάσαμε δυο από τα καλύτερα άλογά μας, μās πνίγηκαν στο ποτάμι. Κανένας μας δεν έβαλε μπουκιά στο στόμα του. Ο Στέλιος κι ο Γιώργος έκλαιγαν σαν μωρά παιδιά.

Το μεγαλύτερο μέρος τής ήμέρας το περνάμε με τήν περιποίηση των άλόγων μας. Άλλά κάνουμε κι ένα σωρό άλλες δουλειές. Είναι αλήθεια πως το ίππικό είναι ένα όπλο που χρειάζεται διπλή εκπαίδευση.

Κάνουμε άσκήσεις και πεζικού και ίππικού. Οί ίππικές είναι δύσκολες και θέλουν πολύν κόπο. Όμως είμαστε περήφανοι γι αυτό, και κοιτάζουμε να βγαίνουμε άσπροπρόσωποι στο χειρισμό των όπλων, τής χειροβομβίδας και στήν ίππασία.

Ο σύλαμός μας έχει δυο μαχητικές ομάδες, και για να γίνονται σωστά και ταχτικά τα καθήκοντά μας, μοιράσαμε τις δουλειές σε συνεργεία.

Έχουμε ένα συνεργείο ψυχαγωγίας, ένα νοσοκόμων, ένα μόρφωσης και διαφωτισμού, ένα για τόν έπισιτισμό μας. Όλα τα συνεργεία δουλεύουν καλά και βάζουμε στοιχήματα ποιό θα είναι καλύτερο.

Προχθές εργαστήκαμε όλοι μαζί στο συνεργείο θερισμού. Κατεβήκαμε, όπως όλοι, κι έμεις στο κάμπο για να βοηθήσουμε το λαό μας, τους πυροπαθείς και τα θύματα του φασισμού.

Να ήσουν, μητέρα, να μ' έβλεπες. Έγώ επειδή δεν ήξερα να πιάσω το δρεπάνι, πήγα και βοηθοῦσα στο μάζεμα των δεματιών, στο κουβάλημα του νερού για να πίνουν και να πλένονται τα παιδιά.

Μας συγκινοῦσε πιό πολὺ ή στάση των χωρικών. Μας έβλεπαν, έμάς τα παιδιά, να τους βοηθοῦμε με

τὸ τραγούδι στὸ στόμα καὶ ὀλοπρόθυμα, καὶ δὲν ἤ-
ξεραν πῶς νὰ μᾶς περιποιηθοῦν, καὶ τί νὰ μᾶς φι-
λέψουν.

Τὸ γράμμα μου, μάνα, θέλω νὰ τὸ διαβάσεις σ' ὅ-
λα τὰ παιδιά. Καὶ νὰ τοὺς πείς μαζί μὲ τοὺς συνα-
γωνιστικούς χαιρετισμούς μου, ὅτι πρέπει γρήγορα νὰ
τρέξουν κοντά μας, γιὰ νὰ πυκνώσουμε τίς γραμμὲς
τοῦ λαϊκοῦ μας στρατοῦ. Ἔτσι μόνο θὰ διώξουμε
μιὰν ὥρα ἀρχίτερα τὸν καταχτητὴ καὶ θὰ κάμουμε
τὸ λαὸ ἀφέντη, στὸ σπίτι του.

Μὲ φιλιά
Τὸ παιδί σου

Ἡ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΙΤΟΠΟΥΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

— Ἀπὸ ἓνα γράμμα

✓ Ἀγαπητά μου ἀδέρφια!

✓ Ἡ ζωὴ μου ἐδῶ περνᾷ εὐχάριστη. Μᾶς ὀργάνωσε ὅλα τὰ
παιδιά ἡ ΕΠΟΝ. Καὶ εἶμαι πιά τώρα ἀετόπουλο. Ἡ δουλειά
μας ἔχει στρώσει καλὰ καὶ πάει ρολόγι.

✓ Πρὶν λίγες μέρες μᾶς εἶπαν οἱ Ἐπόνιτες, ὅτι ἔπρεπε νὰ
βάψουμε τοὺς τοίχους.

✓ Πήραμε μπογιά, ἄλλος κιμωλία, ἄλλος κεραμίδια καὶ βά-
ψαμε μέσα τὸ σταθμὸ ἀπὸ τὴν μιὰν ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη. Ἦταν
σωστὸ γλέντι, κανεὶς δὲ μᾶς πήρε μυρωδιά. Βάψαμε ὅλους
τοὺς στύλους καὶ τὰ δέντρα. Γράψαμε σὲ μεγάλα χαρτόνια
τὰ συνθήματα καὶ τὰ κολλήσαμε στὸ σταθμὸ, γιὰτι μάθαμε
πῶς θὰ ρθοῦν οἱ Γερμανοράλληδες.

✓ Ἄλλο καθήκον ἔχουμε, νὰ μιλοῦμε ἐμεῖς μὲ τὸν τηλεβόα.

✓ Ἐπειδὴ ἔχω χοντρή καὶ δυνατὴ φωνή, ἔστειλαν ἐμένα.

✓ Μαζί μ' ἓνα ἄλλο Ἀετόπουλο ἀγοράζουμε χαρτόνι καὶ
φτιάνουμε τὸν τηλεβόα.

✓ Βγήκαμε τὸ βράδυ σ' ἓνα ὕψωματάκι. Μίλησα γιὰ τὸν πό-
λεμο μὲ τοὺς αἰμοβόρους Γερμανούς, γιὰ τίς μάχες στὸ Ρουθ-
σο. Παρακινήσαμε τίς μάνες μας καὶ τίς ἀδερφές μας νὰ κι-
νητοποιηθοῦν γιὰ τὸ ψωμί καὶ τὸ σπάσιμο τῆς τρομοκρατίας.

✓ Ὁ τηλεβόας ἄρεσε πολὺ. Καὶ τώρα κάθε βράδυ μᾶς περι-
μένουν ὁ κόσμος, οἱ πόρτες καὶ τὰ παράθυρα. Περιμένει τὸ
πολεμικὸ δελτίο καὶ τὰ ἐσωτερικὰ νέα.

Ἔκαμε πολὺ καλὸ ὁ τηλεβόας στὴ πόλη. Κι' ἂν δὲν ἔχετε
κι ἑσεῖς πρέπει νὰ κάμετε.

Δὲ λέω, ἔχει καὶ κίνδυνο.

Χθὲς ἦρθαν ἀντάρτες καὶ μίλησαν ἀπὸ τὸν τηλεβόα. Εἶ-
παν στοὺς Γερμανοὺς τίς καταστροφές ποὺ παθαίνει ὁ στρα-
τός τους.

Μᾶς πυροβόλησαν δυνατὰ οἱ Γερμανοὶ καὶ μᾶς κυνήγησαν
οἱ Ράλληδες. Ἀναγκαστήκαμε νὰ σχίσουμε τὸ χωνί. Ὅμως σή-
μερα πήραμε τὸ ξυδόχωνο καὶ μιλήσαμε περίφημα. Ἔτσι ἡ
ζωὴ μας περνᾷ ὠραῖα!

Ὅμως ἔχουμε κι ἓναν καημό. Δὲ μᾶς δίνουν ὄπλα. Πολ-
λές φορές μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νὰ κυνηγήσουμε προδότες
καὶ δολοφόνους, ποὺ ἔστειλαν στὸ θάνατο ἢ στὴ φυλακὴ τ' ἀ-
δέρφια μᾶς καὶ καθόμαστε μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια.

Πρὶν λίγες μέρες κάναμε συγκέντρωση καὶ ζητήσαμε νὰ
μᾶς ὀπλίσουν.

«Δώστε μας ὄπλα φωνάζαμε, κι ὑποσχόμαστε, ὅτι ἐμεῖς τ'
Ἄειτόπουλα δὲ θ' ἀφήσουμε οὔτε ἓνα Γερμανὸ καὶ Ράλλικὸ
μέσα στὴν πόλη τῆς Καρδίτσας. Θὰ κάνουμε πραγματικὰ
θαύματα.

«Ἐμεῖς οἱ μικροὶ διαβόλοι ἔχουμε τρα-
νὰ τσαρούχια».

Γειὰ χαρὰ σας παιδιά!
Τὰ Ἄειτόπουλα τῆς Καρδίτσας

ΣΤΟΥΣ ΠΙΟΝΙΕΡΗΔΕΣ

Ἀφιερώνεται στὰ Ἄειτόπουλα
τῆς Σερβίας καὶ Ἀλβανίας

Ἀντρεῖοι Πιονιέρηδες μὲ τὴ γροθὴ γροθιά
μᾶς σμίξαν οἱ ἀγέρηδες, μᾶς ἔνωσ' ἡ σκλαβιά.

Σὰν ἀδέρφια παλεύουμε μαζὶ
Σερβόπουλα, Ἀλβανόπουλα, γιὰ λεύτερη ζωὴ.

Δίνετε σεῖς μὲ τὴ γροθιά τρανὸ χαιρετισμό,
γιὰ τοὺς λαοὺς μας λευτεριά, φωτιὰ στὸ φασισμὸ.

Σὰν ἀδέρφια παλέβουμε μαζὶ
Σερβόπουλα, Ἀλβανόπουλα, γιὰ λεύτερη ζωὴ.

Μαζὶ σας θὰ ζητήσουμε τὸ δίκιο τοῦ Λαοῦ
καὶ τὸ σπαθὶ θὰ μπηξοῦμε στὰ στήθια τοῦ ἐχθροῦ.

Σὰν ἀδέρφια παλέβουμε μαζὶ
Σερβόπουλα, Ἀλβανόπουλα, γιὰ λεύτερη ζωὴ.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΕΠΟΝ

Ἀδέσφια ὄλοι στήν ΕΠΟΝ
 πού μέ τ' ὄπλο πολεμάει τόν ἐχθρό.
 Ἀντάρτες, βγῆτε στά ψηλά βουνά
 γιά τή ζωή καί γιά τή λευτεριά
 γιά τοῦ Λαοῦ μας τὸ ψωμί.

Μέ τή σημαία μας μπροστά,
 πού θά δώσει τή ζωή στήνιά γενιά
 νέοι καί νέες πόχετε καρδιά,
 ἀγωνιστῆτε γιά τή λευτεριά,
 γιὰ τὴ Πατρίδα μᾶς καλεῖ.

Ἀδέσφια σπάστε τὰ δεσμά,
 ριχτήτε μέσ' στή μάχη μέ καρδιά,
 νέοι καί νέες μπῆτε στή γραμμὴ
 γιά μιὰ καινούργια λεύτερη ζωή
 γιά τοῦ Λαοῦ μας τὴν τιμή.

Ἀδέσφια ὄλοι στήν ΕΠΟΝ
 πού μέ τ' ὄπλο πολεμάει τόν ἐχθρό.
 Ἀντάρτες, βγῆτε στά ψηλά βουνά
 γιά τή ζωή καί γιά τή λευτεριά,
 γιά τοῦ Λαοῦ μας τὸ ψωμί.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση ἔκανε τὸ χωριό πολιτεία!

Γύριζαν οἱ χωρικοὶ ἀπὸ τὸ Λαϊκὸ Δικαστήριον.
 Ἦταν ὄλοι εὐχαριστημένοι μέ τὴν ἀπόφαση καὶ οἱ
 κατηγορούμενοι καὶ κείνοι πού εἶχαν καταγγείλει. ✓

—Μπράβο τους, μπράβο τους, ἔλεγε ὁ Γέρο—
 Στάθης. Εἶδαμε τέλος πάντων πρόσωπο Θεοῦ.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση μέ τὴ Λαϊκὴ Δικαιοσύνη ἔκαναν
 τὸ χωριό μας πολιτεία! Δέν τρέχουμε πιά στὸν Ἄλ-
 μυρὸ καὶ στὸ Βόλο γιά ψύλου πήδημα.

Οὔτε ἔξοδα καὶ χασομέρια, νὰ φιλᾶς ποδιές καὶ
 νὰ προσκυνᾶς καὶ νὰ σοῦ τρῶνε τὸ δίκιο σου. ✓

Σήμερα τὰ ἔχουμε ὅλα στά πόδια μας. Ὅλες τίς

άρχες, αστυνόμο, δικαστήριο, δασαρχείο. Και είμαστε έμεις οί νοικοκυραίοι. Δέ μπορεί κανείς νά μάς καθήσει στό σβέρκο. Κάθε τρείς μήνες γίνεται γενική συνέλευση του χωριού που ρίχνει τούς κακούς και διαλέγει τούς καλύτερους.

Σήμερα τὸ χωριό μας δουλεύει ρολόγι. Κόπηκε ἡ κλεψιά, σταμάτησε ἡ καταστροφή τῶν δασῶν, εἶναι σέ ὄλους ἴσα τὰ βάρη.

Ὅ,τι ἀποφασίσει τὸ λαϊκὸ δικαστήριο γίνεται πιστά. Ἀπὸ τούς δικαστές δέν ἔχουμε γιά τὴν ὥρα παράπονα. Ἄν στραβοπατήσουν, δά ψάξουμε γιά τιμιότερους. Μιά που τὸ σύστημα εἶναι καλό, δά βρεθοῦν και οί ἄξιοι πολίτες.

Ἔχουμε και τὴν Ἐθνική Πολιτοφυλακή που εἶναι τὸ ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς Αὐτοδιοίκησης. Αὐτὴ εἶναι βοηθὸς τοῦ λαοῦ νά φυλάξει τὰ ὅσα ἀπόχτησε μὲ τόσες δυσίες και αἵματα, αὐτὴ ἐξασφαλίζει τὴν τάξη και ἀσφάλεια και τὴν ἡσυχία. Αὐτὴ μάς φρουρεῖ τὴν τιμὴ και τὴν περιουσία τοῦ Λαοῦ.

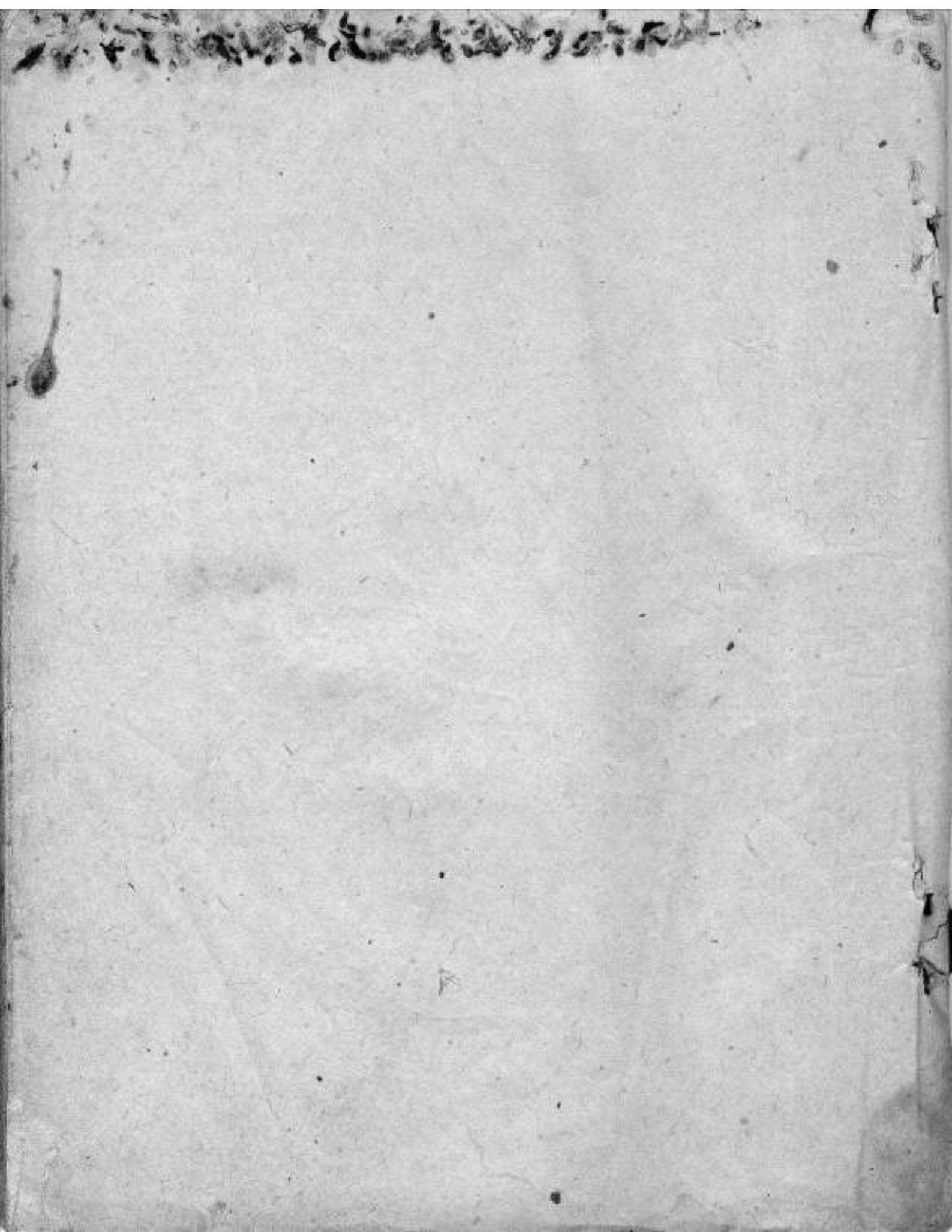
Μὲ τὴν Αὐτοδιοίκηση, συναγωνιστές, φύσηξε ἕνας καινούργιος ἀέρας, λέει ὁ Γέρο—Στάδης. Ζοῦμε μιά νέα ζωὴ κι ὅταν αὔριο δά γίνει εἰρήνη και δά στήσουμε τὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία δά γεμίσει καλοσύνη ὁ τόπος μὲ τὸ εὐλογημένο αὐτὸ σύστημα.

Θά γίνουν ἀληθινές πολιτείες τὰ χωριά μας.

Ὅχι μόνο τίς ἀρχές δά τίς ἔχουμε στά χέρια μας, ἀλλά δά πλουτίσουμε μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ τοῦ πολιτισμοῦ τὰ μέρη μας.

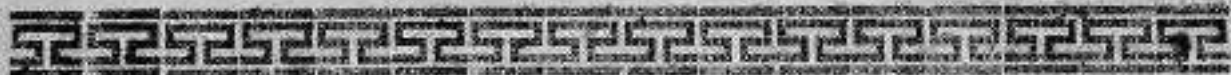
Τι δέ μπορεί νά κάνει ὁ Λαὸς ἄμα κυβερνιέται μονάχος του, χωρὶς τὰ παράσιτα που τοῦ ρουφοῦσαν τὸ αἷμα...

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΟΙ ΕΦΤΑ ΤΕΜΠΕΛΗΔΕΣ

Κοντά στο ποτάμι, ήσυχα μέσα στο σπιτάκι του πατέρα τους μεγάλωναν τὰ ἑπτὰ ἀδέρφια.

Ἐπαίζαν στήν ἀκροποταμιά, ἔκαναν καραβάκια, κολυμπούσαν, ἔφτιαναν λιμανάκια καί περνοῦσαν τή ζωή τους ξέγνοιαστα κι εὐτυχισμένα.

Ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα τὰ καμάρωναν, καί γελοῦσαν μέ τὰ παιγνίδια τους.

Μά τὰ παιδιά μεγάλωσαν. Ὁ Γιώργος εἶναι τώρα 16 χρόνων. Τελείωσε τὸ σχολεῖο του καί θέλει νά δουλέψει.

Μιά μέρα εἶπε σι' ἀδέρφια του :

— Ἐδῶ πού ἔχουμε τήν κοπριά μᾶς ἀσχημίζει τὸ σπίτι καί βλάπτει καί τήν ὑγεία μας.

Πρέπει νά τή σηκώσουμε καί νά τήν πᾶμε στήν ἄλλη ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ, κοντά στοῦ λαχανόκηπο.

Πρόθυμα τὰ ἀδέρφια ἄρχισαν τή δουλειά.

Τὸ μεσημέρι γυρίζει ὁ πατέρας κι ἡ μάνα.

--Τί κάνετε αὐτοῦ; ρώτησε μέ ἀπορία ὁ πατέρας.

Ὁ Γιώργος ἐξήγησε στὸν πατέρα του, πῶς γιὰ τήν ὑγεία τους, τήν καθαριότητα καί τήν εὐκολία τους εἶναι καλύτερα νά μπεῖ ἡ κοπριά κοντά στοῦ λαχανόκηπο, δίπλα στὸν ἀχυρῶνα.

--Τί εἶν' αὐτὰ πού λές Γιωργή; λέει θυμωμένα ὁ πατέρας.

Ἡ κοπριά νά γυρίσει ἐκεῖ ὅπου τήν εἶχα. Χρόνια τώρα εἶναι ἐκεῖ καί δέ μᾶς ἔβλαψε, τώρα θά μᾶς βλάψει;

—Ὁ Γιώργος δέ μίλησε.

Πῆρε μαζί μέ τ' ἀδέρφια του τήν κοπριά καί τήν ἔφερε πάλι μπροστά στοῦ σπίτι.

Πέρασε ἀρκετός καιρός ἤρθε φθινόπωρο. Ὁ Γιώργος ἔβλεπε πόσο παιδευόταν ὁ πατέρας του μέ τὸ λαχανόκηπο.

Φούσκωνε τὸ ποτάμι καί τὰ νερά τὰ χαλοῦσαν ὄλα.

Ἀποφάσισε λοιπὸν μαζί μέ τ' ἀδέρφια του νά στρίψει λίγο τοῦ ποταμιοῦ τή ροή, κι ἄρχισε νά χτίζει ἕνα μικρό, μὰ χοντρό πεζούλι.

Γυρίζει ὁ πατέρας τὸ ἀπόγεμα καί κοιτάζει μέ ἀπορία.

--Τί κάνετε αὐτοῦ παιδιά;

--Ἐτσι πατέρα, εἶπε ὁ χαρούμενος ὁ Γιώργος, οὔτε ὁ λα-

χανόκηπος θά χαλάει κι ούτε κι εσύ θά γυρίζεις μέσα στα νερά και θά σέ πιάνουν οι ρευματισμοί.

Μά ο πατέρας θύμωσε πολύ.

— Δέν τό πίστευα, εἶπε, πώς ἔκανα τέτιους τεμπέληδες και ἀκαμάτες. Για δές! Χρόνια τώρα δέρνομαί μέσα στους λαχανόκηπους και δέν ἔπαθα τίποτα.

“ Ἀκουσε, παιδί μου, ἐγώ ἔτσι τὰ βρήκα κι ἔτσι θά τ' ἀφήσω. Κεῖνοι πού τὰ ἔκαναν ἦταν πιό τρανοί ἀπό μάς. Φοβήθηκες μή σέ βάλω ἐσένα μέσα στα νερά; ” Ἄσε με, θά κάνω μόνος τή δουλειά μου.

Ὁ Γιώργος και πάλι δέ μίλησε, ἄφησε τὰ σχέδια του και πήγε λυπημένος στη γωνιά του.

Πέρασε ἀρκέτος καιρός. Ἐπίασαν τὰ παιδιά μέ σχέδιο τοῦ Γιώργου ν' ἀνοίξουν αὐλάκι για νά πηγαίνει τό νερό μέσα στα δέντρα. Ἐτσι και καλύτερα θά ποτίζονταν, κι αὐτοί δέν θά παιδεύονταν νά κουβαλοῦν νερό μέ τόν τενεκέ.

Τότε πιά κι οι δυο οι γέροι ἔγιναν θηρία.

— Τέτια τεμπελιά, μά τήν ἀλήθεια, δέν τήν εἶχαμε ξαναδεῖ, φώναξαν. Σαράντα χρόνια τώρα οι παποῦδες μας κι ἐμεῖς κουβαλοῦμε τους τενεκέδες τό νερό και ποτέ δέν κουρασθήκαμε οὔτε βαρυγκομήσαμε. Αὐτή εἶναι ἡ δουλειά μας. Και τώρα σεις ἀκόμα δέν κουβαλήσατε δέκα τενεκέδες και βαρεθήκατε;

Εἴσαστε ἑφτά τεμπέληδες. Ἐμεῖς ἔτσι τὰ βρήκαμε κι ἔτσι θά τ' ἀφήσουμε.

Τὰ παιδιά μεῦδιασαν. Δέν εἶπαν οὔτε λέξη. Ἐβλεπαν, πώς, ὅτι κι ἂν ἔπιαναν νά διορθώσουν, πάντα εἶχαν ἀπό τους γονεῖς τους τήν ἴδια ἀπαγόρευση:

« Ἐμεῖς ἔτσι τὰ βρήκαμε κι ἔτσι θά τ' ἀφήσουμε ».

Τὰ ἑφτά ἀδέρφια ἀποτραβήχτηκαν τότε και καθισμένα στην ὄχθη τοῦ ποταμοῦ ἀντίκρυζαν μακριά. Ὅλο τό χωριό ἔλεγε: Κρίμα, κρίμα! για δέστε τους ἑφτά τεμπέληδες. Καημένοι γονεῖς!

Μιά μέρα ἐκεῖ πού κάθονταν συλλογισμένα τὰ παιδιά, εἶπε ὁ Γιώργος.

— Ἐγώ, ἀδέρφια μου, ἀποφάσισα νά φύγω. Νομίζω, πώς ἡ ζωή δέν εἶναι παντοῦ ἔτσι. Τό χωριό μας εἶναι πολύ πίσω.

Θέλω νά πάω νά δῶ πώς ζοῦν οι ἄλλοι, κι ἄμα γυρίσω νά δουλέψω για τό καλό τοῦ χωριοῦ μας.

— Ἐσθάρθουμε κι ἐμεῖς μαζί, εἶπαν τὰ ἀδέρφια.

Τό μεσημέρι ἀφοῦ ἀπόφαγαν, ὅπως ἦταν καθισμένοι ὅλοι

γύρω στο τραπέζι, είπε ο Γιώργος.

— Καλέ μου πατέρα και μάνα. Έμεις αποφασίσαμε να φύγουμε. Να πάμε να βρούμε δουλειά άλλο. Θέλουμε να μας δώσετε την εύχή σας.

Ο πατέρας κοντοστάθηκε κι έπειτα είπε.

Την εύχή μου την έχετε, παιδιά μου. Όμως έσείς δεν κάνατε έδω μέσα στο σπίτι σας καμιά δουλειά και νομίζετε πως θα δουλέψετε άλλο;

Τά παιδιά πήραν την εύχή των γονιών τους κι έφυγαν. Ή γρια κοίταζε τά παιδιά που έφευγαν και την πήραν τά κλάματα.

— Τι θα γίνουν τά παιδιά μου στα ξένα;

— Έννοια σου, είπε ο γέρος, σε μιά βδομάδα θα έχεις τους προκομένους σου έδω. Θα πεινάσουν και θα γυρίσουν. Τό χωριό γελοῦσε ὄλο, που τους έβλεπε να φεύγουν.

— Έ! βέβαια ήταν τόσο προκομένα τά παιδιά! Τό χωριό δεν είχε δουλειά για να τους προφτάσει! έλεγαν.

Πέρασε ή μιά βδομάδα, πέρασαν δυό, πέρασαν μήνες, χρόνια και τά παιδιά δέ γύριζαν.

Ο γέρος στενοχωριόταν, μά δεν έλεγε τίποτα. Ή μητέρα όμως έκλαιγε και δερνόταν.

Σιωπή και λύπη βασίλευε στο σπίτι, που πρώτα ακούγονταν τά γέλια κι οί χαρές των έφτά αδερφών.

Ένα μεσημέρι μιά παρέα από 7 εργάτες ανέβαιναν τό δρόμο του χωριού. Έφτά καλοδεμένα, ήλιοκαμένα παλικάρια. Είχαν τις αξίνες στον ὤμο και τά δρεπάνια στο χέρι.

— Ποιοί είναι αυτοί; ρωτούσαν οί χωρικοί.

Μά όταν πλησίασαν φώναξε κάποιος.

— Είναι οί έφτά τεμπέληδες!

Όλοι βγήκαν κρυφά στις πόρτες και στα παράθυρα για να τους δοῦν.

Ή μάνα λυποθύμησε μόλις είδε τά παιδιά της έτσι γερά, ωραία, σωστά παλικάρια. Κι ο γέρος για πρώτη φορά αναλόθηκε σε δάκρυα κι είπε:

— Παιδιά μου, εγώ τώρα πιά γέρασα. Να κάμετε, όπως νομίζετε έσείς καλύτερα.

Τά παιδιά κάθησαν συγκινημένα γύρω στο πατρικό τραπέζι και διηγήθηκαν τη ζωή τους στους γονείς τους.

Απ' την άλλη μέρα τό πρωί τά έφτά αδέρφια στρώθηκαν στη δουλειά.

Και τί δεν είχαν να κάνουν!

Καθάρισαν και βόλεψαν τό σπίτι τους σύμφωνα με τους

κανόνες της υγιεινής και της όμορφιάς. Άνοιξαν παράθυρα, μετακόμισαν τις κοπριές, έσιαξαν τα χαντάκια, μετάφεραν σέπιο κατάλληλη θέση τα ζώα, καθάρισαν το δρόμο και φύτεψαν δυο σειρές δεντράκια.

Οι γείτονες γελοῦσαν.

—Μπα! μπα! εἶπε ένας, για δές, οἱ ἑφτά τεμπέληδες βαριοῦνται νά πάνε στό δάσος και φέρνουν ἔδω τὰ δέντρα. Μά τὰ ἀδέρφια ἔκαμαν τή δουλειά τους κι ἀδιαφοροῦσαν για ὅλα.

Άνοιξαν πηγάδι, ἔβαλαν ἀντλία κι εἶχαν ἄφθονο νερό και πότιζαν ἀνετα τὰ λαχανικά.

Οἱ χωρικοὶ κουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους.

—Τέτια τεμπελιά τοὺς δέρνει πού οὔτε ὡς τή βρύση δέ θέλουν νά πάνε. Τώρα πιά ἀπογίνηκαν τεμπέληδες!

Ἐφεραν τὰ ἑφτά ἀδέρφια λιπάσματα, ἔσκαψαν τὰ ἀμπέλια τους ἐπιστημονικά, ἔβαλαν δέντρα πού ταίριαζαν στήν πατρική τους γῆ και μέσα σέ δυὸ χρόνια τὸ σπίτι τῶν ἑφτά τεμπέληδων ἦταν σωστό μελίσσι. Ἐλαμπε κατακάθαρο και ὀλόδροσο.

Τὰ χωράφια τους ἔβγαλαν τὸ καλύτερο στάρι και καλαμπόκι. Τὰ σταφύλια τους ἦταν τὰ καλύτερα τῆς περιοχῆς θαροῦσες πὼς ἔγιναν θαύματα.

Οἱ χωρικοὶ ἄρχισαν νά κλείνουν τὸ στόμα τους. Ἀντίθετα μάλιστα παρακολουθοῦσαν κρυφά, μὰ προσεχτικά, τί ἔκαναν τὰ ἀδέρφια και τὸ ἔκαναν κι αὐτοί. Τὰ παλικάρια γεμάτα κελοσύνη τοὺς πλησίαζαν και τοὺς ὀδηγοῦσαν.

Ὁ Γιώργος μεγάλωσε και παντρεύτηκε. Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸν μὲ τή σειρά τους παντρεύτηκαν και τ' ἄλλα τὰ ἀδέρφια. Τώρα ἐκεῖ πού στεκόταν τὸ σπιτάκι τοῦ πατέρα, στέκονται ἑφτά ὠραῖα σπίτια, τὰ σπίτια τῶν ἑφτά τεμπέληδων.

Ἄλλα και τὸ χωριὸ ἄλλαξε ὄψη. Εἶδαν ὄλοι πὼς εἶχαν δίκηο τὰ παιδιά, κι ἄρχισαν νά ζητοῦν τή γνώμη τους καὶ νά διορθώνουν τις κακές συνέθειες. Ἄλλαξαν, κι ἄλλαξαν ὄλο τὸν τρόπο πού ζοῦσαν κι ἔλεγαν.

Αὐτὸ τὸ χρωστᾶμε στοὺς ἑφτά τεμπέληδες.

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΠΑΓΚΟΣ

Γεννήθηκα στοῦ κύρ-Ἀργύρη τὸ μαγαζί. Καθόμουν ἀνάμεσα σέ μιὰ πολιθρόνα κι ἕναν καναπέ. Ὁ κύρ-Ἀργύρης πῆγαινε κι ἐρχόταν και μὲ κοίταζε. Αὐτὸ μ' ἔκανε περίεργο. Φαίνεται, πὼς θὰ εἶμαι ὄφραϊος! Τώρα μ' ἔβαψε πράσινο σκουῖρο κι ἔχω μεγάλες χαρές.

Σήμερα πρῶτ' πρῶτ' μὲ φόρτωσε ὁ κύρ-Ἀργύρης σ' ἕνα ἀμαξάκι και μὲ γύριζε μέσα στοὺς δρόμους.

—Μὲ γυρίζει, εἶπα, ὁ κύρ-Ἀργύρης, γιὰ νὰ μὲ δεῖ ὁ κόσμος.

Μὰ ἡ ἀξίνα ποῦ ἦταν δίπλα μου ἔσκασε στὰ γέλια.

—Τὶ λές, Χριστιανέ μου, σὲ πηγαίνει ὁ κύρ Ἀργύρης στὸ πάροκο.
Θὰ σὲ στήσει κάτω ἀπὸ τὴ λεύκα, γιὰ νὰ ἔρχεται ὁ κόσμος καὶ νὰ ξεκουράζεται!

Νάμαι τώρα στημένο κάτω ἀπ' τὴ σκιὰ μιᾶς μεγάλης λεύκας, δίπλα στὴ βρυσούλα.

Πόσο χαίρομαι. Περιμένω ὅμως νὰ δῶ τὶ θὰ γίνει.

Ἄ! νὰ! κάποιος ἔρχεται. Φορεῖ πιλότιο μὲ σειρήτια.

Ἔρχεται ὁ Βασιληᾶς!

Μὰ ἡ βρυσούλα μου λείπει.

—Ὅνειρα βλέπεις, παγκάκι; Αὐτὸς εἶναι ὁ Μαθιὸς ὁ φύλακας τοῦ πάροκου.

Ἦρθε ὁ Μαθιὸς, μὲ κοίταξε ἀπὸ κοντὰ κι εἶπε.

—Καλὸ εἶναι. Θὰ ξεκουράζει τοὺς διαβάτες.

Σὲ λίγο ἦρθαν δυὸ κυρίες ὁμορφα ντυμένες.

Τεντώνουμαι, προσπαθῶ νὰ μὲ δοῦνε, θέλω νὰ καθήσουν ἀπάνω μου.

Νάτες ἦρθαν! Μὲ κοίταξαν κι εἶπαν:

—Τὶ ὁμορφο παγκάκι!

Κάθησαν καὶ φλυαροῦσαν τόσο ποῦ μὲ ζάλισαν.

Ἦστερα ἀπὸ λίγο, ἀφοῦ ἔφυγαν οἱ φλύαρες Κυρίες, ἦρθε μιὰ μητέρα μὲ τὰ δυὸ παιδάκια της. Ἀρχισα νὰ φοβᾶμαι. Τὰ μικρὰ ἔφτιαχναν μὲ τὸ χῶμα καὶ τὸ νερὸ ψωμάκια καὶ τ' ἀκουμποῦσαν ἀπάνω μου. Ἡ μητέρα τὰ μάλωσε, μὰ αὐτὰ δὲν ἄκουσαν. Ἦρθε ἡ ὄρα κι ἔφυγαν κι αὐτά.

—Ἄς πάνε στὸ καλὸ, φώναξα, μὲ λέρωσαν τὰ παλιόπαιδα.

Τὸ μεσημέρι εἶδα ἀπὸ μικρὰ 3—4 ἐργάτες, ἔρχόνταν πρὸς τὸ μέρος μου.

—Μόνον νὰ μὴν ἔρθουν σὲ μένα, εἶπα, μὲ τοὺς ἀσβέστες τους καὶ τὰ χῶματα.

—Δὲ ντρέπεσαι, μοῦ φώναξε θυμωμένα ἡ λεύκα, θυμώνεις ἀντὶ νὰ χαίρεσαι ποῦ βοηθᾷς τὸν ἀποσταμένο κόσμο; Ποῦ θὰ πάρει ἀέρα ὁ ἐργάτης;

Κι ἐνῶ μοῦ ἔλεγε αὐτά, ἀπλώνε περισσότερο τὰ κλαδιά της σὰν νὰ τοὺς καλοῦσε νὰ ρθοῦν νὰ καθήσουν κάτω ἀπὸ τὴ σκιὰ της. Τὸ ἴδιο ἔκανα κι ἐγώ.

Οἱ ἐργάτες πλησίασαν ἤκτιαν νεράκι, μὲ κοίταξαν μὲ ἀγάπη καὶ κάθησαν στὰ γόνατά μου.

Ἐἶπαν τὰ δικά τους, κι ἔπειτα ἄρχισαν νὰ σιγοτραγουδοῦν.

Νάμουν τὸ Μάη πιστικός, τὸν Αἴγουστο δραγάτης
καὶ στήν καρδιά τοῦ χειμωνιοῦ νάμουνα κρασοπούλος.
Μὰ πλιὸ καλάταν νάμουνα ἀρματωλὸς καὶ κλέφτες
Ἄρματωλὸς μέσ' στὰ βουνά, καὶ κλέφτης μέσ' τοὺς κάμπους
νάχα τὰ βράχια ἀδέρφαι μου, τὰ δέντρα συγγενάδια,
νὰ μὲ κοιμᾶν οἱ πέρδικες, νὰ μὲ ξυπνᾶν τ' ἀηδόνια,
καὶ στήν κορφὴ τῆς Λιάκουρας νὰ κάνω τὸ σταυρὸ μου,
νὰ τρώγω τούρκικα κορμιά, σκλάβο νὰ μὴ μὲ λένε.

Ἐφυγαν κι αὐτοί, κι ἤρθε ἕνας γέρος μὲ τὴ γριά του. Κατικου-
ρασμένοι κάθισαν καὶ τοὺς πῆρε ὁ ὕπνος. Ὁ ἥλιος φαίνεται τοὺς ζά-
λισε.

Φεύγοντας εἶπαν: Εὐλογημένο νὰ εἶσαι παγκάκι!

Εἶμαι ὄλο χαρά. Ἐχει δίκηο ἢ λεύκα. Εἶναι ὠραῖο πρᾶμα νὰ εἶσαι
χρήσιμος στήν κοινωνία.

Η ΕΞΟΧΗ

Προβαίνει ὁ ἥλιος μ' ὄλη του τὴ χάση
κι ἀπὸ λάμψη τὸν κόσμον πλημμυρίζει.
Μὲς στὸ χωράφι, ἀτίμητο ζευγάρι
ἀπὸ βόδια θωρεῖς νὰ τριγυρίζει.

Ἐδῶ κοιτᾶς περήφανο μοσχάρι
στὸ πράσινο σιτάρι νὰ βαδίζει.
Εἶν' ἄλλο ἐκεῖ γυρμένο στὸ χορτάρι
καὶ τὸ πλατὺ ρουθούνι του καπνίζει.

Μύριες ἀξίνες σκάπτουνε τὴ γῆ
κι ὑψωμένες στὸν ἥλιο λαμπυρίζουν.
Στοὺς κάμπους βασιλεύει θεῖα σιγή

Κι ἐνῶ θωρεῖς τὰ σπίτια νὰ καπνίζουν,
ἄλλο πιά δὲ γρικᾶς στὴ χαραυγή,
παρὰ τὰ βόδια ἀγάλι νὰ μουγκρίζουν

ΣΤ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΤΟ ΜΑΣΤΟΡΟΠΟΥΛΟ

Ὁ Κωστάκης μέρες τώρα παρακολουθοῦσε τὴν οἰκοδομὴν, ποὺ γινόταν ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σπίτι τους. Πρῶτα-πρῶτα ἔφεραν τὰ ὑλικά: πέτρες, κεραμίδια, ἄμμο, ἀγκωνάρια, ἀσβέστη, ξύλα.

Ἐπειτα ἀνοιξαν τὰ θεμέλια βαθειὰ κι ἄρχισαν τὸ χτίσιμο. Τοῦ ἄρεσε τοῦ Κώστα νὰ βλέπει πῶς χτίζουν οἱ χτίστες. Μὰ πιο πολὺ καμάρωνε τὸ μαστορόπουλο ποὺ σοβαρὸ σοβαρὸ κουβαλοῦσε πάνω στὸν ὄμο του μὲ τὸ πηλοφόρι λάσπη, ἢ πάνω στὴ ράχη του πέτρες.

Σιγὰ σιγὰ πλησίασε τὸ μικρὸ καὶ γίνηκαν φίλοι.

Ἐνα ἀπόγεμα κάποιος χτύπησε στὴν πόρτα τοῦ Κωστάκη.

Ἄνοιξαν, καὶ στὸ κατώφλι στεκόταν δειλὸ καὶ στενοχωρημένο τὸ μαστορόπουλο.

—Τὶ θέλεις Ἀλέξη; ρώτησε ὁ Κωστάκης, ἔλα μέσα.

—Ὅχι, νὰ μὴν ἀνησυχῆσω τὴ μητέρα σου.

—Ἐλα μέσα, σοῦ λέω, ἡ μητέρα μου ἀγαπᾷ τὰ παιδιά ποὺ δουλεύουν.

Μπήκε μέσα ὁ Ἀλέξης κι εἶπε ντροπαλά.

—Κωστάκη, ἔχω ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴ γιαγιά μου. Δὲν ξέρω γράμματα. Θέλεις νὰ μοῦ τὸ διαβάσεις;

Ὁ Κωστάκης προσπάθησε, μὰ δὲν τὸ κατάφερε. Ἦταν πολὺ κακογραμμένο.

—Σταδῆτε, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, θὰ σοῦ τὸ διαβάσω ἐγώ.

Ἄνοιξε τὸ γράμμα καὶ διάβασε:

Ἀγαπημένο μου παιδί

Πῆρα τὸ γράμμα σου καὶ τὰ λεπτά. Τὴν εὐχή μου νὰ ἔχεις ἀγόρι μου. Χῶμα νὰ πιάνεις καὶ μάλαμα νὰ γίνεται. Ἐγώ εἶμαι τώρα σὲ ἓνα συσσίτιο καὶ ὑπηρετῶ. Εἶμαι καλὰ. Νὰ κρατεῖς τὰ λεπτά, παιδί μου, γιὰ νὰ τρέφῃσαι καλὰ.

Περιμένω γράμμα σου, όσο μπορείς πιο γρήγορα.

Σε φιλώ παιδί μου
 Ή γιαγιά σου

Το παιδί σκούπισε βιαστικά ένα δάκρυ. Μάκι ή μητέρα του Κωστάκη είχε δακρύσει.

—Μπράβο, Ἀλέξη, τόσο μικρό παιδί και φροντίζεις για τη γιαγιά σου. Μπράβο σου. Μά πώς βρεθήκατε χωρισμένοι;

Ἡ ἱστορία του Ἀλέξη.

Εἴμαστε πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Κι εἶχαν οἱ οἰκογένειες τῆς μάνας μου καὶ τοῦ πατέρα μου μὲ χίλιες πίκρες καὶ βάσανα ἐγκατασταθεῖ στὴν Καβάλλα. Ἐκεῖ παντρεύτηκαν οἱ γονεῖς μου καὶ ζούσαμε καλά.

Ἦρθε ὁ κατακτητὴς καὶ μᾶς ἔφερε καὶ τοὺς Βούλγαρους. Ἐκαψαν τὰ σπίτια μας, σκότωσαν τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα μου καὶ δὲ μᾶς ἄφησαν τίποτα.

Μὲ χίλια βάσανα σωθήκαμε ἐγὼ κι ἡ γιαγιά μου. Μᾶς πήγαν πρῶτα σ' ἓνα χωριό, μὰ ὑποφέραμε πολὺ ἀπὸ πείνα.

Ἦμουν 10 χρόνων κι ἔφυγα γιὰ νὰ βρῶ δουλειά.

Τώρα δουλεύω κοντὰ στὸ μάστορο-Πέτρο. Μὲ περιποιεῖται πολὺ, μοῦ δίνει καὶ τρῶω καὶ μὲ ντύνει.

—Καὶ δὲν ξέρεις καθόλου γράμματα;

—Τελείωσά τὴν Γ' τάξη τοῦ δημοτικοῦ.

—Τότε ὁ Κωστάκης ποὺ εἶναι στὴν Δ' θὰ σέ βοηθήσει κάθε βράδυ νὰ μὴ χάνεις τὴ σπουδὴ σου.

Ἔτσι κι ἐγινε· κάθε βράδυ ἐρχόταν ὁ Ἀλέξης καὶ μελετοῦσαν μαζὶ μὲ τὸν Κωστάκη.

Ὁ Ἀλέξης γίνεται μαθητὴς

Μιὰ μέρα ἡ Δ' τάξη εἶχε ἓνα πολὺ δύσκολο πρό-

βλημα. Κανένα παιδί δέν τὸ εἶχε λύσει μόνο ὁ Κωστάκης.

— Μπράβο, Κώστα! εἶπε ὁ Δάσκαλος.

Μὰ ὁ Κώστας σήκωσε τὸ χέρι κι εἶπε.

— Δέν πρέπει σὲ μένα τὸ μπράβο. Τὸ πρόβλημα τὸ ἔλυσε ὁ Ἀλέξης. Κι εἶπε τὴν ἱστορία τοῦ Ἀλέξη.

Ἔτσι ἡ τάξη τότε ἐνδουσιάστηκε. Ὅλοι εἶπαν, ὅτι πρέπει νὰ βοηθήσουμε τὸν Ἀλέξη νὰ ρθεῖ στὸ σχολεῖο.

Ὁ Ἀλέξης ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα ἔγινε μαθητῆς. Ἐτρωγε συσσίτιο στὸ σχολεῖο κι ἔμεινε στοῦ Κωστάκη τὸ σπίτι. Ἐτσι μελετοῦσε ξέγνοιαστος καὶ πέρασε ὅλα τὰ παιδιὰ στὰ μαθήματα. Ἀλλὰ καὶ στὸν χαρακτήρα ἦταν ἐξαίρετος. Τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐχτιμοῦσαν ὅλοι. Τώρα ἔχει γίνει ὁ Ἀετοπουλάς τῆς γειτονιάς. Κι ὅλα τὰ παιδιὰ παραβγαίνουν ποῖο νὰ μοιάσει περισσότερο τοῦ Ἀλέξη.

Ο ΣΚΑΡΟΣ

Τὶ νᾶναι ἡ λαμπρὴ φωτιά μέσ' στὸ βουνὸ τὸ πέρα
ποῦ πότε πότε ἀνάβεται καὶ πότε πότε σβνέται;

— Αὐτὴ τὴν ὄρα οἱ πιστικοὶ τὰ πρόβατα σκαρίζουν.
Βόσκουν αὐτὰ μὲ τὴ δροσιά καὶ μὲ τὸ κρύο τῆς νύχτας
σὲ γούπατον, σὲ λαγκαδιὰ καὶ σ' ὄχτους ἀπλωμένα.
Γλυκὸς γλυκὸς ἀντίλαλος χίνεται ἀπ' τὰ κουνδούνια
κάποτε σκύλου βάβυσμα βαθειὰ βαθειὰ γροικιέται
μέσ' στὴ μαυροῖα τὴν πυκνή. Κι ἀπὸ τὶς στάνες γύρα
οἱ πιστικοὶ συνάζονται, κόβουν κλαριὰ ἀπὸ κέδρους,
σταίνουν τετραήμελην φωτιά, στρώνονται ἀράδα ἀράδα,
καὶ μέσ' στὴν πύρα τῆς φωτιᾶς, στὴ μυρουδιὰ τοῦ κέδρου,
καθένας λέει τὰ λόγια του. Κι ἄλλος γιὰ ἀγάπες λέγει,
ἄλλος γιὰ κοῦρσες μολογάει, γιὰ κλέφτες, γιὰ πρωιάτα,
γι' ἀρματωσιές, γιὰ σκοτωμούς, καὶ κάπου κάπου ἀπλώνει
κι ἀναγυρίζει τὴ φωτιά καὶ παίρνει ἓνα τραγοῦδι.
Τραγοῦδι τοῦ παλιοῦ καιροῦ, τοῦ Λάμπρου τὸ τραγοῦδι.
Ἄλλος γιὰ τὸ κνήγι λέει στῆς νύχτας τὸ καρτέρι
σίντα ξεβγαίνει τὸ καρτί, τ' ἀρκοῦδι, τὸ καρλιάνι.

Γαμερὰν Ἰωαννίδου

"Άλλος πιξάρι πελεκιάει και ζωγραφίζει ἀγκλίτσιν,
 ἄλλος γαλαροκούδουνα περνάει στὰ κόθρα μέσα.
 "Άλλος θυμάται τούς χορούς, ἄλλος ἀγάλια ἀγάλια
 μὲ τὴ βραχνή τζαμάρα του «τὸ λάγιο ἀρνί» μαθαίνει
 ἄλλος τὸν ὁμορφο βοσκὸ καὶ τὴ βασιλοπούλα
 θυμάται τοῦ παραμυθιοῦ ποὺ τούλεγε ἡ βαβὰ του
 κι ἀρχίζει καὶ τὸ μολογάει καὶ οἱ γύρα τὸν ἀκοῦνε.

Κι ἕνας, ἀπ' ὅλους πλιὸ τρανὸς καὶ ἀπ' ὅλους λογισμένος,
 ποὺ γέρνει ἀπάνω στὸ ραβδί, στερονὸς ἀπ' ὅλους λέγει
 γιὰ τὴν τσοπίνικη ζωή, κι ὅλο τοῖς ὀρμηγεύει
 γιὰ τὴ βοσκή, γιὰ τ' ἄρμεγμα, γιὰ τῆς ἐρμιᾶς τ' ἀγρίμι
 γιὰ τὸ μαντοῖ, γιὰ σάλαγον, γιὰ στάλισμα, γιὰ σκάρον,
 γιὰ γέννον, καὶ γιὰ βύζαμα καὶ γιὰ τὸν ἔρμον κοῦρο.

Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

ΕΙΝΑΙ ΦΤΩΧΗ Η ΓΗ ΜΑΣ;

Μᾶς λένε πὸς ἡ γῆ μας εἶναι φτωχὴ καὶ γι αὐτὸ μᾶς δέσνει ἡ
 πείνα καὶ δὲν κάνουμε προκοπή. Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, μᾶς εἶπε ὁ
 Δάσκαλος σήμερα.

Μᾶς λένε πὸς τὸ καθυστερημένο χωριὸ καὶ γενικὰ τὸ ἀγροτικὸ
 ζήτημα βάλτωσε καὶ γι' αὐτὸ ἔριξε τὸν τόπο μας πίσω καὶ στὴν οἰ-
 κονομικὴ του ζωὴ καὶ στὴν πνευματικὴ. Αὐτὸ εἶναι σωστό.

✕ Δὲ φταίει ἡ γῆ μας! Ξέρουμε ὅτι μέσα της, τὸ ὑπέδαφος, εἶναι
 πλούσιο, ξέρουμε ἀκόμα ὅτι τὰ νερά της εἶναι τέτοια ὥστε μπορού-
 με μέσα σὲ λίγα χρόνια νὰ φτάσουμε στὴν πρώτη γραμμὴ τῆς πα-
 ραγωγῆς. ✕

Μόνον ἡ Θεσσαλία, ἅμα χρησιμοποιήσει τὶς λίμνες της καὶ τὰ ποτά-
 μα της ἀποξηραίνοντας τὴν Κάφλα καὶ τοὺς βάλτους της, καὶ χρησι-
 μοποιήσει λιπάσματα, θὰ μᾶς δώσει τὸ ψωμὶ ὅλης τῆς χώρας. Καὶ δὲν
 εἶναι μόνον ἡ Θεσσαλία, ἔχει κι ἄλλα μέρη ἡ Ἑλλάδα.

Ρίζα τοῦ κακοῦ εἶναι ὁ κακὸς κληρὸς τοῦ ἀγρότη, οἱ πολὺ καθυ-
 στερημένες μέθοδοι τῆς παραγωγῆς, τὸ περίφημο ἀλέτρι ποὺ εἶχανε οἱ
 πρόγονοί μας ἐδῶ καὶ 2500 χρόνια. Ἀκόμα ρίζα τοῦ κακοῦ εἶναι τὸ
 λίγο, πολὺ λίγο εἰσόδημά του καὶ τὰ χρέη του. Εἶναι πνιγμένος ὡς τὸ
 λαμπρὸ ὁ ἀγρότης ἀπὸ χρέη.

Γίνηκαν πολλοὶ ὀργανισμοὶ δῆθεν γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν, μὰ ὅλοι
 ἦταν βδέλες ποὺ τοῦ ρουφοῦν τὸ αἷμα καὶ πιὸ μεγάλη ἀπ' ὅλες, τὸ το-
 κογλυφικὸ χταπόδι, ἡ Ἀγροτικὴ Τριάπεζα.

Πῶς δ' Ἕλληνας ἀγοράς θὰ δημιουργήσῃ κίνηση αγοραστικῆ, ποὺ θὰ βροῦν οἱ ἀγρότες τὰ ἀγοράσων τὰ διάφορα εἶδη ποὺ χρειάζονται· λεπτὰ δὲν ἔχουν, εἰσόδημα δὲν ἔχουν. Ἐτσι ἡ βιομηχανία ἀφοῦ δὲ βροῖσκει μεγάλη καταπόνηση εἶναι καθυστερημένη, ἡ συγκοινωνία εἶναι πρωτόγονη καὶ ὁ πολιτισμὸς μας ὀλίγελα καθυστερημένος.

Ἐτσι εἴμαστε ἀπὸ τὸ 1821 ὡς τὴν 4ῃ Αὐγούστου. Αὐτὴ μεγάλη σε τὴ φτώχεια καὶ ἔκαμε τὶς συμφορὰς μας πιά ἀβίασταχτες. Ὅτι κακὸ εἶχαμὲ τόκαμε χίλιες φορὲς χειρότερο. Εἶναι ἡ ἐποχὴ ποὺ μὲ φρίκη θὰ τὴν συλλογιῶνται οἱ ἀπόγονοί μας.

Γι αὐτὸ ὁ ἀγρότης ξελέρασε ὅλους τοὺς ἀγρότες τῆς Εὐρώπης σὲ δυστυχία. Ἐχει τὰ ρεκόρ ἀπὸ τὴν ἀνάποδη.

Ἡ παραγωγή μας σὲ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα εἶναι πρὸ χαμηλὴ ἀπὸ ὅλους.

Ἐχαυμε τὸ μεγαλύτερο χρέος στοὺς ξένους.

Οἱ φόροι ποὺ μᾶς ἔβαζαν ἦταν μεγαλύτεροι ἀπὸ τοὺς φόρους ποὺ πληρώνουν οἱ ἄλλοι λαοί.

Ἐχαυμε τὸ ρεκόρ τῆς φτώχεις ζωῆς. Κανένας ἄλλος λαὸς τῆς Εὐρώπης δὲ ζεῖ τόσο φτωχικά. Καὶ φυσικὰ ὁ ἐργάτης καὶ ὁ ἀγρότης εἶναι οἱ πρὸ φτωχοὶ μέσα στοὺς φτωχοὺς. Ἡ φτώχεια αὐτὴ μᾶς κάνει νὰ ἔχαυμε καὶ ἄλλα ρεκόρ. Εἴμαστε ἀγράμματοι 500)⁰. Καὶ αὐτοὶ ὅπως καταλαβαίνουμε οἱ ἀγράμματοι εἶναι περισσότερο χωριάτες καὶ χωριάτισες.

Αὐτὴ ἦταν ἡ κατάστασή μας, εἶπε ὁ Λάσκαλος, ὅταν ἦρθε ὁ Κατακτητῆς. Ἐκεῖνος πιά μᾶς ἀποτέλειωσε. Ἄνθρωποι, ζῶα, δάση ὅλα ρημάχτηκαν.

Γι αὐτὸ καὶ ὁ πρῶτος ποὺ ἀρπαξε τὸ ὄπλο καὶ βγήκε στὸ βουνὸ εἶναι ὁ φτωχὸς χωριάτης, ὁ τσοπάνος, ὁ ἀγωγιάτης.

Πάνω στὴν ἀγροτικὰ στηρίχτηκε ἡ ἐθνικὴ μας ἐπανάσταση.

Αὐτὴ εἶναι ὁ Ἄτλαντας.

Αὐτὴ δίνει τὰ τρόφιμα τὰ γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ: μπομπότα, στάρι, κριθάρι, βρώμη, κρέας, τυρὶ. Αὐτὴ δίνει τὰ μεταφορικὰ μέσα: τὸ μουλάρι, τὸ γαῖδούρι. Καὶ ὅταν ἔπεσαν αὐτὰ ἀπὸ τὴν πείνα, πάλι ἡ ῥάχη τοῦ χωριάτη, τῆς χωριάτισας κουβάλησε «ζαλίγκα» τὴ μπομπότα καὶ τὰ πολεμοφόδια ποὺ χρειάστηκαν οἱ ἀντάρτες.

Γιὰ τὶς θυσίες αὐτὲς ὅμως ἀνταμείφθηκε ὁ ἀγρότης. Ἡ λαϊκὴ ἐπανάσταση τὸν γλιτώνει ἀπὸ τοὺς φόρους, τὸν εἰσπράχτορα, τὸν ἀστυνόμο, τὸν εἰρηνοδίκη, τὸν ἄγρονόμο, ὅλους αὐτοὺς τοὺς βασανιστὲς τοῦ παλιοῦ καιροῦ ποὺ τοῦ ἔβαζε στὸ κεφάλι του ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα.

Τώρα πιά ὁ χωρικός πῆρε ὁ ἴδιος στὰ χέρια του τὴ ζωὴ του. Γεῦτηκε τὴ λευτεριά του. Πῆρε τὴ διοίκηση τοῦ χωριοῦ του, τὰ δικαστήρια, τὴν ἀγοροφυλακὴ, τὴν πολιτοφυλακὴ.

Βλέπει πώς ζει και βιοσιλεύει χωρίς να έχει ανάγκη από βασιλιάδες, πολιτικάντηδες, κομματάρχες και βουλευτάρχους. Αρχίζει να σημειώνει μια νέα ζωή που δεν την ήξερε προοιτίτερα.

Φτιάχνει λαϊκά ιατρεία, λαϊκά φαρμακεία, παιδικούς σταθμούς, μαθηματικά συστήματα και τόσα άλλα.

Γι αυτό αγωνίζεται τώρα με τ' όπλο στο χέρι, για να αποκτήσει και να χτίσει γερὰ τὴ Λαϊκὴ Δημοκρατία, ὅπου μέσα σ' αὐτὴ θὰ λύσει τελειωτικὰ κι ἀποφασιστικὰ τὸ ἀγροτικὸ πρόβλημα.

Σήμερα, ἡ ΠΕΕΑ, βάζει τὰ πρώτα θεμέλια, ἀνοίγει τὸ δρόμο. Μὰ τὸ σπουδαῖο εἶναι ὅτι πῆρε ὁ ἴδιος ὁ χωρικός τὴν ἐπιλόγησή του στὰ γέ-
ρια του. Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερο κέρδος, σὲ ὅλο τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα
κι εἶναι μαζί και ἐγγύηση πὼς θὰ λυθεῖ ὀριστικὰ γιὰ ὄφελος τοῦ
χωρικοῦ.

ΕΜΠΡΟΣ

Ἐμπρός ὀλόρθοι, ἀτρόμαχτοι
μαυροῖα ἀστροπελέκι,
μὰ νά! σπαθὶ γοργάστραψε
βροντᾶει τὸ ντουφέκι.

Στὴν Πίνδο, στὸν Ταύγετο
καὶ στὰ Μπαλκάνια ὡς πέρα,
μὰ ἡ φλόγα, μὰ ἡ φοβέρα
κι ἕνας ὁ νοῦς, Ἐμπρός!

Ἐμπρός βουνὰ ψηλῶστε μας
κι ὦ θάλασσα, νά ἡ ὥρα
στοίχισε τὰ καρδιάμας
καὶ βόηθα νικηφόρα.

Ξανά τοῦ Ρήγα ἡ σάλπιγγα
καὶ πάει στὰ μεσουράνια
μαυροβουνιοῦ καπλάνια
κι Ὀλύμπου σταυραετοί.

Ἐμπρός ἀδέσφια ἀτράνταχτοι
κι ἄν πέφτει ἀστροπελέκι,
νά τὸ σπαθὶ γοργάστραψε
βρόντησε τὸ ντουφέκι.

Ἡ Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη
 ἢ ἡ Ἑλλάδα λάμπει
 ἀγυλογοῦν οἱ κάμποι
 κῶνε οἱ καρδιές, Ἐμπρός!

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ
 (Χριστουγεννιάτικο)

Ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Φιλίππου ἀκόμα λογάρια εἶς εἰσπράξεις, πού θὰ εἶχα ἀπὸ τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων. Καί γιὰ τὰ κάλαντα αὐτὰ τρία προίματα μοῦ χαριζόνταν: σακίδια γὰ θάλα τὰ λεπτά, σύντροφος γὰ τὰ ποῦμε καὶ φυλλάδα, πού γὰ τὰ ἔχει γραμμένα. Γὰ δὸ πρῶτα τὰ εἶχα ἐξυπριασμένα. Σακίδια θὰ μοῦ ἔγραψε ἡ μάνα μου, σύντροφο θὰ εἶχα τὸν ξάδερφό μου τὸ Γιώργη, δυὸ χρόνια μεγαλύτερο ἀπὸ μένα καὶ δυὸ χρόνια μικρότερο ἀπὸ τὸν ἀδερφό μου τὸν Κωστή. Τὸ ζήτημα τῆς φυλλάδας ὅμως μ' ἀνησυχούσε πολὺ.

Ὁ μάριμα-Σωτήρος, ὁ μεγαλύτερος καταστηματάρχης τοῦ χωριοῦ μας, εἶχε λογιῶν-λογιῶν φυλλάδες, καὶ μόνο τὰ κάλαντα δὲν εἶχε ὁ ἐξλογημένος.

Διαδόθηκε ὅμως ἡ φήμη, ὅτι στὸ Καμάρι, χωριὸ μιάμιση ὄρα μακριὰ ἀπὸ τὸ δικό μας, εἶχε τέτοιες φυλλάδες ὁ Μήτσος τοῦ Ἀντώνη Ὁ Γιάννης ὁ Χαβέλης τις προάλλες πῆρε μιὰ δεκάρα ἀπὸ τὰ βαφτίσι τοῦ ἀδερφοῦ του κι ἐπειδὴ ὁ μάριμα-Σωτήρος δὲν εἶχε οὔτε σουγιάδες, γιὰ νὰ πάρει ἕνα σουγιά, πῆγε στὸ Καμάρι. Ἐκεῖ λοιπόν, μᾶς ἔλεγε καὶ μᾶς ὀρκιζόταν, εἶδε φυλλάδες, πού λέγανε τὰ κάλαντα.

Γώρα ἔπρεπε νὰ βρεθεῖ κι ἡ σχετικὴ δεκάρα γιὰ τὴν ἀγορὰ τῆς φυλλάδας. Προίμα πολὺ δύσκολο. Νὰ μποροῦσα τουλάχιστο νὰ προσεξοφλοῦσα μιὰ δεκάρα ἀπὸ τις εἰσπράξεις τῶν Χριστουγέννων! Ἀλλὰ πού νὰ βρεθεῖ προσεξοφλητής.

Ἐνας τέτιος μποροῦσε νὰ ὑπάρχει, ἡ μάνα μου —πατέρα δὲν εἶχα. Ἀλλὰ εἶπα πάλι, πού ἡ μάνα μου εἶχε πάρα πολὺ λίγες δεκάρες καὶ δὲν τις περισσότερο νὰ ρισκοκινδυνέψει οὔτε μιὰ σὲ προσεξοφλήσεις;

Μιὰ μέρα ὅμως ἡ μάνα μου ποῦλησε λεμόνια ἀπὸ τὸν κῆπο μας καὶ πῆρε ἑπτὰ δραχμές. Τὸ βράδυ λοιπόν τῆς ἴδιας ἡμέρας μοῦ ἔδωσε κι ἐμένα τὴ δεκάρα, πού ζητοῦσα κάθε μέρα.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔσφιγγα σφιχτὰ στὴν παλάμη μου τὴν πολυπόθητη δεκάρα καὶ ἀντὶ γιὰ τὸ σχολεῖο τραβήξα γιὰ τὸ καμάρι, ἀπ' ὅπου, πρὶν γίνει μεσημέρι, γέμισα στὸ σπῆτι μὲ τὴ φυλλάδα στὸ ταγάρι μου.

Τώρα ἐρχόταν ἡ σειρά τῆς σακούλας. Τὸ πρῶμα ἦταν πολὺ εὐκόλο. Ἔσκισε ἡ μάνα μου μιὰ λῶμα ἀπὸ τὴ φουστάνελα τοῦ μοσιφίτη τοῦ πατέρα μου καὶ μοῦ τὴν ἐφτιαξε. Τὴν ἔδωσα μ' ἓνα σακάκι γαστῶ, γιὰ νὰ βαστᾷ τὸ βάρος. . . τοῦ παιδιᾶ καὶ τὴν κρέμασα ἐμπρὸς στὸ στῆθος μου κατάσαρκα. Ἔτσι αἰσθανόμουν τὴν ἐπιρρῆ τῆς ποῦ δὲ γαργάλιζε μόνο τὴν ἐπιθεομίδα μου, ἀλλὰ καὶ τὴ φαντασία μου. Τὴ φανταζόμουν γεμάτη πενταροδεκάρες, ποῦ θὰ τις ἔκανα λίρες. Καὶ ἐξέρετε, πῶς πενταροδεκάρες τις κάναμε λίρες. Τis βάξαμε κατωγῆς στὸ χῶμα καὶ μὲ τὴ φτέρνα μας γυμνή τις τρίβαμε, τις τρίβαμε πολλὴ ὥρα, ὥσπου ἔφευγε ἡ σκουριά καὶ γινόντανε λίρες!

Ὁ σύντροφος πιά ἦτανε σίγουρος, ὁ Γιώργης τοῦ μπάρμπα μου τοῦ Γιάννη. Μαζὶ μ' αὐτὸν κάναμε ὅλες τις ἐπιχειρήσεις καὶ ὅλες τις τρέλες. Μαζὶ βόσκαμε τις προβατίνες, ἐγὼ τὴν Γούβα τὴν ἔλεγα ἔτσι, γιὰτὶ ἦταν πολὺ ἄγρια—κι ἐκεῖνος τις Ψῶρες— τις ἔλεγε ἔτσι, γιὰτὶ ἦταν σωστὲς ψῶρες— μαζὶ μαζεύσαμε χορτάρι γιὰ τὸ γαϊδούρι τους στὴ Γούβα καὶ μαζὶ τὸ καθαλικεύαμε τὸ γαϊδούρι. Ἀλλὰ ὁ ἀφιλότιμος ποτὲ δὲ μ' ἔβαζε καὶ μένα μιὰ φορὰ στὸ σαμάρι πάντα δεύτερη θέση, στὰ καπούλια.

Τέλος πάντων, ἔφτασε κι ἡ πολυπόθητη παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Διπλὴ χαρὰ, παύση τῶν μαθημάτων καὶ κάλαντα. Ἀπὸ τὴ νύχτα ἀκόμα ἤμουν στὸ πόδι. Ἡ σακούλα κι ἡ φιλιάδα ἔτοιμα. Τὸ Γιώργη περίμενα.

Ἡ ὥρα ὅμως περνοῦσε κι ὁ Γιώργης δὲ φαινότανε. Ἀνεπιμονοσύια μεγάλη! τί συμβαίνει; Ἐξαφνα στὸ γειτονικό σπίτι ἀκούεται:

—Καλὴν ἑσπέραν, ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὄρισμός σας.

Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν νὰ πῶ σὶ ἄρχοντικό σας...

—Μωρὲ, ἄλλα παιδιὰ τὰ λένε! φώναξα στὸν ἑαυτὸ μου! καὶ στὴ στιγμή βρόδηκα στοῦ μπάρμπα μου τοῦ Γιάννη τὸ σπίτι.

—Ὁ Γιώργης, ποῦ εἶναι ὁ Γιώργης; ρώτησα μὲ τρομάρα τὴν ἐξαδέερφη μου τὴν Ἐλπίδα.

—Ὁ Γιώργης; ἦρθ' ὁ Κωστής ὁ δικός σας, προῦ προῦ καὶ τὸν πῆρε νὰ πᾶνε νὰ ποῦν τὰ Χριστούγεννα.

ὦ, συμφορά μου! Τέτια παρασπονδία τοῦ ἐξαδέερφου μου ποτὲ δὲ τὴν περίμενα. Τώρα τί νὰ γίνει; Ἀνάγκη νὰ βρῶ ἄλλο σύντροφο, ἀλλιῶς ἡ σακούλα θὰ ἔμνε ἀδεια!

Ἀρόμο λοιπὸν μέσα εἰς γειτονιὲς γιὰ σύντροφο! Ἀλλὰ ὅλα τὰ παιδιὰ ἦταν πιά ζευγαρωμένα καὶ ἀπὸ τις ἀνοιχιὲς πόρτες τῶν σπιτιῶν ἀκουγόταν:

—Καλὴν ἑσπέραν, ἄρχοντες, ἂν εἶναι ὄρισμός σας.

Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν νὰ πῶ σὶ ἄρχοντικό σας...

Κι οἱ εἴθυμες φωνὲς τῶν παιδιῶν ἦσαν γιὰ μένα πένθιμη συνοδεία τῆς μοναξιάς μου καὶ τῆς ἐγκατάλειψης.

Γύρισα σπίτι, όπου προμένας προύμντα έκλεισα όλη την ημέρα.
Τό βράδυ, όταν είδα από μακριά τόν αδερφό μου τόν Κωστή νά
γυρίζει στο σπίτι, τόν υποδέχτηκα μέ βροχή από κοσμητικά επίθετα.

—Βρε παιδάκι μου, τού λέει ή μάνα μου, πήγαινε και μ' αυτόν
νά τά κείς θά μού σκάσει τó παιδί από τά κλάματα!

Ο αδερφός μου, είτε από φόβο είτε από συμπάθεια, μέ πήρε από
τό χέρι και βγήκαμε στη γύρα για τά Χριστούγεννα. Πήγαμε στού
κοιμητάρου μας τού Γιάννη τού Κούρκαφα.

—Τά είπαν άλλοι! μās είπαν.

Πήγαμε στού μάστορο—Φώτη.

—Τά είπαν άλλοι! μās φώναξαν.

Πήγαμε στού Νασούμη, τó ίδιο κι εκεί.

Πήρε πια νά νυχιώνει, οί πόρτες έκλειναν, τó κρύο έτσουζε κι
έκρυβε νά γυρίσουμε στο σπίτι. Ούτε ό Ναπολέων, όταν έχασε τή μάχη
τού Βατερλώ, δέ θά είχε τόση άπελπισία, όση είχα εγώ στην καρδιά
και στο πρόσωπο εκείνο τó βράδυ.

Πνιγόμεννα στα δάκρυα.

Και ή καημένη ή μανούλα μου, για νά μήν κάμω λυπητερά Χρι-
στούγεννα:

—Έλα, παιδί μου, πές τα έδω, μού είπε.

Κι εγώ μέ συχνές διακοπές από τούς λυγμούς άρχισα:

—Καλήν έσπέραν... άρχοντες, άν...είναι...ό όρισμός-σας...

Αφού είπα έτσι καμιά δεκαριά στίχους:

—Έ, φτάνει, μού λέει ή μάνα μου, και τού χρόνου!

Και μού έβγαλε στην παλιάμη ένα...φράγκο!

Μόλις τó κοίταξα καλά καλά στο λυχνάρι και τó είδα έτσι άσημένιο
και γυαλιστερό, «όωώπ!» φώναξα μ' ένθουσιασμό κι έκαμα μιá
τούμπα στα στρωσίδια, που μās είχε έτοιμα ή μάνα μας νά κοιμηθούμε.

Τι σημαίνει, άν σε λίγες μέρες τó φράγκο μέ τούλο πήγε πάλι στη
θέση του; ή χαρά μού έμεινε.

Καημένη μανούλα...

Π. Α. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Σήμερα τó πρωί καθώς πήγαινε ό Δάσκαλος στο σχολείο,
άντίκρουσε στη μέση της πλατείας πολόν κόσμο μαζεμένο.
Πλησίασε και βλέπει έναν έμπορο νά προσπαθει νά βγάλει
τό άμάξι μέ τίς πραιμάτειες του μέσα από τó βούρκο. Μά
όσο έσπρωχνε, τόσο τó άλογο κι οί ρόδες βυθίζονταν πιο
πολύ.

Ο Έμπορος διαμαρτυρόταν και βλαστημούσε την Ώρα που ξεκίνησε να ρθει στο χωριό.

Ο κόσμος γύρω τόν κοιτάζε και δέ μιλούσε, μά ούτε κινήθηκε κανείς για να τόν βοηθήσει.

Ένας όμως, ο μπάρμπα-Στάθης, ο κρεστώλης, κάπως θύμωσε κι είπε στον Έμπορο.

— Για να σου πώ, σάν πολλά τὰ λές. Ποιός σεκάλεσε να ρθεις στο χωριό μας; Δέ σώνει που μάς έπιασες τώρα τούτη Ώρα τήν πλατεία και δέν μπορούμε να κινηθούμε, παρά βλαστημάς κιόλας. Καλά θά κάνεις, άνθρωπέ μου, να φύγεις και μην ξαναπατήσεις έδω!

Ο Δάσκαλος άκουσε τὰ λόγια και άπόρησε. Ο μπάρμπα-Στάθης, που είναι τόσο λογικός, λέει αὐτά τὰ λόγια;

Πλησίασε τόν Έμπορο και του εἶπε:

“Άκουσε, φίλε! Έχεις δίκη; Κι ούτε σε διώχνουμε απ' έδω. Να τώρα θά σε βοηθήσουμε όλοι μαζί να βγάλεις τὸ άμάξι σου από τὸ βοῦρκο.

Κι άμέσως ὁ Δάσκαλος πάνει και σπρώχνει τήν άριστερή ρόδα. “Όλοι μαζί τότε έτρεξαν να βοηθήσουν. Σε λίγο τὰ άμάξι και τὸ άλογο είχαν βγει από τὸ βοῦρκο.

Τὸ μεσημέρι ὁ Έμπορος κατακουρασμένος και καταϊδρωμένος κάθησε στο καφενεῖο και κουβέντιαζε με τὸ Δάσκαλο και τούς άλλους.

— Τι θά πει αὐτό, να μὴ ξανάρθω; Και τότε σεις από που θ' αγοράζετε τὰ πράγματά σας; Δέ θά ρθῶ έγώ σήμερα, δέ θά ρθει αὔριο ὁ άλλος και στο τέλος δέ θά πατᾶ κανείς έδω.

— Μά ξέρεις έβρεξε χθές και γ' αὐτό είναι έτσι. Εἶπε ὁ μπάρμπα—Μαθιός ὁ μάγειρος.

— Δέ βαρυέσαι, τὸ ξέρω τὸ χωριό σας κι από τὸ καλοκαίρι. Τόσο κακόδρομος, βουτιέμαι πάλι στη σκόνη ὡς τὰ γόνατα. Χάλασα μιὰ ρόδα τις προάλλες. Χάθηκαν στον τόπο σας λίγα παλικάρια να φυάξουν τὸ δρόμο; Δέν έχετε ΕΠΟΝ; Ο Δάσκαλος δέ μίλησε.

Τὸ απόβραδο πήγε ὁ Δάσκαλος στη συγκέντρωση τῆς ΕΠΟΝ κι εἶπε.

— Εἶδατε συναγωνιστές και συναγωνίστριες, πῶς ντροπιαζόμαστε; Και τὰ δικὰ μας ζῶα κι οἱ άνθρωποι υποφέρουν, κι οἱ ξένοι που έρχονται με πρμαάτειες κοιτάζουν, πῶς να φύγουν. Στο χέρι μας είναι να τὰ διορθώσουμε όλα.

Τότε ὁ γραμματέας τῆς ομάδας εἶπε:

— Και βέβαια είναι στο χέρι μας! Θα βάλουμε έμεῖς οἱ Έπονῖτες και τὰ Αετόπουλα τήν προσωπική μας εργασία. “Ας βάλουν κι οἱ πατέρες μας τὰ ὕλικά: πέτρες, χῶμα κι ὄ,τι

ἄλλο χρειάζεται καί θά διορθωθεῖ ὁ κεντρικός δρόμος. Τό βράδυ στή συγκέντρωση τοῦ Ε.Α.Μ. γίνηκε λόγος. Ὅλοι οἱ μεγάλοι χειροκρότησαν τήν ἀπόφαση τῶν παιδιῶν καί προσφέρθηκαν κι αὐτοί κι ἡ Αυτόδιοίκηση νά προσφέρουν καί ὕλικά καί προσωπική ἐργασία.

Μέσα σέ 10 μέρες ἡ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ εἶχε πλακοστρωθεῖ. Πόσο ἄλλαξε. Τήν ἔβλεπαν ἄντρες καί γυναῖκες καί δέν τήν χόρταιναν.

— Τώρα, ἔλεγαν ὅλοι, νά φτιάξουμε καί τοὺς γύρω δρόμους.

Καί σιγά σιγά ὅλοι μαζί ἔφτιαξαν τοὺς περισσότερους δρόμους, γιατί καθένας τώρα ἤθελε νά περνᾷ καλὸς δρόμος ἀπὸ τὸ σπίτι του, γιὰ νά ὁμορφύνει καί πάρει ἀξία κι αὐτό.

Φύτεψαν δέντρα γύρω στήν πλατεῖα, κι ἔκαμαν δενδροστοιχία στὸν κεντρικὸ δρόμο.

Κανεῖς πιά δὲ λογαριάζει ἔξοδα καί κόπους, ὅλοι θέλουν νά στολιστεῖ τὸ χωριό.

Τήν ἀνοιξη πέρασε πάλι ὁ ἔμπορος. Ἐμεινε μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

— Μπράβο, εἶπε, τὸ χωριὸ πιά εἶναι πολιτισμένον. Ἡ ΕΠΟΝ μὲ τὸ Δάσκαλο καμαρώνουν, γιατί πρῶτοι αὐτοὶ ἔδωκαν τὸ καλὸ παράδειγμα.

ΣΕ ΜΙΑ ΠΙΣΤΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Πιστὴ γραικιὰ μὴν τὸν θρηνεῖς
ἔχει σὰν ἥρωας πέσει.
Βόλι πικρὸ τοῦ χόρτισε
τὰ στήθια του στὴ μέση.

Μὴν τὸν θρηνεῖς, τάχατες σὺ
δὲν τοῦδειξες τὸ δρόμο
σὰν κίνησε περήφανος
μ' ὄπλο βαρὸ στὸν ὄμο.

Καὶ τοῦπες μὲ μελωδικὴ
φωνή, μπροστά σου νάτος
ἀνοίγει ὁ δρόμος τῆς τιμῆς
ἀπὸ θυσιῆς γιομάτος.

Σ' ἀποχαιρείησε σερνή
κι ἀμίλητα ὁ καλὸς σου,
σάν νάξερε πὸς παντοτεινὸς
θάνατο ὁ ἀποχώρισμός σου.

Ἄλαφρογαῖδεψε μ' εὐχή
τὸ τρυφερὸ βλαστάρι
ταῖν σπλάχνων του ποὺ κρύταγες
στὸν κόρφο μὲ καμάρι.

Κι ὅταν στητὴ μαστίγωσε
τὸν ἄνεμο ἢ παντιέρα
τῆς λευτεριάς ἢ ὀλόλαμπρη
κι ἔφτασε ἡ τίμα ὦρα.

Καθὼς ὁ Ἀριστογείτονας
μυρτιάς κλαδί εἶχε δέσει
στην ἀτσαλένια σπάθα του
ποὺ κρέμασε στὴ μέση.

Ἔτσι κι αὐτὸ ἀπόμεινε
στὴ μάχη ἕνας γενναῖος,
γι αὐτὸ ποὺ δὲν ὀρίζεται
καὶ δὲ μετριέται χρέος.

Α. ΠΟΥΣΚΙΝ

ΠΩΣ ΣΩΘΗΚΕ ΤΟ ΔΑΦΝΟΧΩΡΙ

Ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ ὁμορφα χωριά τὸ Δαφνοχώρι. Ἦταν χτισμένον στὰ ριζὰ τοῦ βουνοῦ. Μέσα στὰ πεῦκα ἀνασαίνει τὴν εὐωδίᾳ τους καὶ δροσίζει τὰ πόδια του μέσα στὰ κρευστολένια νερά τοῦ ποταμοῦ. Σ' ὅλη τὴν κοιλάδα μπροστά του ἔχει καρποφόρα δέντρα κι ὁμορφα λουλούδια.

Ὅλο μαζί τὸ Δαφνοχώρι εἶναι σάν ἕνας ἐπέραντος κήπος. Οἱ Δαφνοχωρίτες χαίρονταν τὸ χωριὸ τους ποὺ ἦταν τόσο ὠραῖο. Ἀκόμα ἂν τὸ καλλιεργούσαν καλά μπορούσε ὄχι μόνο αὐτοὺς νά θρέψει, ἀλλὰ κ' ἄλλους τόσους.

Κι ὅμως ἔχει κάμποσο καιρὸ τὸ Δαφνοχώρι ποὺ δὲν εἶναι εὐτοχισμένο.

Οί χωρικοί καλλιεργούσαν λίγο και με παλιές μέθοδες και το εισόδημα ήταν μικρό.

Τι να πρωτοψωνίσουν με το εισόδημά τους;

Καμιά φορά μάλιστα ήταν τόσο λίγο, που μόλις έφτανε για το ψωμί τών παιδιών.

"Αρχισαν λειπόν, για να οικονομούν τις ανάγκες τους, να κόβουν ξύλα από το δάσος και να τ'ο πουλούν."

Πολλοί μπήκαν στη φυλακή, γιατί η ύλοτομία δεν έπιτρεπόταν. Πολλοί πάλι για να ξεφύγουν την τιμωρία φυγοδικοῦσαν.

Του κάκου ο Παπᾶς κι ο Δάσκαλος τούς έδειχναν τη ρίζα του κακού. Οί Δαφνοχωρίτες έξασκουθοῦσαν τὰ ἴδια.

Τὸ δάσος τὸ κατάστρεψαν σιγά-σιγά. Οί βοσκοί μάλιστα έβαλαν φωτιά, νομίζοντας πως θά βγει χορτόρι για τὰ ζῶα.

"Ετσι καταστράφηκε τὸ χωριὸ ὁλότελα.

Τὰ νερά ανεμπόδιστα κυλοῦσαν ὀρμητικά, κατάχωναν τὴν κοιλάδα και παράσερναν με τὴν ὀρμή τους τὰ σπαρτά. Μαύρη δυστυχία τούς πλάκωσε Πείνα και μαζί έλονοσία.

Μά τώρα οί ὀργανώσεις παίρνουν νέα μέτρα. Με τὴν καθοδήγηση τῆς ΠΕΕΑ πάρθηκαν ὀποφάσεις να σωθεῖ τὸ χωριό. Στάλθηκε ἀπὸ τὴν Κυβέρνηση στὸ χωριὸ ἕνας Γεωπόνος και εξέτασε ὅλο τὸν τόπο.

—Συναγωνιστές, εἶπε, ἔχετε τὴν πιὸ εὐφορη κοιλάδα. "Επρεπε να εἴσαστε πλούσιοι και σεις στεριόσατε και τὸ ψωμί.

"Ἐχετε τόσα ὀπωροφόρα δέντρα και τάχετε ἀφήσει ὅλα ἄγρια. Θά εἶχατε ἀπὸ ὅλα τὰ φρούτα και γευτὴ τροφή και και καλὸ εισόδημα. Περίεργε πράμα, ἀφήνετε να πεθάνετε τῆς πείνας χωρίς λόγο;

"Ολοι ἄκουγαν με προσοχή τὸ Γεωπὸνο. "Ομως ἕνας, ὁ γεροντότερος, σταυροκοπήθηκε και εἶπε:

—Νέος προφήτης κι αὐτός. "Εμεῖς, χριστιανέ μου, ξέρουμε τόσα χρόνια τὸν τόπο μας και θά μάς τὸν μάθεις εσύ;

Εἶπε και γύρισε τις πλάτες του και ἔφυγε.

Σιγά σιγά ἀποτραβήχτηκαν ὅλοι κι ὁ Γεωπόνος ἔμεινε μόνος με τὴν Αὐτοδιοίκηση και τὰ μέλη τῆς ὀργάνωσης.

Ὁ Γεωπόνος δὲν ἀπελπίστηκε, μάλιστα σὸν εἶδε τὸ Δάσκαλο μ' ὄλη τὴν ΕΠΟΝ πῆρειπερισσότερο θάρρος.

—Νά κάνουμε εἶπε, μιὰ προσήθεια. Δώστε μου τόπο να καλλιεργήσουμε ὀποδειγματικά.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση πρόθυμα ἔδωκε ἕνα μεγάλο κοινὸτικό χτήμα. Ἡ ΕΠΟΝ με τὰ μεγάλα "Αειόπουλα, με τὸ Δάσκαλο και ὄλους "Εαμίτες ξεκίνησαν τὴν Κυριακή για να σκάψουν τὸ χτήμα.

Οι άλλοι κοροϊβευαν. Πότε πρόκοψε ή καημένη, έλεγαν, τό Σαββάτο πού σημαίνει;

"Όμως τό αγρόχτημα έγινε. 'Η ΕΠΟΝ με τό Δάσκαλο και τ' 'Αειτόπουλα δέν έφευγαν από κει. Οι γονείς παραπονεύονταν, μα στό τέλος τά συνήθισαν.

Σέ λίγο μόνισε τό χωριό από περίφημα αγλάδια. Τά γκόρτσα πού έδιναν στούς χοίρους μπολιάστηκαν και τώρα μοσχοβολά ό τόπος. Τό ίδιο έγιναν καλά τό κάστανα και τό καρύδια.

Τά κάστανα μάλιστα έγινάν περιζήτητα

"Όλοι οι χωρικοί κατάλαβαν τό λάθος τους κι όλοι ζητούσαν συμβουλές από τό Γεωπόνο κι από τούς 'Επονίτες πού είχαν γίνει κι αυτοί μικροί Γεωπόνοι.

Τώρα έφεραν χημικά λιπάσματα, άλωνιστικές μηχανές, διάφορα καλά εργαλεία κι ή παραγωγή όλοένα μεγάλωνε και καλύτερευε.

"Αρχισε π.ά γερό έμπόριο στό Δαφνοχώρι. Οι δρόμοι του γεμίζουν από τά όμορφα προϊόντα πού φεύγουν για τίς πολιτείες.

Τώρα κατάλαβαν οι αγρότες, πώς πραγματικά ή ΠΕΕΑ, ζητεί νά λύσει σάν στοργική μάνα όλα τά ζωτικά προβλήματα τής αγροτιάς.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Έκει στά πλάγια του βουνού, στά δροσερά χορτάρια πού μουμουρίζουν τά νερά και χύνονται καθάγια, εκεί στά πλάγια του βουνού, όπου φυσά τ' αγέρι και χαιρετά τά λουλούδια και παίζει με τή φτέρη και τό πουλάκι κελαϊδούν στά δέντρα ταίρι ταίρι, απλώνεται μικρό χωριό με πεύκα στολισμένο και μες στον ήλιο λούζαλα λευκό κι ευτυχισμένο. Τά νάιασπρα σπιτάκια του, μικρά και μειωμένα, καθώς φωλιές μικρών πουλιών στά δέντρα είναι κρυμένα. Έχει κι όμπέλια νά χαρεί και στήγνα νά θερίσει, έχει και πρόσχαρη έκκλησιά καντά στη κρέα βρούση, κι έρχεται κάθε χωρικός εκεί νά προσκυνήσει.

Η ΛΑΜΠΡΗ

Νά την ή Λαμπρή με τὰ λουλούδια.
Κόψετε, παιδιά, τὴν πασχαλιά,
κι ὅλα με χαρὲς καὶ με τραγούδια
τρέξετε γ' ἀλλάξουμε φιλιά.

Σήμαντρα γλυκὰ βαροῦν ἀκόμα
καὶ μοσχοβολοῦν οἱ ἐκκλησιές.
μάσχος τὰ φιλιά σὲ κάθε στόμα,
τὰ φιλιά τῆς ἀνοιξῆς δροσιές.

Πᾶμε νὰ σπρωθοῦμε στὸ χορτάρι
καὶ τ' ἀρνὶ μας φήγεται οἰγιά.
Καὶ με τῆς Ἀνάστασης τῆ χάρι
φέρετε νὰ τσιγγαρίσουμε τ' αἰγιά.

Κ. ΠΑΛΛΑΣ

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Τὰ χελιδόνια δοκιμάζουν
τὰ σπαθωτά τους τὰ φτερά,
καὶ γιὰ ταξίδια τὰ ἐτοιμάζουν
μεγάλα καὶ καμωτερά.

Κι ἐνῶ μᾶς δείχνουν τὴ χαρὰ τους
με φτερουγίσματα τρελά,
στρέφουν, ποροῦν ὀλόγυρά τους
τ' ἀνθη νὰ σβήσουν ἀπαλά.

Νὰ σβήσουν καὶ γ' ἀγοσσαλεύουν
στὴν κοιταχιά τὴν προινή. . .
Τὰ συμπονοῦν, τὰ συμβουλεύουν
με τὴ σωστή τους τὴ φωνή:

— Ἄνθη, γιατί νὰ μαραθῆτε
ἀπ' τὸ βοριά κι ἀπ' τὴ νοτιά;
Γιατί δὲ θέλετε ναρθῆτε
μαζὶ με μᾶς στὴν ξενοτιά.

Λ
α
μ
π
ρ
ή
h
D
J
w
a
v
v
h
d
o
o

Θὰ πᾶμ' ἑμεῖς σὲ μιὰ χώρα
 μοριανθισμένη, καρπερή,
 τὴν ἀνοιχτὴ ἀγκαλιάζει τώρα
 καὶ καλοκαίρι καρτεροῦε. . . .

Ἄνθιστὸν ἐκεῖ μ' ἄχνὸ καμάρω
 χιλιάδες ἀνθὲ ζήλευτά,
 καὶ θὰ σᾶς κάνουμε τὴ χάρη
 νὰ σᾶς γνωρίσουμε μ' αὐτά.

Θὰ βρῆτε γλῶσσι ἥλιο κι ὄχι
 ποθεῖ ἢ θλιμένη σας καρδιά
 θὰ ζήσετε καινούργια νιότη
 μὲ μιὰ γλυκύτερη εὐωδιά.

Καὶ τ' ἀνθὲ ἀποκριθῆσαν
 — Ὁχι,
 τὰ λόγια σας δὲ μᾶς πλαναῖν,
 μηδ' ἢ καλὴ μας μοῖρα τόχει
 φτεροὶ τὰ φύλλα νὰ γενοῖν.

Ἔσεῖς δὲν ἔχετε πατρίδα,
 δὲν ἔχετε δική σας γῆ
 καὶ μόνο τῆς ζωῆς ἢ ἐλπίδα,
 μόνον αὐτὰ σᾶς ὀδηγεῖ.

Μὰ ἑμᾶς ἢ ρίζα μᾶς ἐνάσσει
 στὸ χῶμα μας τ' ἀγαπητὸ
 κι ἐπιθυμία μας εἶναι μόνη
 νὰ γίνεῖ τάφος μας αὐτό. ✓

I. ΠΟΛΕΜΗΣ

✓ ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΛΗΣΙΟΝ ;

Ἡ Κικὴ σηκώθηκε σήμερα μὲ πολὺ πυρετό. Ὅλη
 τὴ νύχτα πῆγε νὰ πνιγεῖ. Τὴν πονεῖ ὁ λαιμός.

✓ Ἡ μητέρα της παρακάλεσε τὴ γειτόνισα, ποὺ θὰ
 περάσει ἀπὸ τὴν ὁδὸ ποὺ κάθεται ὁ γιατρός, νὰ πε-
 ράσει νὰ τὸν εἰδοποιήσει γιὰ νὰ ρθεῖ.

Τὸ παιδί ψήνεται ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ δὲ μπορεῖ
 νὰ πάρει τὴν ἀναπνοή του. ✓

Ἡ μητέρα δὲν ἔχει ἡσυχία, μόλις ἀκούσει βήματα στο πεζοδρόμιο, τρέχει στο παράθυρο.

Πότε θὰ ρθει κι αὐτὸς ὁ γιατρός.

Ἦρθε τέλος πάντων, εἶδε τὸ παιδί κι εἶπε:

Νὰ προσέχετε πολὺ, Κυρία μου, τὸ παιδί. Ἐχετε ἄλλα παιδιά; Νὰ μείνουν χωριστά, γιατί ἡ ἀρρώστεια εἶναι κολλητική. Νὰ πάρετε ὅσο μπορείτε πιὸ γρήγορα, μέσα σὲ ἓνα τέταρτο, αὐτὸ τὸ φάρμακο.

Μόλις ἔφυγε ὁ γιατρός ἄρπαξε τὸ σάλι τῆς καὶ τὴν τσάντα τῆς καὶ τρέχει στο φαρμακεῖο.

Εἶναι γεμάτο. Πῶς νὰ κάνει τώρα; Ὁ γιατρός εἶπε, ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα.

Στενοχωριέται, δακρῦζει, μὰ δὲ μπορεῖ νὰ κάνει ἄλλιως. Περιμένει. Σὲ 20 λεπτά ἦταν τὸ φάρμακο ἑτοιμο.

—Τασία Ἰωαννίδου, φωνάζει ὁ φαρμακοποιός. Τὸ φάρμακο ἑτοιμο, 55 δραχμές.

Ἡ μητέρα ἀνοίγει τὴν τσάντα. Ἐχει μόνο 35. Τὶ νὰ κάνει; Πλησιάζει στο ταμεῖο. Μπορῶ νὰ δώσω ὅσα λεπτά ἔχω καὶ νὰ πάρω τὸ φάρμακο; Τὸ ἀπόγευμα σὰς στέλνω τὰ ὑπόλοιπα.

—Τὶ λές, κυρά μου, φωνάζει ὁ φαρμακοποιός. Τὸν κουτὸ κάνεις; Νὰ πᾶς νὰ φέρεις τὰ λεπτά καὶ τότε θὰ πάρεις τὸ φάρμακο.

Ἡ μητέρα σαστίζει, ἀρχίζει τὰ κλάματα. Θὰ ἀργήσω. Πρέπει τὸ παιδί μου νὰ πάρει τὸ φάρμακο, κινδυνεύει ἡ ζωὴ του.

Μὰ ὁ φαρμακοποιός δὲν ἀκούει τίποτα, κι ὁ κόσμος γύρω τὴν κοιτάζει ὑπόπτα.

Τότε σηκώνεται ἀπὸ τὸν πάγκο ἓνας ἐργάτης. Φτωχικὰ ντυμένος καὶ μὲ πρόσωπο βασανισμένο.

Πλησιάζει τὴ μητέρα καὶ τῆς λέει:

Τὶ εἶναι κυρά; Μὴν κάνεις ἔτσι. Ἄνθρωποι εἴμαστε. Νὰ πάρε τὰ λεπτά ποῦ σοῦ λείβουν!

Ἡ μητέρα ζαλισμένη ἔσκυψε νὰ φιλήσει τὸ χέρι τοῦ ἐργάτη. Μὰ αὐτὸς διαστικὰ καὶ ταπεινὰ γύρισε καὶ κάθησε στὴ θέση του.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΕΛΑΝΙΔΙΑΣ

Γεννήθηκα ἀπὸ ἓνα βελανίδι, ποὺ τὸ ἄρπαξε ὁ ἀνεμος ἀπὸ μιὰ μεγάλη βελανιδιά καὶ τὸ ἔριξε κοντὰ στὸ δάσος.

Χωρὶς καμιὰ περιποίηση, χωρὶς νὰ φροντίζει κανένας γιὰ μένα, μεγάλωσα μονάχη μου σιγά-σιγά. Κι ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια, πάνω ἀπὸ διακόσια, ἔγινα κι ἐγὼ μεγάλη βελανιδιά.

Οἱ ρίζες μου προχώρησαν βαθιὰ καὶ ξαπλώθηκαν μέσα στὴ γῆ, ὅσο ἀπλώνονται ἐπάνω στὸν κορμὸ μου καὶ τὰ κλαδιά μου ὀλόγυρα. Ἐνα μεγάλο δέντρο πρέπει νὰ ἔχει μεγάλες καὶ δυνατὲς ρίζες, γιὰ νὰ στηρίζεται καλά.

Τὰ κλαδιά μου μεγάλωσαν κι ἀπλώθηκαν σ' ὅλες τὶς μεριές, σὰν πελώρια χωριά.

Ἐριξα πολὺ μεγάλο ἀνάστημα καὶ πέρασα ὅλα τὰλλα δέντρα, ποὺ εἶναι ἐδῶ. Ὁ κορμὸς μου στὰ μικρά μου χρόνια ἦταν λεπτὸς καὶ τρυφερός· μετὸν καιρὸ ὅμως ἔγινε χοντρός καὶ δυνατός. Κι ἡ φλούδα μου, ὅταν ἦμουν μικρή, ἦταν πρασινωπὴ καὶ μαλακὴ· λίγο λίγο κι αὐτὴ πῆρε χρῶμα μαυρειδερό, ἔγινε σκληρὴ καὶ γέμισε σκισμάδες.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ μένα εἶναι κι ἄλλες βελανιδιές, πολὺ γέρικες. Μὲ περνοῦν πολλὰ χρόνια. Εἶναι σὰν νὰ πούμε γιαγιάδες μου καὶ παραγιαγιάδες μου. Ὁ κορμὸς τους εἶναι γεμάτος ἀπὸ κουφάλες καὶ ρόζους καὶ τὰ κλωνάρια τους εἶναι ὅλο ρόζοι.

Τὰ φύλλα μου εἶναι πολλὰ καὶ πυκνὰ μονάχα στὴν

ἄκρη τῶν κλαδιῶν. Στὴ μέση δὲν ἔχω πολλὰ φύλλα, γι αὐτὸ ὁποῖος στέκεται κοντὰ στὸν κορμὸ μου, μπορεῖ νὰ δεῖ ὡς ἀπάνω τὴν κορφή μου.

Κάτω ἀπὸ τὴ φυλλωσιά μου φυτρῶνουν λογιῆς λογιῆς ἀνοιξιάτικα φυτὰ κι ἀγριολούλουδα. Ὁ ἥλιος περνᾷ μέσα ἀπὸ τὴ φυλλωσιά μου καὶ φτάνει ὡς τὸ χῶμα καὶ τοὺς δίνει ζωὴ.

Ὁ ἥλιος! Ἄχ! πῶς τὸν ἀγαπῶ! Δὲν ξέρω ἂν εἶναι ἄλλο δέντρο στὸν κόσμο, ποὺ ν' ἀγαπᾷ τὸ φῶς καὶ τὴ ζεστασιά σὰν κι ἐμένα. Δὲν πολυβιάζομαι νὰ βγάλω τὴν ἀνοιξή τὰ πριονιστὰ φύλλα μου· φοβοῦμαι τὸ κρύο καὶ περιμένω νὰ ζεστάνει ὁ καιρὸς. Τὰ φύλλα μου βγαίνουν ὄχι χωριστὰ τὸ καθένα, ἀλλὰ φουντες φουντες κι ἔχουν ἓνα κοτσάνι, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ γυρνοῦν στὸν ἀγαπημένο ἥλιο.

Ὁ καρπὸς μου εἶναι ἡ πιὸ θρεφτικὴ τροφή γιὰ τοὺς χοίρους. Μὰ καὶ τὰ φλουδωτὰ κουπάκια τῶν βελανιδιῶν μου κι ἡ φλούδα μου δὲν εἶναι πράματα ἄχρηστα. Μ' αὐτὰ οἱ θυρσοδέψες ἀργάζουν τὰ δέρματα.

Λησμόνησα νὰ σᾶς πῶ, πῶς τὰ φύλλα μου καὶ τὰ κλαδιά μου, τὸ καλοκαίρι, τὰ δαγκώνουν κάτι μικρὰ ζωῦφια. Στὸ κάθε δάγκωμα γίνεται ἓνα ἐξόγκωμα σὰν καρύδι. Ἐκεῖ μέσα τὰ μικρὰ ζωῦφια φυλάγουν τ' αὐγά τους.

Τὰ καρύδια αὐτὰ τὰ λένε κηκίδια καὶ τὰ μεταχειρίζονται γιὰ γιαιτρικό· ἀκόμα γιὰ νὰ κάνουν μελάνη· κι οἱ χωρικοὶ γιὰ νὰ βάφουν μαῦρα, ὅταν θέλουν, τὰ μάλλινα ὑφάσματά τους.

Τώρα νὰ σᾶς πῶς καὶ γιὰ τὸν κορμὸ μου. Στὸν κορμὸ μου τὸ μέσα ξύλο, ἡ καρδιά σὰ νὰ ποῦμε, εἶναι σταχτερὴ καὶ τόσο σκληρὴ, ποὺ δὲ μπορεῖ εὐκολὰ νὰ τὴν χαράξει τὸ μαχαίρι. Τὸ ἄλλο ξύλο, ποὺ εἶναι ὀλόγυρα στὴν καρδιά καὶ γειτονεύει μὲ τὴ φλού-

δα μου, είναι κιτρινωπό και μαλακό. Αυτό με κάνει και ζω. 'Απ' αυτό περνούν οί χυμοί, που ανεβαίνουν από τις ρίζες και φτάνουν ως τ' ακροκλάδια.

'Η καρδιά μου πάλι με συγκρατεί στερεά και με κάνει να μη φοβούμαι τόν άνεμο, όσο δυνατό κι αν φυσά. Το ξύλο της καρδιάς μου είναι πολύ χρήσιμο στους ανθρώπους. "Όταν έχουν ανάγκη από ξύλο, που να μη σαπίζει στο νερό, που να είναι αιώνιο, τρέχουν να βρουν καρδιά βελανιδιάς και κάνουν γέφυρες, βάρκες, καράβια και σπίτια.

Με το άλλο μου το ξύλο το κιτρινωπό, κάνουν έπιπλα, που είναι προφυλαγμένα από το νερό και δεν έχουν φόβο να σαπίσουν. Αυτό το ξύλο το μεταχειρίζονται και για κάψιμο στους φούρνους, σε τζάκια, σε θερμάστρες και με τα κλαδιά μου κάνουν το πιο καλό ξυλοκάρβουνο, το άγριο, όπως το λένε οί νοικοκυρές.

Το κίτρινο ξύλο μου είναι κάποτε κατατρυπημένο. Ένα πλήθος έντομα έρχονται, τρυπούν τη φλούδα μου, κάνουν εκεί μέσα τη φωλιά τους και φυλάγουν τ' αυγά τους· σε λίγο, το μέρος εκείνο του κορμού μου κάτω από τη φλούδα γίνεται κούφιο.

Και τώρα πώς να γλιτώσω; "Ας είναι καλά ο φίλος μου ο δρυοκολάπτης, το καλό πουλί με το βαθύ κόκκινο, το κρεμεζί μέτωπο, τις πράσινες ή ασπρόμαυρες φτεροϋγες του και την κοκκινωπή ούρά.

Αυτό έρχεται ταχτικά και με τη δυνατή μύτη του αρχίζει να χτυπά τόν κορμό μου: τák, τák. Από τά δυνατά χτυπήματα αναβουίζει το δάσος και το έξυπνο πουλί καταλαβαίνει, όταν ο κρότος είναι ξερός, πως το ξύλο είναι γερό.

— Έδω δεν είναι τίποτα! λέει με το νοῦ του και πηγαίνει πάρα πέρα.

Ξαναρχίζει το τák τák· κι όταν ακούσει το ξύλο να κουδουνίζει, όπως κουδουνίζουν τά κούφια πράματα:

— Έδω είμαστε, λέει. Καί με τή φοβερή μύτη του σκάβει δυνατά, βρίσκει τή φωλιά καί τρώει όλα τὰ έντομα.

Στά παλιά χρόνια, όταν ήθελαν νά επαινέσουν κανένα για τήν παλικαριά του καί τή δύναμή του, θυμόταν έμένα καί τόν παρομοίαζαν με τὸ ξύλο μου, πού εἶναι σκληρό σαν πέτρα.

X

ΟΙ ΜΕΛΙΣΣΕΣ

Έπισκεφθήκατε ποτέ κράτος πού νά εἶναι κλεισμένο μέσα σέ ένα κιβώτιο; Μή σᾶς φαίνεται παράξενο! Εἶναι τὸ κράτος τῶν μελισσῶν μέσα στήν κυψέλη.

Καί τί κράτος, θά τὸ ζήλευσαν καί οἱ ἄνθρωποι.

Ένας λαός, χιλιάδες λαός, πού ἔχει καί ἀρχηγό τή βασίλισσα, ἐργάζεται ἀκούραστα.

Δυὸ εἶναι τὸ χαρακτηριστικά τοῦ μελισσιοῦ.

Ἡ ἀγάπη στήν ἐργασία καί ἡ τάξη.

Ὁ καθένας μέσα στό μελισσιό δέν κάνει τίποτα πιο πολύ ἢ τίποτα πιο λίγο ἀπό κείνο πού εἶναι ὁ προορισμός του νά κάνει.

Οἱ ἐργάτιδες ὅλη τήν ἡμέρα πετοῦν ἀπό λουλούδι σέ λουλούδι καί ρουφοῦν χυμό καί φορτώνονται τή γύρη. Με τή γύρη θά φτιάξουν τίς κηφήνες, για νά τοποθετήσουν ἐκεῖ τὸν ἀκριβό θησαυρό τους, τὸ μέλι. Με τήν ἴδια τή γύρη θά ἐτοιμάσουν τήν τροφή για τή μητέρα τους, τή βασίλισσα καί για τίς προνύμφες, τίς μικρές ἀδερφές τους. Οἱ ἴδιες εἶναι καί στρατιῶτες, πού φρουροῦν τὸ λαό τους, τήν κυψέλη, ἀπό κάθε ἐπιδρομὴ καί πού για τήν ἀσφάλειά τους εἶναι ἔτοιμοι νά θυσιάστον.

Ἡ βασίλισσα κάνει κι αὐτὴ τὰ καθήκοντά της ἕνα πρὸς ἕνα με μεγάλη ἀκρίβεια. Ἄμα χαθεῖ αὐτή, τότε χαλνᾷ κι ἡ κυψέλη.

Μέσα στήν κυψέλη εἶναι καί πολὺς κόσμος πού δὲ δουλεύει κι οὔτε μπορεῖ νά δουλέψει. Ὁ ἄεργος αὐτός κόσμος εἶναι οἱ κηφήνες, πού τρέφονται ἀπὸ τίς μέλισσες πού ἐργάζονται. Αὐτοὺς τοὺς ἀφήνουν μέσα στήν κυψέλη, ὅσο ὑπάρχει ἀφθονία ἀπὸ τροφές. Ὅταν ὅμως ἔχουν ἔλλειψη, τότε ἀλίμονο! Σκοτώνουν τοὺς κηφήνες σαν ἄχρηστους.

Είναι βέβαια αυτό σκληρό, αλλά είναι και δίκαιο. Γιατί θα ήταν κρίμα να πεθάνουν από την πείνα οι εργατικές μέλισσες και να ζήσουν οι τεμπεληδες κηφήνες.

Όταν ο λαός μέσα στην κυψέλη πληθύνει, τότε φεύγει ο μισός πληθυσμός.

Μιά ηλιόλουστη καλοκαιρινή ημέρα ένα μεγάλο μέρος του λαού της κυψέλης, μαζί με τη βασίλισσα, φεύγει από την κυψέλη και πετά σε άγνωστη διεύθυνση για να ζητήσει νέα κατοικία. Πετα ως που να κουραστεί ή βασίλισσα και να καθίσει σε κανένα κλαδί.

Τότε την περικυκλώνουν όλες οι μέλισσες και κολλούν τριγύρω της και όλο το σμήνος μοιάζει μ' ένα μεγάλο σταφύλι κρεμασμένο.

Όσοι ο μελισσοκόμος παραμονεύει φορώντας μία σурματένια προσωπίδα και γάντια. Μόλις δει το κρεμασμένο σμήνος, τρέχει κρατώντας ένα εύρύχωρο καλάθι και εκεί μέσα το περιμαζεύει. Έπειτα το τοποθετεί σε καινούργια κυψέλη.

Έδω τώρα αρχίζει νέα ζωή και νέα κίνηση. Οι εργάτιδες εργάζονται άκουραστα. Η βασίλισσα γεννά καινούργια αυγά και πολλαπλασιάζει το πλήθος. Και τότε ακούγεται βόμβος χαράς εκεί, και είναι η χαρά της εργασίας και της τάξης.

ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ ΚΑΙ ΜΕΛΙΣΣΑ

Με τα φτερά ζευγαρωμένα, πλουμισμένα, χνουδωτά,
 όλη μέρα η πεταλούδα μες στον κήπο μας πετά
 στα γαρύφαλα, στα ρόδα και στους κρίνους τριγυρίζει
 κι όλα τ' άνθη τα χαϊδεύει κι όλα τ' άνθη τα μυρίζει.

Όμως άμυαλη γυρίζει κι ασυλλόγιστη πολύ
 και δεν ξέρει να ωφελείται και δεν ξέρει να ωφείλει.
 Θέλει άνώφελη να ζήσει κι έτσι άνώφελη πεθαίνει
 κι από την τρελή ζωή της τίποτε δεν άπομένει.

Δες τη μέλισσα, που άνοίγει τα φτερά τα χνουδωτά,
 κοίτα την με πόση σάβη μες στον κήπο μας πετά
 στα γαρύφαλα, στα ρόδα και στους κρίνους τριγυρίζει
 και το μέλι των βυζαίνων κι όλη μέρα θησαυρίζει.

Άφησε την πεταλούδα μες στον κήπο να χαϊδεύει,
 μη ζηλεύεις τη χαρά της, τη ζωή της την τρελή
 συ τη μέλισσα μιμήσου, που το μέλι της μαζεύει
 κι ωφελείται μοναχή της και τους άλλους ωφείλει.

Ο ΗΛΙΟΣ

Πολύ μεγάλες είναι οι χάρες που χρωστάμε στον Ήλιο. Ας αφήσουμε νό καλοκαίρι, που ή ζέστη του καλοκαρδίζει όλους και πρό πάντων εκείνους που μένουν σε ψυχρά κλίματα. Το χειμώνα, όταν χιονίζει και παγώνει, κι οι νύχτες είναι μεγάλες και παγερές, καμιά φορά θά νομίζεις, πώς μās ξεχασσε.

Όμως εκείνος, θωρητός ή άθώρητος, πάντα μās έχει στο νοϋ του και φροντίζει για την καλοπέρασή μας με τρόπους, που δέν τους σκεφτήκαμε ποτέ.

Νά σας δώσω ένα παράδειγμα:

Σήμερα τό πρωί ξυπνήσατε νωρίς, όπως συνηθίζετε. Σ' αυτή τή χειμερινή εποχή ήταν σκοτάδι ακόμα, όταν ξυπνήσατε και κρύος άνεμος φυσούσε έξω στους δρόμους.

Άφοϋ πλυθήκατε καλά και ντυθήκατε, καθίσατε όλοι όλογορα στο τζάκι με τους δικούς σας, όπου ή καλή σας μητέρα σας άναψε με τά ξύλα εύχάριστη φωτιά, που φωτίζει και ζεσταίνει.

Τό μπρίκι βράζει στη φωτιά, για να γίνει καφές, που θά πιήτε, πριν πάτε στο σχολείο σας και ψωμί έτοιμο κομένο φέτες είναι δίπλα σας, για να βουτήξετε.

Μά θά μου πήτε :

—Τι έχει να κάνει ό καφές και τό ψωμί, τό φως και τό τζάκι με τον Ήλιο και με τις άκτίνες του;

Νά τί έχει να κάμει.

Τά ξύλα έρχονται από τό δάσος και τό δάσος έγινε, γιατί κατεβαίνουν άκτίνες από τον ήλιο και τρέφουν τά δέντρα του. Η ζέστη και τό φως, που σκορπά ό Ήλιος τόσο μεγαλόδωρα, ρουφήχτηκαν από τά φύλλα των φυτών κι άποθηκεύτηκαν μέσα στους κορμούς.

Και σαν κόψαμε τά ξύλα και τ' άνάψαμε στο τζάκι τό πρωί και σκόρπιζαν μιά χαρά ζέστη και φως, αυτά δέν έκαναν τίποτα άλλο, παρά ξανάβγαζαν για μās ένα μέρος από την παρακαταθήκη εκείνη των άκτίνων, που τις έχει ή Γή μας θησαυρισμένες τόσο άφθονα.

Έτσι ό Ήλιος βοήθησε σημαντικά στην καλοπέρασή μας, άφοϋ μās προμήθεψε τη φωτιά, που μās ζεσταίνει και μās βράζει τον καφέ.

Ό Ήλιος όμως και με άλλον τρόπο ακόμα μās έδωκε τον πρωινό μας καφέ, άφοϋ γεννά και τον ίδιο τον καφέ.

Ό καφές έγινε σε άλλες πολύ μακρινές χώρες, όπου τό

φυτό μεγάλωσε και άνθισε από τη ζέση των ακτίνων. Έπειτα ήρθε στην Ευρώπη κι απ' εκεί στον Πειραιά με ατμόπλοιο. Από τον Πειραιά τα καικάκια τον μεταφέρουν σ' όλα τα μικρότερα λιμάνια με τη βοήθεια των πανιών τους, που τα φουσκώνει ο άνεμος.

Ο άνεμος είναι πέρασμα από μεγάλους δγκους άερα, που σκορπίζονται από το ένα μέρος της Γης ως το άλλο.

Τι είναι όμως εκείνο, που κάνει τον άερα να φυσά; Γιατί βέβαια δεν είναι δυνατό να τρέχει έδω κι εκεί, χωρίς να τον απρώχει κάποια δύναμη. Έδω πάλι βρίσκουμε την επίδραση του Ήλιου.

Μερικά μέρη της Γης ζεσταίνονται από τον Ήλιο. Ο άερας που φά τη ζέση από τη Γη ή και ζεσταίνεται ο ίδιος κι ο ζεστός αυτός άερας, επειδή γίνεται ανάλαρρος, ανεβαίνει προς τα άνω, ενώ άλλος άερας, δροσερότερος όλοένα, έρχεται στη θέση του, για να τον αντικαταστήσει. Για να το κάνει όμως αυτό, πρέπει φυσικά να μετατοπιστεί από ένα μέρος της Γης σε άλλο κι έτσι γίνεται άνεμος. Αιτία λοιπόν να γίνονται οι άνεμοι της Γης, είναι ο Ήλιος.

Βλέπετε λοιπόν πως του χρωστούμε του Ήλιου το πρωινό μας.

Όχι μόνο μ'ς έδωσε τα ξύλα και τον καφέ, αλλά μ'ς προμήθεψε ακόμα και τα μέσα να μεταφέρουμε τον καφέ σ' όλα τα νησιά και τα λιμάνια μας.

Με όμοιον τρόπο μπορούμε να εξηγήσουμε τη σχέση του ζεστού νερού με τον Ήλιο. Το νερό ήταν μέσα στο μπρίκι και το μπρίκι άπάνω στη φωτιά και τη φωτιά την έκαμαν οι ακτίνες. Έτσι βλέπουμε, ότι η θερμότητα του Ήλιου έκανε το νερό να βράσει.

Μα και το νερό το ίδιο ή ήρθε από τη βροχή, που την ένώνει μακρινός σωλήνας με το κεφαλάρι, ή από το βαθύ πηγάδι που είναι στην αυλή μας. Απ' όπου όμως κι αν το πήραμε, ή αληθινή του άρχη δεν είναι έδω κάτω στη Γη, αλλά άπάνω στον ουρανό. Όλα τα νερά έρχονται από τα σύνεφα. Τα σύνεφα χύνουν κάτω τη βροχή—ή κάποτε το χιόνι και το χαλάκι—και το νερό αυτό πέφτοντας κάτω κατασταλάζει βαθειά μέσα στη Γη και γεμίζει τα πηγάδια μας και τα κεφαλάρια. Το νερό λοιπόν του πρωινού σας καφέ βρισκόταν μέσα σ' αυτά σύνεφα, που άρμενίζαν ψηλά στον ουρανό.

Μα άς κοιτάξουμε ακόμα λίγο παραπέρα, για να δούμε από που έρχονται τα σύνεφα. Βέβαιο είναι πως τα σύνεφα δεν είναι άλλο τίποτα παρά ύδρατμοί. Και αφού ρίχνουν άκατάπαυστα βροχή κάτω στη Γη, πρέπει να βρεθεί τρόπος να ξαναγεμίσει ή αποθήκη αυτή του νερού.

Έδω πάλι βρίσκουμε τον καλό μας φίλο, τον Ήλιο, που μ'ς βοη-

θεῖ κρυφά. Ρίχνει τὶς θερμὲς τοῦ ἀκτίνες ἀπάνω, στοὺς ὠκεανούς καὶ ἡ θερμότητα μεταμορφώνει μέρος τοῦ νεροῦ εἰς ἀτμὸν. Ὁ ἀτμὸς ἐπειδὴ εἶναι ἑλαφρότερος, ἀνεβαίνει πολὺ ψηλά. Ἐκεῖ ὁ ἀτμὸς μεταμορφώνεται πάλι εἰς σύγγερα καὶ οἱ ἄνεμοι στέλνουν τὰ σύγγερα νὰ δροσίξουν τὶς διαρασμένες στεριὰς τῆς Γῆς.

Ἔτσι βλέπετε, πὺς ὁ ἥλιος μᾶς προμηθεύει νερὸ ἀπὸ τοὺς μεγάλους ὠκεανούς, καὶ σκεπάζουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς σφαιρίας μας καὶ τὸ στέλνει ἔπειτα μετὰ τοὺς ἀνέμους νὰ γαμίσει τὶς πηγὰς μας καὶ ἀπὸ τὶς πηγὰς τὰ ποτάρια μας.

Μὰ προσέξτε ἀκόμα καὶ μιὰν ἄλλη μικρὴ καλοσύνη τοῦ εὐεργέτη μας!

Τὸ νερὸ τῶν ὠκεανῶν εἶναι ἄομυρόν καὶ μετὰ ἄομυρόν νερὸ καφὲς βέβαια δὲ γίνεται. Ὁ ἥλιος ὅμως, ὅταν σηκώνει τὸν ἀτμὸ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ἀφήνει πολὺ στοχαστικὰ τὸ ἕλατι, καὶ μᾶς προμηθεύει γλυκὸ καὶ καθαρὸ νερό.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

89

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ὁ κόσμος λάμπει
σὰν ἓνα ἀστέρι
βουνὰ καὶ κάμποι,
δέντρα, νερά
γιορτάζουν πάλι,
καθὼς προβάλλει
τὸ καλοκαίρι,
Θεοῦ χαρά!

Φωνοῦλες, γέλια
φέρνει τ' ἀγέρι
μέσ ἀπ' τ' ἀμπέλια
τὰ καρπερά.
Παιδιὰ ἀγγελούδια
ψέλνουν τραγούδια
στὸ καλοκαίρι,
Θεοῦ χαρά!

Τὴν ὥρα τούτη
σκορπᾷ ἓνα χέρι
χάρια καὶ πλούτη
κι ἡ γῆ φορᾷ
σὰ μιὰ πορφύρα.
Ζωῆς πλημμύρα
τὸ καλοκαίρι,
Θεοῦ χαρά!

Ἡ φύση πέρα,
ὦ νέοι καὶ γέροι,
σὰ μιὰ μητέρα
μᾶς καρτερᾷ.
Ἡ φύση ὅλη
σὰν περιβόλι
τὸ καλοκαίρι
Θεοῦ χαρά!

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Α' ΜΕΡΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΑΓΩΝΕΣ

1	Ὁ ἕμνος στὴν Ἐλευθερία (ποίημα). Δ. Σολωμὸς	Σελ.	5
2	Τὸ Σουλιωτόπουλο. Γ. Βλαχογιάννης	»	7
3	Ἡ Σουλιωτοπούλα. Γ. Βλαχογιάννης	»	8
4	Ἡ φωνιὰ τῶν Ἀετόπουλων	»	9
5	Ἡ ἱστορία τῶν Ἀετόπουλων	»	10
6	Τ' Ἀετόπουλα. (ποίημα)	»	11
7	Τι πρέπει νὰ κάνει ἓνα σωστὸ αετόπουλο	»	12
8	Ἀντάρτες στὸ χωριὸ	»	13
9	Ὁ τηλεβόας. Α. Σπήλιος	»	15
10	Καισαριανή. Ρέα	»	17
11	Καισαριανή, (ποίημα). Κλειώ	»	18
12	Αἰφνιδιασμὸς	»	19
13	Ἀδέρφια τούτην ἀνοιξή, (ποίημα). Βασίλης	»	20
14	Ἡ μάχη τῆς σοδειᾶς (ἀπὸ ἐγκύκλιο τοῦ σ. Σιάντου)	»	21
15	Βροντᾶει ὁ Ὀλυμπος (ποίημα).	»	22
16	Ἔτσι πολεμάει ἡ Ἀθήνα, (ἀνταπόκριση)	»	23
17	Ὁ Ἀγωγιάτης	»	25
18	Τὸ ΕΑΜ	»	26
19	Τὸ ΕΑΜ, (ποίημα)	»	28
20	Στὰ βλάχικα κονάκια Β.	»	29
21	Λούλεψα καὶ θὰ δουλέψω ἀκόμα	»	31
22	Τὸ παράπονο τῆς Μίνας.	»	32
23	Ἐθνικὴ Ἀλληλεγγύη.	»	32
24	«Δὲν πρέπει κανένα παιδί νὰ πεθάνει τῆς πείνας»	»	34
25	Ἡ ἱστορία τοῦ Σχολείου τῶν Ἀναλαβρήτων.	»	35
26	Ὁ ΕΛΑΣ	»	37
27	Ὁ ΕΛΑΣ καθαρίζει τοὺς προδότες. Ρήγας	»	38
28	Ὁ Προσκυνημένος	»	40
29	Ἡ Κατάρρα, (ποίημα)	»	41
30	Ὁ κλῆρος	»	42
31	Ἡ 25 Μαρτίου	»	43

32	Ἑλληνόπουλα, (ποίημα). Γ. Κοτζιούλης	Σελ.	45
33	Ἀκριβῶς ὅπως καὶ τὸ 21, (ἀπὸ κροκίφουξη τῆς ΠΕΕΑ) *		45
34	Ἡ ΕΠΟΝ	*	47
35	ΕΠΙΟΝ (ποίημα). Κλειτὸν	*	48
36	Τι μᾶς εἶπε ὁ Χ. Β. ὁ ἐπονίτης τοῦ ἐφεδρικοῦ ΕΛΑΣ Παλαμᾶ	*	49
37	Πῶς ζεῖ στὸ 3)7 σύνταγμα ἱππικοῦ ὁ ἐπονίτικος ἐφιππος ὑποδειγματικὸς οὐλαμὸς	*	50
38	Ἡ ζωὴ τῶν Ἀειόπουλων τῆς Καρδίτσας	*	53
39	Στοὺς Πιονιέρηδες, (ποίημα). Μηλίτσα	*	54
40	Τὸ τραγούδι τῆς ΕΠΟΝ	*	55
41	Ἡ Ἀυτοδιοίκηση ἔκανε τὸ χωριὸ πολιτεία Κ. Ρ.	*	55

Β' ΜΕΡΟΣ

ΔΙΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

42	Οἱ ἐφτὰ Τεμπέληδες	*	59
43	Ὁ πράσινος πάγκος	*	62
44	Ἡ ἔξοχή, (ποίημα). Στ. Μαρτζώκης	*	64
45	Τὸ μαστορόπουλο	*	65
46	Ὁ Σκάρος, (ποίημα). Κ. Κροστοάλης	*	67
47	Εἶναι φτωχὴ ἡ γῆ μας	*	68
48	Ἐμπρός, (ποίημα). Κ. Παλαμᾶς	*	70
49	Τὰ Κάλαντα. Π. Δ. Παναγόπουλος	*	71
50	Ὁ Δάσκαλος τοῦ χωριοῦ	*	73
51	Σὲ μιὰ πιστὴ Ἑλληνίδα, (ποίημα). Α. Ποῦσκιν	*	75
52	Πῶς σόθηκε τὸ Λαφνοχώρι	*	76
53	Τὸ χωριό, (ποίημα). Ἴ. Πολέμης	*	78
54	Ἡ Λαμπρή, (ποίημα). Κ. Παλαμᾶς	*	79
55	Τὰ χελιδόνια, (ποίημα). Ἴ. Πολέμης	*	79
56	Ποιὸς εἶναι ὁ πλησίον;	*	80
57	Ἡ ἱστορία τῆς Βελανιδιάς	*	82
58	Οἱ μέλισσες	*	85
59	Πεταλούδα καὶ μέλισσα, (ποίημα). Ἴ. Πολέμης	*	86
60	Ὁ ἥλιος	*	87
61	Τὸ καλοκαίρι, (ποίημα). Κ. Παλαμᾶς	*	91

